



**NOTULEN** van de digitale vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 15 juli 2021 vanaf 20.00 uur.

**Voorzitter:** mevrouw N. Stemerding, burgemeester.

**Griffier:** de heer B.J. Urban.

**Aanwezige leden:** de heer A.E.T. Andringa, mevrouw S.J. Boom, de heren J.Ph. Bos, mr. drs. C. Bremmer, A. Deuzeman, drs. S.W.C. van den Dool, C.J. van der Elst, A.B. de Graaf, drs. P. 't Lam, B. Lavrijsen en E.M.L.H. Maassen, mevrouw K.S. van Meenen, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heren B.W. Reinke en J.A.E.L.M. van Rixtel, mevrouw J.C. Schroot en de heren A. in 't Veen en G. Zeelt.

**Afwezig:** mevrouw drs. E.C. van Herk en de heer R.J.M. Zoetemelk.

**Aanwezige wethouders:** de heer P. de Bruijn, de heer mr. M.N. Cramwinckel en mevrouw Spil.

### 1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Ik open de vergadering. Alvorens we verdergaan met de vergadering zou ik een paar woorden willen zeggen, want vandaag, 15 juli, is een dag waarop we veel nieuws uit het land hebben gehoord. Ik denk dat we vanmiddag allemaal even stil waren toen het bericht binnenkwam dat Peter R. de Vries is overleden. Hij heeft zijn hele leven gestreden voor rechtvaardigheid en heeft dat met de hoogste prijs moeten bekopen. Wij wensen zijn nabestaanden heel veel sterkte in deze moeilijke periode. Er is ook volop nieuws over de situatie in Limburg, de heftige regenval, inwoners die de afgelopen dagen hun huizen letterlijk hebben moeten barricaderen met zandzakken en moeten vrezen dat hun huizen of winkels onder water komen te staan of erger. Het water blijft momenteel nog stijgen en honderden mensen hebben hun huis al moeten verlaten of hebben het verzoek gekregen om hun huis te gaan verlaten. Ik denk dat het goed is om te zeggen dat we in gedachte bij de mensen in Limburg zijn, want daar is nu een niet te bevatten situatie aan de hand.

Dit gezegd hebbende wil ik overgaan tot de orde van de vergadering. Er is bericht van verhindering ontvangen van de heer Zoetemelk en mevrouw Van Herk. We gaan de presentielijst vaststellen.

(De voorzitter noemt de namen van de raadsleden, waarna zij achtereenvolgens te zien en te horen zijn.)

Zoals u weet, zijn de spreektijden voor vanavond vanwege het toegevoegde agendapunt iets ruimer: 19 minuten voor elke fractie en 42 minuten voor het college. De vergadering zullen wij vanavond rond 23.00 uur afronden. Tussendoor is er uiteraard altijd even tijd voor een kleine pauze.

Ik stel voor om aan de agenda agendapunt 15 toe te voegen. Daarbij gaan we een motie van de SP behandelen die vreemd is aan de orde van de dag en die over de definitie van "sociale huur" gaat. Kunt u daarmee instemmen? Dat is het geval.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Allereerst dank voor de woorden die u sprak tot de nabestaanden van Peter R. de Vries en uiteraard tot ons allen en voor het meeleven met Zuid-Limburg. Erg attent. Ik wil kort en goed voorstellen om agendapunt 12, het Grondstoffenplan, aan te houden tot de eerste vergadering na de zomervakantie. Soms is het lopen van een extra mijl een aanrader: iets meer tijd nemen, zorgvuldigheid, een breder draagvlak. De urgentie van dit voorstel en van duurzaamheid staat voor ons niet ter discussie, maar mijn fractie is van mening dat we meer ins en outs nodig hebben voor de bespreking van dit toch wel majeure voorstel. Wij pleiten voor een technische bijpraatsessie over de vele vragen die over dit onderwerp leven. Ik

verwijs naar de vergadering van de commissie Wonen, Ruimte en Groen van 17 juni. Ik verwijs ook naar de vele ingediende moties en amendementen. Terzijde dank aan de griffie voor het overzicht op mijn verzoek. Zeer gewaardeerd; complimenten daarvoor. Maar dit document roept heel veel vragen op. Wij willen er graag meer tijd voor om ins en outs te bespreken. Nogmaals, dit is oprecht geen afstelmanoeuvre. Het gaat om iets meer tijd voor meer draagvlak. Dit is dus een ordevoorstel.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik zou het college willen vragen of er in de planning iets misgaat als we het ordevoorstel van de heer Bremmer overnemen.

De **voorzitter**: Daar komen we straks aan toe.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Als er niets misgaat, zou het kunnen, maar dit Grondstoffenplan is al een keer uitgesteld. Het heeft maanden voorgelegen. Er is meer dan één technische sessie over geweest. Ik zou dus echt willen vragen wat de vragen zijn die nu plotseling nog leven om 5 voor 12. In het presidium is gewoon vastgesteld dat we dit hier zouden doen.

De **voorzitter**: Even voor de helderheid: dit is een ordedebat, dus geen debat met inhoudelijke argumenten. We beperken ons dus echt tot de orde.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij kunnen ons wel wat voorstellen bij het verzoek van de heer Bremmer. Daar voeg ik aan toe - anders komt dat niet over en niet aan de orde omdat we er dan vanavond wellicht niet over gaan spreken - dat het wat ons betreft niet alleen gaat om verdieping en onderbouwing van het huidige voorstel, maar dat wij meer met het hele voorstel zouden willen doen. Dat gaat dus wellicht verder dan de output van zo'n technische bijpraatsessie.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ik kan de heer Bremmer volgen in zijn voorstel en steun dat voorstel.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Ik sluit me eigenlijk aan bij de heer Deuzeman: ik zie niet zo goed in wat het over de zomer heen tillen toevoegt ten opzichte van het feit dat we hier al maanden en maanden mee bezig zijn. Ik zie dus niet zo goed wat het aan het besluitvormingsproces toevoegen van een periode zonder commissie- en raadsvergaderingen oplevert aan verbetering van de besluitvormingskwaliteit en wat er aan helderheid moet gaan komen die er nog niet is. Ik steun het voorstel dus niet.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Ook wij steunen het voorstel om dit even over de zomer heen te tillen. Ik denk dat dat alleen maar in het voordeel is van dit punt.

De **voorzitter**: Ik ga naar wethouder Spil voor een korte reactie op de vraag van de heer Maassen.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Het over de zomer heen tillen zou oktober betekenen. Die raadsvergadering zit al buitengewoon vol. Als u zegt dat we het over de zomer heen tillen naar de volgende bijeenkomst, ga ik ervan uit dat dit dan wél op de agenda komt, omdat u dit al in november besproken heeft en vervolgens al een paar keer heeft uitgesteld. Het effect zal zijn dat het plannen van de aanbesteding die in 2022 moet plaatsvinden, steeds krappere wordt. Er zit dus absoluut wel een risico aan. Dus tegen de heer Maassen zeg ik dat het niet meteen misgaat, maar als het uitstel nog groter zou worden, gaat het wel mis. Dan zijn we niet op tijd om de aanbestedingen te doen. Als u dit voorstel doet, zou ik u ook willen vragen om als raad zelf het voorstel te doen om het voor die tijd te bespreken.

De **voorzitter**: Ik breng nu het ordevoorstel in stemming. Dat doe ik als volgt. We hebben niet elke fractie gehoord. Ik ga lukraak beginnen bij iemand en dan gaan we het rijtje af. Dan hoor ik graag of u voor of tegen het ordevoorstel bent.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter, kan het niet per fractie?

De **voorzitter**: Ik heb niet elke fractie gehoord en ik wil het echt even op deze manier doen.

De heer **Maassen** (SP): Maar dan kunt u het toch per fractie vragen? Dat is een stuk sneller dan alle raadsleden.

De **voorzitter**: Zeker, maar we stemmen normaal gesproken niet per fractie maar per raadslid en dit is een ordevoorstel. Ik heb ook niet elke fractie gehoord en ik kan nu dus niet concluderen of het voorstel wordt aangenomen.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Ik heb in de vier jaar dat ik raadslid ben, bijna nog nooit per raadslid gestemd maar altijd per fractie. Volgens mij is het dus gebruikelijk dat we per fractie stemmen. Ik heb het in ieder geval nog nooit anders meegemaakt.

De **voorzitter**: Normaal vergaderen we fysiek en steken we onze hand op. Dat is volgens mij anders. Dan stem je namelijk ook per raadslid en stem je nooit per fractie. Dat kent de Gemeentewet namelijk niet. Maar dan ga ik het toch heel even per fractie doen. Ik heb namelijk nog niet elke fractie gehoord en de SP heeft nog geen standpunt ingenomen.

Het ordevoorstel om het agendapunt over het Grondstoffenplan over de zomer heen te tillen, wordt aangenomen, waarbij de fracties van het CDA, de VVD, Voorschoten Lokaal Sterk, de PvdA en ONS Voorschoten ervoor hebben gestemd en de overige fracties ertegen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik heb voor het ordevoorstel gestemd, met de conditie die de heer Van der Elst heeft gememoreerd.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik moet toch iets meer zeggen dan ja of nee. Wij zullen het college schriftelijk laten weten waar wij aan denken voor uitbreiding van het raadsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat door het aannemen van het ordevoorstel agendapunt 12 over het Grondstoffenplan wordt doorgeschoven naar de volgende keer.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Als we het dan toch doorschuiven, mag ik er dan op wijzen dat we met het kader voor de afvalophaal en de bakken al een hele tijd wachten op een feitenrelaas over de privacyregels daarbij? Ik zou het college willen vragen om, nu we toch een uitstel hebben, de informatiebrief daarover, dat feitenrelaas, voor de behandeling van het Grondstoffenplan af te ronden en naar de raad te sturen, zodat we dat hierbij kunnen betrekken.

De **voorzitter**: Wethouder Spil heeft dit gehoord en we bekijken of dat mogelijk is, want we kunnen dat niet zelf toezeggen. We zijn daarvoor afhankelijk van de Autoriteit Persoonsgegevens.

Met deze wijzigingen wordt de agenda vastgesteld.

## **2. Vaststellen raadsnotulen van 10 juni 2021**

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

## **3. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad**

### **3.1. Brieven van instellingen of burgers**

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik wil voorstellen om aan informatiebrief 1598 over het liquidatieplan opheffing WODV - dat is toch een belangrijke informatiebrief - aandacht te besteden in de commissie Burger en Bestuur. Kortom: kan die brief geagendeerd worden in de commissie Burger en Bestuur?

Naar aanleiding van brief 1604 van de Belangenvereniging Krimwijk over het rapport over verduurzamingsmogelijkheden in de Krimwijk zouden wij graag voorstellen om een presentatie te vragen van die belangenvereniging, waarin zij haar procesonderzoek en het resultaat toelicht. Dat zou bijvoorbeeld kunnen in de commissie Wonen, Ruimte en Groen.

De **voorzitter**: Prima. Ik stel voor dat we informatiebrief 1598 doorsturen naar de commissie Burger en Bestuur. Dan moeten we even kijken naar de agenda's en hoe die eruitzien. Via de

griffie zullen we de initiatiefnemers van het rapport over duurzaamheid in Krimwijk vragen of zij een presentatie willen geven.

De heer **Bremmer** (CDA): Prima, voorzitter.

Met inachtneming hiervan wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

### **3.2. Informatiebrieven van het college van B en W;**

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Naar aanleiding van informatiebrief 055 zouden wij graag willen weten hoeveel kinderen in Voorschoten van de regio Haaglanden op dit moment niet de hulp krijgen die ze nodig hebben.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik heb vernomen dat dit er in de hele regio zeventien zijn. Dat gaat over zeventien kinderen die eigenlijk te lang wachten op de zorg die zij nodig hebben. Dat is wat er is geconstateerd. Daarbij is ook geconstateerd dat dit geen jongeren zijn van Voorschoten. Maar goed, wij opereren natuurlijk in regioverband en daarom kijken we hier heel nadrukkelijk naar om dit snel op te lossen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. In informatiebrief 046 geeft het college aan dat het een door deze raad aangenomen motie niet zal uitvoeren. Ik vind dat jammer. Dat was een motie van mijn hand. Ik vind de reden ook vrij vreemd. Ik zou deze informatiebrief dus graag na de zomer willen behandelen in de commissie Mens en Samenleving en eventueel in de raad.

De **voorzitter**: Kunt u het onderwerp noemen?

De heer **Maassen** (SP): Het onderwerp is motie 148 over het geven van een vrijstelling aan mensen die in de bijstand zitten van giften tot € 1.200 per jaar.

De **voorzitter**: U verzoekt dus om motie 148 over te hevelen naar de commissie Mens en Samenleving.

De heer **Maassen** (SP): De brief.

De **voorzitter**: Ja, de brief van het college uiteraard. Dat is bij dezen doorgegeven.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Ten aanzien van brief 059 van het college zou ik heel kort twee opmerkingen willen maken. Ik zou het college willen verzoeken om de initiatiefnemers van dat burgerinitiatief te betrekken bij de opdrachtverstrekking aan de partij die het onderzoek, de quickscan, gaat doen. Ik zou het college ook willen oproepen om de vergelijking van het initiatief met het Bibliotheekplan te baseren op jaarlijkse begrotingslasten voor de gemeentebegroting. Dat is de juiste vergelijking, van appels met appels, gebaseerd op de jaarlijkse begrotingslasten.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. De initiatiefnemers van het burgerinitiatief zijn inmiddels al betrokken. Ik heb een gesprek met hen gehad en we hebben hier afspraken over gemaakt. In de tweede plaats kijken we goed naar de fruitmand en gaan wij appels met appels vergelijken.

Met inachtneming hiervan wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

### **3.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad**

Besloten wordt overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

## **4. Vragenuurtje en actuele bestuurlijke aangelegenheden**

De **voorzitter**: Er zijn geen verzoeken voor het vragenuurtje ontvangen.

## **5. Hamerstukken:**

### **5.1. Programma van Eisen aanbesteding accountant 2022 e.v. (raadsregistratienummer Z/21/053120/251950);**

**5.2. Aanpassen P&C-cyclus met Nota van wijzigingen (raadsregistratienummer Z/21/052544);**

**5.3. Ontheffing woonplaatsvereiste Wethouder Spil (raadsregistratienummer Z/21/055355/252161);**

De voorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

## **6. BESPREEKPUNTEN**

### **7. Afronding besluitvorming Kaderbrief: stemming motie 195**

De **voorzitter**: De besluitvorming over de Kaderbrief hebben we vorige week gedaan. Hierbij staakten de stemmen bij motie 195 over het beheer van de openbare ruimte. Daarom stemmen we er vanavond nog een keer over. De stemmen kunnen deze keer niet staken, want we hebben negentien aanwezigen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Om te laten zien dat het wel degelijk een gelijkspel kan worden, wil ik mij van stemming onthouden.

De **voorzitter**: Volgens mij kan dat niet, meneer Maassen. Als u aanwezig bent in de vergadering, moet u namelijk een stem uitbrengen. Anders moet u de vergadering nu verlaten.

De heer **Maassen** (SP): Ik kan nu wel zeggen dat ik door een tunnel rij, maar dat zou heel flauw zijn. In dat geval stem ik ervoor.

Motie 195 van het CDA, de PvdA, ONS Voorschoten en Voorschoten Lokaal Sterk wordt verworpen met 7 stemmen tegen 12 stemmen, waarbij de fracties van het CDA, de PvdA, ONS Voorschoten, Voorschoten Lokaal Sterk en de SP ervoor hebben gestemd en de fracties van de VVD, GroenLinks, D66 ertegen.

### **8. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (raadsregistratienummer Z/20/047776/241598)**

De **voorzitter**: Voorschoten wil haar gemeentelijk vastgoed verduurzamen. De gemeente is voornemens om in 2021 te starten met een pilot voor vier panden in de gemeentelijke vastgoedportefeuille. De opgedane ervaringen worden meegenomen in het vervolgproject verduurzamen gemeentelijk vastgoed. De raad wordt met dit voorstel gevraagd om krediet beschikbaar te stellen. Omdat er een amendement ligt dat ook effect heeft op de jaarrekening, bespreken we eerst het raadsvoorstel en daarna de jaarrekening. Vandaar deze volgorde. Ik wil u verzoeken om bij uw bijdrage de moties en de amendementen expliciet in te dienen, ook met vermelding van het nummer.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik kan kort zijn. We hebben met een aantal partijen amendement 130 opgesteld. Dat dien ik hierbij in. De kern van het amendement houdt in feite in dat we op grond van de jaarrekening constateren dat vorig jaar bepaalde gelden niet zijn uitgegeven en dat daar op dit moment ook geen bestemming voor staat; dat staat namelijk in de jaarrekening. Het geld dat daar vrijkomt, is ongeveer hetzelfde als het incidentele bedrag waarvan dit jaar wordt voorgesteld om het uit de concernreserve te halen voor de dekking van de incidentele posten. Dat vinden wij eigenlijk wederom een vorm van te snel kijken naar de concernreserve voor de dekking van een voorstel. Vandaar ons amendement om de beslispunten 4, 5 en 6 van dit besluit te schrappen. Straks komen we bij de behandeling van de jaarrekening terug op de dekking van de incidentele kosten. Het amendement, dat mede wordt ingediend door het CDA, ONS Voorschoten en Voorschoten Lokaal Sterk, luidt:

"Amendement 130.

*De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 15 juli 2021,*

*gezien het raadsvoorstel nr. Z/20/047776/241598 (verduurzaming gemeentelijk vastgoed),*

*constaterende dat:*

- a. de gemeente Voorschoten haar gemeentelijk vastgoed wil en moet verduurzamen;
- b. het college de raad in het raadsvoorstel Verduurzaming gemeentelijk vastgoed vraagt om naast de hieruit voortvloeiende structurele kapitaallasten een incidenteel budget ten bedrage van € 63.500 beschikbaar te stellen, eenmalig in het begrotingsjaar 2021 te dekken uit de concernreserve;

voorts constaterende dat:

- c. uit de jaarrekening 2020 blijkt dat er € 62.000 resteert uit de projectgelden versnelling infrastructurale projecten openbare ruimte;
- d. over de bestemming van deze € 62.000 nog niet is besloten;
- e. in het raadsvoorstel Jaarstukken 2020 wordt voorgesteld dit bedrag door te schuiven naar 2021 'zodat hieraan in 2021 verder invulling kan worden gegeven';

van mening dat:

- a. gezond financieel beleid impliceert dat niet-bestede en niet-bestemde middelen in beginsel terug horen te vloeien naar de concernreserve;
- b. aanwending van middelen uit de concernreserve pas wenselijk is indien andere financiering niet mogelijk is;
- c. het derhalve de voorkeur verdient om het benodigde incidentele budget voor de verduurzaming van het vastgoed niet te dekken vanuit de concernreserve maar vanuit het niet-bestede en niet-bestemde saldo van de projectgelden versnelling infrastructurale projecten openbare ruimte;

Besluit:

- 1. de beslispunten 4, 5 en 6 te schrappen;
- 2. als nieuw beslispunt 4 toe te voegen: 'Ter voorbereiding van het project verduurzamen vastgoed en de invulling van het communicatietraject een incidenteel budget van € 62.000 te ramen en de dekking hiervan te betrekken bij de besluitvorming over de Jaarstukken 2020 (raadsvoorstel nr. Z/21/051517/243449)'."

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. De SP zou graag een inhoudelijke discussie willen voeren over de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed en niet een financieel-technische. Daarom hebben wij nog even goed naar de beslispunten gekeken. Daarbij viel ons op dat het best een aardig voorstel is waarbij wij ons veel kunnen voorstellen, maar dat beslispunt 3 wat ons betreft nog niet af was. Als je vastgoed gaat verduurzamen, is het namelijk heel belangrijk dat daar ook draagvlak voor is. Bij eigenaren van koopwoningen of van panden kun je dat draagvlak uiteindelijk wel vinden. Je moet ze natuurlijk wel zover krijgen dat ze gaan investeren in hun woning, maar die investering verdient zich op een gegeven moment terug. Die terugverdientijd wordt ook steeds korter. Daar is dus wel animo voor. Bij huurders ligt dat lastiger, want die investeren niet zelf. Dan is het ook maar de vraag of zij die investeringen terugzien, want die gaan gepaard met huurverhogingen. Daarom is in het Klimaatakkoord afgesproken dat bij de verduurzaming van woningen uitgegaan wordt van woonlastenneutraliteit. Dat betekent eigenlijk dat de huur van een betere woning weliswaar een beetje hoger wordt, maar hooguit met het bedrag dat de energierekening omlaaggaat, zodat ook huurders net zoals kopers uiteindelijk financieel voordeel hebben, naast natuurlijk een betere woning en maatregelen die belangrijk zijn voor het terugbrengen van de CO<sub>2</sub>-uitstoot. Daarom dienen wij samen met D66 en GroenLinks amendement 131 in. Daarmee wordt beslispunt 3 een klein beetje aangepast of eigenlijk aangevuld. In beslispunt 3 staat namelijk al dat per pand een afspraak wordt gemaakt over de verdeling van de voordelen tussen de gebruiker en de gemeente voordat met de verduurzaming wordt begonnen. De intentie is er dus al. Wij zouden daar graag aan willen toevoegen dat bij woonhuizen - er blijken een aantal woonhuizen, bewoonde huizen, tussen te zitten - woonlastenneutraliteit het uitgangspunt is. Het amendement luidt:

"Amendement 131.

*De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 15 juli 2021,*

*gezien het raadsvoorstel nr.8 d.d. 15 juli 2021,*

*overwegende dat:*

- a. enkele gemeentelijke panden worden verhuurd voor bewoning;*
- b. in het Klimaatakkoord is afgesproken dat bij verduurzaming van huurwoningen wordt uitgegaan van het principe van woonlastenneutraliteit;*
- c. het wenselijk is voor het draagvlak van verduurzaming dat huurders geen hogere woonlasten krijgen als gevolg van deze verduurzaming;*

*Besluit:*

*het voorgestelde besluit als volgt aan te vullen:*

*Aan beslispunt 3 toe te voegen: 'waarbij voor huurwoningen het uitgangspunt van woonlastenneutraliteit wordt gehanteerd'."*

De heer **Reinke** (VVD): Voorzitter. Tijdens de behandeling in de commissie vielen twee dingen op. Er was ontzettend veel input en discussie over de vraag of bepaalde objecten wel of niet op de lijst zouden moeten staan voor verduurzaming van vastgoed, wat we ermee gaan doen, wat de toekomstvisie is, of we het gaan afstoten, of het economisch duurzaam is om te investeren, of het meegenomen wordt in de onderhoudscyclus et cetera. Er waren in elk geval nog heel veel vragen. Een ander item dat heel erg opviel en dat duidelijk is, is dat dit een pilot is waaruit lessen geleerd kunnen worden voor de toekomst. De wethouder heeft zelf aangegeven dat het drie, vier of vijf panden hadden kunnen zijn. We hebben gekozen voor vier. Gelet op de financiële situatie van Voorschoten vinden wij het niet prudent om een dergelijk bedrag nu in zo'n pilot te stoppen. Wel vinden we het goed dat er een soort pilot komt. We zijn voor concrete maatregelen. Er wordt nu concreet iets aan duurzaamheid gedaan. Dat lijkt ons positief. Daarom ons amendement 132, waarin wordt voorgesteld om de pilot alleen te betrekken op de verduurzaming van de twee buurthuizen. We denken dat het daarmee prima vooruit kan. Voor de rest vragen we ons af wat er op de lange termijn met de huurwoningen gedaan zou kunnen worden. Het op de voorgestelde manier invullen van woonlastenneutraliteit is op zich een goed punt. Wij hopen dus alleen dat die woningen totaal niet in het plan worden meegenomen. Het amendement, dat mede wordt ingediend door Voorschoten Lokaal Sterk, luidt:

*"Amendement 132.*

*De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 15 juli 2021,*

*gezien het raadsvoorstel Verduurzaming gemeentelijke vastgoed ('het raadsvoorstel'),*

*constaterende dat:*

- a. het raadsvoorstel vooral een pilot inhoudt waarbij de gemeente ervaring gaat opdoen bij het verduurzamen van haar vastgoed;*
- b. nog onzekerheid bestaat over het al dan niet in eigendom houden van bepaalde objecten genoemd in het voorstel;*
- c. de financiële ruimte van de gemeente beperkt is;*

*overwegende dat:*

- a. het verduurzamen van objecten die mogelijk worden afgestoten tot kapitaalvernietiging zal leiden;*
- b. het aanbieden van vervangende woonruimte niet automatisch zal leiden tot acceptatie daarvan;*
- c. het nog niet duidelijk is hoe de kosten van verduurzaming kunnen worden doorberekend aan de huurder en derhalve geen sprake is van financiële duurzaamheid;*
- d. door middel van het verduurzamen de panden aan de B.S. v.d. Oyelaan39, Sixlaan 4 en het Aletta Jacobsplantsoen 97-99-101 voldoende ervaring kan worden opgedaan voor de onderhavige pilot;*

*Besluit:*

*Het raadsvoorstel als volgt te wijzigen:*

*Bij beslispunt 1 de voorgestelde investeringen met € 99.300 te verlagen naar € 315.430."*

Verder willen wij graag motie 205 indienen, die voornamelijk ziet op het waar mogelijk betrekken van lokale partijen bij de uitvoering hiervan, zodat deze investeringen ook direct terugvloeien in onze lokale economie. De motie, die mede wordt ingediend door Voorschoten Lokaal Sterk, luidt:

"Motie 205.

*De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 15 juli 2021,*

*gezien het raadsvoorstel Verduurzaming gemeentelijke vastgoed ('het raadsvoorstel'),*

*constaterende dat:*

- a. het raadsvoorstel voorziet in significante investeringen in gemeentelijk vastgoed;*
- b. hiervoor inkoop van werkzaamheden en materialen benodigd is.*

*overwegende dat het wenselijk is dat inkoop van werkzaamheden en materialen zo veel mogelijk binnen Voorschoten plaatsvindt zodat de lokale economie eveneens wordt gestimuleerd;*

*verzoekt het college waar het kan de inkoop van werkzaamheden en materialen ter uitvoering van het raadsvoorstel bij Voorschotense ondernemers en bedrijven te doen."*

Motie 207 van D66 en GroenLinks over het toekomstplan voor de Rosenburgherlaan en de Frisolaan kunnen wij steunen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. De urgentie van verduurzaming zien we deze zomer: de overstromingen, de hittegolven, de doden en de enorme schade. Voorschotens vastgoed verduurzamen is natuurlijk een klein spettertje op de gloeiende aarde, maar alleen als alle spetters hun taak doen, krijgen we het voor elkaar en gaat het vertrouwen stromen dat we deze opgave echt aankunnen. Tijdens de commissievergadering twijfelde D66 over het hierbij betrekken van de Rosenburgherlaan, maar als we besluiten om niets te doen met die panden, leggen we het probleem neer bij de volgende raad. Dan doen we eigenlijk hetzelfde als wat we net hebben gedaan met het afvalbeleid. Eerlijk gezegd ben ik bijzonder teleurgesteld in deze raad omdat we gewoon geen besluiten durven te nemen. Ik hoop dat dat nu wel lukt, want we hebben gewoon de taak om besluiten te nemen. Een van de taken is dus ook de verduurzaming van ons vastgoed. We moeten geen zwakke bestuurders zijn. We moeten gewoon besluiten durven nemen.

Tijdens de commissievergadering beluisterden we twijfels over de Frisolaan, onder andere bij de fractie van ONS Voorschoten. Deze panden verkopen klinkt logisch, maar elke diamant heeft meerdere kanten en het kost tijd en moeite om die in beeld te brengen. De panden zijn momenteel verhuurd, zowel aan de Frisolaan als aan de Rosenburgherlaan. In verhuurde staat verkopen brengt weinig op. De huurders hebben natuurlijk huurbescherming en daar tornen we niet aan, maar ze blijven niet eeuwig huren. Alleen al om die reden vragen we het college samen met GroenLinks met motie 207 om een toekomstplan te maken voor deze panden. Aangezien eventueel afstoten van de panden echt niet op korte termijn te verwachten is, zien wij geen beletsel om nu in te stemmen met het verduurzamen van deze panden. Naar ik begrepen heb, kan die uitvoering op korte termijn worden gestart. Ik heb daarover overleg gehad met de betreffende ambtenaren. Als de wethouder aan de uitvoering een flinke communicatiecampagne vastplakt, stimuleert dat onze inwoners om hun eigen vastgoed te verduurzamen. De motie luidt:

"Motie 207.

*De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 15 juli 2021,*

*overwegende dat:*



- a. de twee woningen aan de Rosenburgherlaan (nrs. 1, 3) en het pand met kinderdagverblijf J.W. Frisolaan (nr. 16) deel uitmaken van het gemeentelijk vastgoed;
- b. nut en noodzaak van het aanhouden van deze panden als gemeentelijk eigendom niet zijn overwogen bij eerdere vaststelling van de kerngoedportefeuille;
- c. deze afweging alsnog kan worden gemaakt, waarbij zorgvuldig moet worden omgegaan met de belangen en rechten van de huidige huurders;
- d. de opbrengsten van panden bij verkoop in verhuurde staat lager zijn en dat verkoop van deze panden met afgeronde huurcontracten een planmatige aanpak vraagt met een langere doorlooptijd;
- e. deze intentie tot verkoop de voorgestelde pilot verduurzaming gemeentelijk vastgoed niet hindert, aangezien mogelijke verkoop van de panden enkele jaren in beslag zal nemen en de gemeente de plicht heeft om haar panden duurzaam te onderhouden;

verzoekt het college een toekomstplan op te stellen voor Rosenburgherlaan 1 en 3 en Frisolaan 16 en dit aan de raad voor te leggen bij de behandeling van de nota Kapitaalgoederen,

en gaat over tot de orde van de dag."

Dan over de amendementen en de moties. De amendementen 129 en 130 zien we als financieel-technische kwesties. We wachten het collegeadvies af, maar net als de SP hadden we het graag over de inhoud van het voorstel gehad. Amendement 131 hebben wij medeondertekend, omdat wij als verhuurder ook een voorbeeldfunctie hebben bij het handhaven van de woonkostenneutraliteit. Amendement 132 steunen wij niet, omdat wij het wel belangrijk vinden dat we ons vastgoed verduurzamen en uitstel tot geen enkele oplossing leidt. Wat motie 205 over verduurzaming met lokale ondernemers betreft: als het proces dat toelaat - dat kunnen we nu niet inschatten; dat horen we graag van de wethouder - kunnen wij dit vanzelfsprekend steunen.

De heer **Reinke** (VVD): Kennelijk heeft mevrouw Schroot mijn verhaal niet goed gevolgd. Wij hebben niet gezegd dat wij tegen verduurzaming zijn. Dat wordt hier een beetje geïmpliceerd. Wij zijn ook niet voor uitstel. Wij zijn gewoon voor het goed omgaan met geld. U heeft de financiële situatie van Voorschoten vorige week nog goed kunnen bekijken. Wij kunnen niet zomaar dit soort bedragen overal rondsmijten.

Mevrouw **Schroot** (D66): Nee, natuurlijk kunnen we niet zomaar geld rondsmijten, maar we hebben wel een taak en een opdracht. We zien vandaag in Limburg wat er gebeurt als we helemaal geen fluit uitvoeren. Dan kun je wel zeggen dat Voorschoten een klein druppeltje is. Ik zie u nee schudden, maar we kunnen een klein beetje gaan doen. We moeten toch en je kunt het maar beter nu doen, want nu zijn de kosten nog relatief betaalbaar. Die zullen alleen maar toenemen, gezien de economische recessie en gezien de enorme toename van de vraag naar verduurzaming.

De heer **De Graaf** (PvdA): Wat ik niet begrijp bij motie 207, is dat aan de ene kant een toekomstplan wordt opgesteld en dat tegelijkertijd wordt vastgehouden aan de vier panden die in de pilot zitten. Even los van het geld denk ik bij mezelf: ik zou het dan logischer vinden om dat toekomstplan op te stellen en die panden juist te verwijderen uit die lijst van vier en daar een ander pand voor in de plaats te zetten, als je toch die pilot wil doen. Ik begrijp het één in relatie tot het ander eerlijk gezegd dus niet helemaal.

De **voorzitter**: Nog een korte reactie van mevrouw Schroot.

Mevrouw **Schroot** (D66): De relatie tussen het één en het ander is dat we, voordat wij besloten hebben om een pand te verkopen of af te stoten, gewoon weer vijf jaar verder zijn. Als we dit jaar of begin volgend jaar de uitvoering van de verduurzaming hebben gerealiseerd, hebben we, als het in tien jaar afgeschreven kan worden, de helft van de afschrijving al terugverdiend én hebben we iets gedaan voor de verduurzaming én worden die panden ook gewoon meer waard.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Duurzaamheid is ook voor ons een heel belangrijk uitgangspunt en beginsel. Daar staan we ten volle achter. Soms is het zo dat je toch een extra stapje moet nemen om de kwaliteit van de besluitvorming te verbeteren. Ik refereer even aan de discussie over de Hemelwaterverordening. Daar hebben we ook een paar tussenstappen genomen. Vervolgens is dat voorstel verbeterd en met een ruime meerderheid aangenomen, nadat het eerst

was verworpen. Soms is het dus helemaal niet zo gek om een tussenstapje te nemen. Besluitvorming ja, zorgvuldige besluitvorming nog beter.

Ik heb niet veel toe te voegen aan wat door voorgaande sprekers gezegd is. Ik ga even reageren op de moties en de amendementen. Wij zijn uiteraard voor de amendementen 129 en 130, die mede door ons zijn ondertekend en ingediend. Wij zijn niet direct geporteerd voor amendement 131, maar we wachten graag de reactie van het college af. Wij kunnen op zich instemmen met amendement 132 van de VVD en Voorschoten Lokaal Sterk over de verduurzaming van het vastgoed. Tegelijkertijd staan wij ook positief tegenover de suggestie van D66 over het toekomstplan, evenals tegenover motie 205 van de VVD over versterking van de lokale economie en lokale ondernemers, maar we horen graag nog even de reactie van het college. Als dat mogelijk is, zijn wij geneigd om die motie te steunen.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb een punt van orde. Ik hoor zowel de heer Bremmer als mevrouw Schroot spreken over amendement 129, maar dat zit niet bij mijn stukken.

De **voorzitter**: Bij mijn stukken ook niet. Ik heb al aan de griffier gevraagd waar dat blijft, maar volgens mij hoort dat bij het punt van de jaarrekening. Amendement 129 hoort dus niet bij dit agendapunt. Heb ik dat goed uitgezocht?

De heer **Bremmer** (CDA): Ja, ik zie het ook staan. Ik denk dus dat dat een terechte opmerking is van de heer Maassen.

De heer **Bos** (GroenLinks): Voorzitter. Het wordt de hoogste tijd dat de gemeente Voorschoten concrete stappen gaat maken met het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Er is op dat terrein veel te doen. Er is een flinke lijst van panden die aangepakt moeten worden en niet alles kan in één keer. De variatie van panden en maatregelen vinden wij een goede keuze. Het is belangrijk voor de gemeente om ervaring op te doen en inzicht te krijgen in besparingen en terugverdientijden, waar we in de loop van het project graag meer informatie over krijgen. GroenLinks steunt dan ook het raadsvoorstel. Wij hebben hierover verder geen vragen aan het college.

Dan de amendementen. In amendement 130 wordt aangegeven dat gezond financieel beleid impliceert dat niet-bestede niet-bestemde middelen in beginsel terug horen te vloeien naar de concernreserve. Dat de bedragen in dit geval net ongeveer in dezelfde orde van grootte liggen, doet voor ons niks af aan dat principe. Daarom steunen wij dit amendement niet.

Amendement 131 van de SP over woonlastenneutraliteit hebben wij medeondertekend. De heer Maassen heeft het net heel goed toegelicht. Daar heb ik niks aan toe te voegen. Wij zijn daarvoor.

Wat amendement 132 betreft: wij hebben al aangegeven dat wij ervoor zijn om die woningen erin te blijven houden. Wij zullen dit amendement daarom niet steunen.

De heer **De Graaf** (PvdA): U steunt ons amendement over het schrappen van de beslispunten 4, 5 en 6 niet, omdat u voorstander van het terugvloeien van niet bestemde middelen naar de concernreserve. Daar kan ik op zich prima mee leven, maar betekent dit ook dat u straks bij het volgende agendapunt tegen het desbetreffende voorstel van het college zal stemmen?

De heer **Bos** (GroenLinks): Ik ben geen woordvoerder bij het volgende agendapunt. Dat laat ik dus aan de heer Deuzeman over, maar voor zover ik weet, gaan wij daar ook niet in mee. Maar dat komt bij het volgende punt aan de orde.

Motie 205 over de inkoop van werkzaamheden en materialen vinden wij sympathiek, maar we wachten even af wat het college hierover zegt, omdat wij uit de stukken hebben begrepen dat er eigenlijk al offertes zijn uitgebracht. We weten niet hoe het zit met verplichtingen. Aanbestedingen moeten eigenlijk ook openbaar zijn. Iedereen moet daar dus op in kunnen spelen.

Motie 207 over de toekomst van de Rosenburgherlaan en de Frisolaan hebben wij medeondertekend. Wij vinden het een goed voorstel. Er was veel vraag naar deze gebouwen. De Rosenburgherlaan ligt eigenlijk in het hele park van Rosenburgh. Het hoort dus helemaal in dat stuk grondgebied. Wij vinden het dus eigenlijk logisch om dat te behouden. Aan de Frisolaan is ook

een gymzaal. Die is recent eigenlijk helemaal omgebouwd. Die is niet gesloopt, maar is gewoon verduurzaamd door particulieren. Die gebouwen kunnen dus nog heel lang mee, maar ik denk dat het goed is dat we even stilstaan bij het toekomstperspectief voor die gebouwen. Die motie steunen wij dus.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Dit raadsvoorstel hangt feitelijk samen met iets wat vorige week in de raad in de discussie over de Kaderbrief ook besproken is. Wij hebben toen amendement 127 ingediend. Wij hadden gehoopt het college en een meerderheid van de raad daarmee ertoe te bewegen om de kapitaalinvestering van € 414.000 die met dit raadsvoorstel samenhangt, in de Kaderbrief op te nemen. Helaas hebben wij daarmee niet onze zin gekregen. Dat moet je respecteren in een democratie. Dat voorstel van ons had te maken met begrotingsprincipes, met zuiverheid in begroting. Wat dat betreft is het eigenlijk een broertje of zusje of yin en yang met amendement 130 van de PvdA, dat we van harte mede-ingediend hebben. We hebben ook overleg tussen de fracties gehad over wat precies in welke raadsvergadering terecht zou komen, want ook dat amendement heeft te maken met principes van zorgvuldig begroten en zo weinig mogelijk grepen in de concernreserve. Dat amendement gaan we dus in ieder geval steunen; we hebben het daarom ook mede-ingediend.

Op basis van voortschrijdend inzicht - we zijn eerlijk en open genoeg om dat toe te geven - hebben wij ons bij nader inzien toch afgevraagd of het zo gelukkig is dat met name het pand van de Frisolaan op de kernlijst van gemeentelijk vastgoed staat. Daarover hebben we in de commissie gesproken. Via u, voorzitter, direct tegen mevrouw Schroot: als de computerproblemen vandaag aan deze kant wat minder nadrukkelijk aanwezig waren geweest, hadden we vandaag nog in overleg kunnen gaan, zodat we wellicht hadden kunnen verzoeken om de motie mede in te mogen dienen, maar ook uw verzoek steunen we van harte.

Het amendement van de SP over woonlastenneutraliteit steunen we van harte. Dat lijkt ons een goed punt.

Amendement 132 van de VVD, dat in feite betekent "knip twee van de vier panden eraf en concentreer je op de resterende twee, omdat dat genoeg moet zijn om ervaring op te doen", steunen we zeker ook. Toevallig valt hiermee ook de Frisolaan buiten de verduurzaming. Dat komt, zoals gezegd, bijzonder goed uit.

Dan motie 205 van de VVD over lokaal inkopen van verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. Zeker, het is charmant om dat te noemen, maar natuurlijk laten we - college, raad, burgercommissieleden, wij allemaal - ons haar knippen in Voorschoten, kopen we ons brood in Voorschoten en als we nu een fiets nodig hebben, kopen we die ook in Voorschoten. Als het even kan, moet je je dus concentreren op leveranciers die dit vanuit Voorschoten kunnen aanbieden.

Bij een voor ons essentieel punt komen we weer bij de begrotingsprincipes. Amendement 130 van de PvdA gaat feitelijk over "dek niet uit de concernreserve; doe dat op een andere manier"; we komen daar straks bij een volgend agendapunt op terug. Dit is voor ons een cruciaal draaipunt voor hoe we verder tegen het raadsvoorstel aankijken.

De heer **Maassen** (SP): Naar aanleiding van het verhaal van de heer Van der Elst heb ik eigenlijk een vraag aan het college. Mogen wij als gemeente, gezien de inkoop- en aanbestedingsregels, een dergelijke motie wel toepassen? Als dat mag, vind ik het namelijk een hele sympathieke motie, maar ik ben heel benieuwd of dit eigenlijk wel mag.

De **voorzitter**: Uw vraag aan het college is genoteerd.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Wij hebben nog één vraag. Er wordt altijd gezegd dat investeren in duurzaamheid zich op termijn terugverdient door een lagere energienota. Wij vragen ons af of u in een notitie kunt onderbouwen hoe en wanneer deze investering van € 12 miljoen zichzelf terug heeft verdiend en hoe we dat gaat terugzien in de begroting.

Voor de rest wil ik even ingaan op de amendementen. Wij staan al bij de amendementen 130 en 132 en bij motie 205. Die vinden wij alle drie sympathiek; dus die steunen wij.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Ik begin meteen met de laatste vraag, van mevrouw Persoon. We weten dat dit zich terugverdient, maar het doel van deze pilot is juist om te kijken hoe. We gaan vooraf in gesprek met de verschillende gebruikers en we gaan vooraf kijken hoe we de verduurzaming gaan uitvoeren. Dan hebben we precies uitgerekend hoeveel we kunnen besparen en hoe dat het beste werkt. Dat kunnen we weer gebruiken om het beleid op te stellen voor de overige panden die we ook nog moeten gaan doen nadat we deze panden hebben gedaan. Dat is dus het idee van de pilot: om daar gewoon echt heel gedegen naar te kijken.

Ik zal nu de moties en de amendementen langslopen. Wat amendement 130 betreft: over de financiën ga ik me niet uitlaten. Dat is een zaak van bij het ene weghalen en bij het andere toevoegen. Daar gaat wethouder Cramwinckel over. Waar ik wel problemen mee heb - maar ik weet niet of ik het goed lees; dat wil ik even checken bij de indieners - is het volgende. In de beslispunten 3, 4, 5 en 6 staat niet alleen de communicatie maar ook de projectleider. We hebben iemand nodig om dit te kunnen begeleiden en uit te kunnen voeren - die expertise hebben we niet in huis - en tegelijkertijd de leerpunten mee te nemen voor het voorbereiden van het beleid. Als die beslispunten worden geschrapt en eruit vallen en als het hele bedrag bedoeld is om te communiceren, valt er weinig te communiceren, omdat we niet zoveel kunnen uitvoeren. Maar misschien begrijp ik het verkeerd en wilt u alleen een financieel punt maken, namelijk dat het geld dat in het ene traject niet gebruikt wordt, naar het andere traject gaat. Afhankelijk van het antwoord daarop kunnen wij het oordeel geven. Financieel laat ik me er dus niet over uit, maar als het gaat over het schrappen van een projectleider, kunnen we het project gewoon niet uitvoeren.

De heer **De Graaf** (PvdA): Die € 62.000 is een lumpsumbedrag en is dus bestemd voor het totaal. Dat is € 1.500 minder dan in dit beslispunt, maar wij gaan ervan uit dat het de facto op hetzelfde neer zou kunnen komen. Maar het is een lumpsumbedrag voor het totaal van de activiteiten.

Wethouder **Spil**: Oké, dan interpreteer ik het als lumpsum en zal ook de projectleider hierin zitten. Dan heb ik het goed begrepen. Dan moet het ook goed genoteerd worden, want het staat er net anders.

Amendement 131 over woonkostenneutraliteit kunnen we goed realiseren, ook omdat er al heel veel ervaring is opgedaan bij de corporaties. Dat is dus het betere overnamewerk.

Over de motie om twee groepen niet te doen, wil ik alleen zeggen - verder laat ik het aan u als raad over - dat voor de woningen bij de Frisolaan het kleine onderhoud altijd is gedaan en dat het grote onderhoud niet is uitgevoerd. Als u wil dat wij straks gaan uitzoeken hoe we een pand kunnen verkopen waar het grote onderhoud niet gedaan is en waar nog huurders in zitten, denk ik dat u vele malen duurder uit zult zijn doordat u veel minder geld voor dat pand krijgt dan u bedacht had. Of we moeten groot onderhoud gaan uitvoeren; dan kunnen we het gewoon voor de normale prijs in de markt zetten, maar als we groot onderhoud gaan uitvoeren, is het ook heel logisch om gelijk de verduurzamingsmaatregelen mee te nemen. Dat voegt dan namelijk niet zo heel veel extra's toe aan het grote onderhoud dat we gaan plegen. Dat wil ik u duidelijk meegeven.

Lokaal aanbesteden staat al in de aanbestedingsregels van Voorschoten. Meneer Maassen, ik heb niet gezien hoe het erin staat, maar het lijkt me dat toentertijd genoeg gecheckt is dat wij datgene aanbesteden wat we moeten aanbesteden en dat we, als dat niet hoeft, het dan lokaal zullen doen. Dat heeft u dus al eerder geregeld.

Het voorstel van GroenLinks en D66 over het toekomstplan wil ik doorgeven aan mijn collega.

De **voorzitter**: Als ik het goed begrepen heb, gaat wethouder Cramwinckel even in op motie 207.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Ja, ik ga over de toekomst, het toekomstplan. We staan positief tegenover deze motie.

De heer **Bos** (GroenLinks): Ik dacht dat de heer Cramwinckel ook zou ingaan op amendement 130, want mevrouw Spil gaf aan dat zij niet over het financiële gaat en dat de heer Cramwinckel dat doet, maar ik heb hem daar nog niet over gehoord.

De **voorzitter**: Meneer Cramwinckel, kunt u nog even ingaan op amendement 130?

Wethouder **Cramwinckel**: Volgens mij lopen er twee discussies. De ene is: waar wil je het geld aan besteden? Daar heeft mevrouw Spil helderheid over gegeven. Die discussie hebben we dus net gehad. De andere discussie is: als je het anders wil, wat is dan de boekhoudtechnische en begrotingstechnische route? Dan moet geld in principe eerst naar de concernreserve. Van daaruit kunt u het weer toekennen aan het doel dat u als raad wil.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ik begrijp deze redenering niet helemaal. Bij het raadsvoorstel inzake de jaarrekening wordt een bestemming gegeven aan het saldo van € 63.000. Die bestemming veranderen we straks bij het volgende agendapunt indien de raad dat ook vindt. Waarom dan deze moeilijkheid zoals door u geschetst? Dat begrijp ik niet.

Wethouder **Cramwinckel**: Ik geloof dat we inderdaad langs elkaar heen praten. Volgens mij zijn we het met elkaar eens. U kunt straks in het kader van de jaarrekening aangeven welke bestemming u daaraan wilt geven. Zo simpel is het.

De heer **De Graaf** (PvdA): Oké, maar dan moeten deze beslispunten eerst verwijderd worden, want anders heb je een probleem.

Wethouder **Cramwinckel**: Ja, maar het belangrijke is wat u straks bij de jaarrekening beslist. Die twee dingen hangen echt met elkaar samen. Daar zijn we het over eens.

De **voorzitter**: Daarom doen we eerst dit agendapunt. Een aantal partijen hebben nog niet hun standpunten aangegeven over alle moties en amendementen. We zitten hier met een buitengewoon groot pak papier. We doen ons best bij de stemming, maar ik wil u vragen om even de nummers van de moties en amendementen te noemen en aan te geven of u voor of tegen bent. Dan gaat de stemming straks hopelijk soepeltjes. We beginnen aan de tweede termijn.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik maak het straks duidelijk met mijn stemgedrag.

De **voorzitter**: Dat begrijp ik, maar we stemmen per fractie. Zijn er nog een aantal moties of amendementen waarover u uw standpunt nu wil doorgeven of legt u straks een stemverklaring af?

De heer **De Graaf** (PvdA): Nee hoor, ik stem straks gewoon voor of tegen.

De **voorzitter**: Prima. Daar komen we straks per amendement even op terug.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik heb nog een opmerking over de financiële kant van het voorstel. In het raadsvoorstel zijn een aantal uitgaven opgenomen. Er zouden natuurlijk ook financieel-technisch positieve kanten aan dit voorstel kunnen zitten, omdat de waarde van het vastgoed vermeerdert. De vraag aan het college is hoe dat meegenomen is in dit raadsvoorstel of dat het niet meegenomen is en dat alleen de uitgaven in het voorstel zitten en de inkomsten niet.

De heer **Reinke** (VVD). Ik wil graag gebruikmaken van de expertise van de heer Maassen. Ik hoorde de wethouder net zeggen dat woonlastenneutraliteit zich ook bij de corporaties heeft vertaald. Weet u precies hoe dat zit? Is dat ergens een verlaging bij een huurverhoging? Zou u dat kunnen toelichten?

De heer **Maassen** (SP): Dat kan ik zeker toelichten. Ik zal proberen het kort te houden. In het puntenstelsel voor huurwoningen is een bepaalde huurprijs aan een bepaalde energieklassen gebonden. Als je een woning met energieklassen C hebt, mag je minder punten aan de prijs toevoegen dan wanneer je B of A hebt. Voor woonlastenneutraliteit is een tabel opgesteld die dat vergelijkt met het gebruik van energie, zodat de huurder niet negatief uitkomt en dus niet méér gaat betalen dan dat het gaat besparen.

De heer **Reinke** (VVD). Voorzitter. Ik dank de heer Maassen. Als dat inderdaad gekoppeld is aan het wettelijke puntensysteem, kunnen we dat voorstel steunen. Dat is wellicht een beetje vreemd, omdat we zeggen: de huizen eruit. Maar op de lange termijn van de verduurzaming is het goed om dit punt aan te geven. Ik had nog niet genoemd dat wij amendement 130 kunnen steunen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het is fijn dat u doorgeeft.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. We hebben alles gehoord en onze mening is niet veranderd. Over amendement 130 hebben wij nog geen uitspraak gedaan. We vinden het financieel een vreemde constructie. Om die reden zullen we tegen dat amendement stemmen.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Amendement 130 zullen we uiteraard steunen. Gehoord de beantwoording door de wethouder en de heer Maassen kunnen wij instemmen met amendement 131 over woonlastenneutraliteit. Dat zal onze fractie steunen. We hadden al steun toegezegd aan amendement 132. Ik weet niet of de wethouder de vraag van de heer Maassen over motie 205 heeft beantwoord: mag dat of niet? Volgens mij heb ik daarop geen antwoord gehoord. Als dat nog zou kunnen, dan graag, maar in beginsel staan wij hier sympathiek tegenover. Ook motie 207 zullen wij steunen.

De **voorzitter**: Volgens mij heeft de wethouder de vraag van de heer Maassen beantwoord. Ik zag de heer Maassen ook knikken. Als ik het kort mag samenvatten: het kan.

De heer **Bremmer** (CDA): Oké, dank u.

De heer **Bos** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb in de vorige termijn al aangegeven hoe wij over de amendementen en de moties denken. Dat is niet gewijzigd. Wij blijven daar dus bij.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wat jammer nou om dit te moeten ervaren. Ik had net de indruk dat mevrouw Schroot en onze fractie elkaar zo goed begrepen. Meestal is dat ook zo, maar het valt nu tegen, want zij vindt het kennelijk een normale gang van zaken om iets waarvan je ziet aankomen dat je het moet doen, niet in de begroting op te nemen en, als het dan zover is, even een greep in de concernreserve te doen. Dat vinden wij een rare gang van zaken. Daarom vinden we het voorstel van de heer De Graaf in amendement 129, natuurlijk nadrukkelijk gekoppeld aan amendement 130, te bespreken bij het volgende agendapunt, veel zuiverder. Dan ontwijk je die greep in de concernreserve. Dat is eigenlijk per saldo het enige wat je doet. Het is een stukje netter.

Mevrouw **Schroot** (D66): Wij vinden dit een rare gang van zaken, want alles wat overblijft, doe je normaal gesproken terug in de concernreserve. Dat is de nette manier. Daarna haal je weer iets uit de reserve als je dat nodig hebt. Daarover verschillen we dus van opvatting.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Dat verschil van opvatting moet in de democratie kunnen. Anders kunnen we met één grote fractie in de raad gaan zitten en dan gaat de lol er een beetje af, denk ik.

Wat de Frisolaan betreft: omdat wij daaromheen hebben gelopen en ook wel zien dat daar een bak aan achterstallig onderhoud aan zit, zou je kunnen overwegen - laat ik het gewoon maar zeggen - om te slopen, de huurders, dus het kinderdagverblijf, tijdelijk onderdak te bieden op het ruime voetbalveldje dat er vlak naast ligt en vervolgens een nieuw kinderdagverblijf te bouwen met misschien wel seniorenwoningen erbij. Dat lijkt me een veel aantrekkelijker beeld, maar dat staat nu niet als zodanig op de agenda. Ga nou geen bodemloze putten dempen als het gaat om het herstel van zwaar achterstallig onderhoud, want dat is kapitaalvernietiging. Dat was mijn inbreng, want we hadden alle moties en amendement al genoemd.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Ik heb al gezegd hoe wij gaan stemmen.

De **voorzitter**: Volgens mij ga ik voor één vraag nog naar wethouder Spil.

Wethouder **Spil**: Welke vraag was dat? Ik heb namelijk geen vragen gehoord. Ik heb veel meningen gehoord.

De **voorzitter**: Volgens mij had de heer Maassen nog één vraag.

De heer **Maassen** (SP): Ik denk dat die meer voor de heer Cramwinckel is.

De **voorzitter**: Meneer Maassen, kunt u de vraag heel kort herhalen?

De heer **Maassen** (SP): Ja hoor. De vraag gaat over het punt dat de kosten wel in het voorstel zijn opgenomen, maar niet de opbrengsten als gevolg van waardevermeerdering van het vastgoed, die toch ook een positieve invloed op de begroting hebben.

Wethouder **Spil**: Die vraag kan ik beantwoorden, want het klopt inderdaad. Daarom hebben we ook gezegd dat we een pilot doen, omdat we anders voor veel geld aan de voorkant alles moeten doorrekenen voordat we beginnen. We hebben gezegd: laten we gewoon eens beginnen. De waarde van het vastgoed stijgt zeker. De verduurzaming levert ook geld op. Uiteindelijk wordt dit voorstel dus vele malen goedkoper dan wat hier staat.

De **voorzitter**: Daarmee komen we aan het einde van de tweede termijn van het college. Ik sluit de beraadslaging. We stemmen eerst over de amendementen, dan over het raadsvoorstel en dan over de moties. We beginnen met het meest vergaande amendement.

Amendement 132 van de VVD en Voorschoten Lokaal Sterk wordt aangenomen met 10 tegen 9 stemmen, waarbij de fracties van de VVD, het CDA, ONS Voorschoten en Voorschoten Lokaal Sterk ervoor hebben gestemd en de fracties van D66, GroenLinks, de SP en de PvdA ertegen.

Amendement 130 van de PvdA, het CDA, ONS Voorschoten en Voorschoten Lokaal Sterk wordt aangenomen met 11 tegen 8 stemmen, waarbij de fracties van de VVD, de PvdA, het CDA, ONS Voorschoten en Voorschoten Lokaal Sterk ervoor hebben gestemd en de fracties van GroenLinks, D66 en de SP ertegen.

Amendement 131 van de SP, D66 en GroenLinks wordt aangenomen met algemene stemmen.

Het geamendeerde voorstel wordt aangenomen met algemene stemmen.

Motie 207 van D66 en GroenLinks wordt aangenomen met algemene stemmen.

Motie 205 van de VVD en Voorschoten Lokaal Sterk wordt aangenomen met algemene stemmen.

## **9. Jaarrekening 2020 Voorschoten - afrondende beraadslaging en besluitvorming (raadsregistratienummer Z/21/051517/243449)**

De **voorzitter**: De jaarrekening is de beleidsmatige en financiële jaarafsluiting voor de gemeente. Nu de rapportage van de accountant beschikbaar is, kan vandaag de afrondende beraadslaging en besluitvorming plaatsvinden. De raad wordt gevraagd om de jaarrekening en de bijbehorende besluiten vast te stellen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Het heeft niet veel zin om de discussie die we eerder in de raad en de commissie hebben gehad, over te doen. Dat zal ik dus niet doen, maar uiteraard wil ik nog attenderen op amendement 129, het complement van amendement 130, omdat er anders geen dekking zou zijn voor de incidentele kosten. Dat zou jammer zijn. De motie, die mede wordt ingediend door het CDA, ONS Voorschoten en Voorschoten Lokaal Sterk, luidt:

### "Amendement 129.

*De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 15 juli 2021,*

*gezien het raadsvoorstel nr. Z/21/051517/243449 (Jaarstukken 2020),*

*constaterende dat:*

- a. de gemeente Voorschoten haar gemeentelijk vastgoed wil en moet verduurzamen;*
- b. het college de raad in het raadsvoorstel verduurzaming gemeentelijk vastgoed vraagt om naast de hieruit voortvloeiende structurele kapitaallasten een incidenteel budget ten bedrage van € 63.500 beschikbaar te stellen, eenmalig in het begrotingsjaar 2021 te dekken uit de concernreserve;*

*voorts constaterende dat:*

- c. uit de jaarrekening 2020 blijkt dat er € 62.000 resteert uit de projectgelden versnelling infrastructurele projecten openbare ruimte;
- d. over de bestemming van deze € 62.000 nog niet is besloten;
- e. in het raadsvoorstel Jaarstukken 2020 wordt voorgesteld dit bedrag door te schuiven naar 2021 'zodat hieraan in 2021 verder invulling kan worden gegeven';

van mening dat:

- a. gezond financieel beleid impliceert dat niet-bestede en niet-bestemde middelen in beginsel terug horen te vloeien naar de concernreserve;
- b. aanwending van middelen uit de concernreserve pas wenselijk is indien andere financiering niet mogelijk is;
- c. het derhalve de voorkeur verdient om het benodigde incidentele budget voor de verduurzaming van het vastgoed niet te dekken vanuit de concernreserve maar vanuit het niet-bestede en niet-bestemde saldo van de projectgelden versnelling infrastructurele projecten openbare ruimte;

**Besluit**

*beslispunt 2.14 te wijzigen van 'Infrastructurele projecten openbare ruimte € 62.000' in 'Incidentele lasten ter voorbereiding van het project verduurzamen vastgoed en de invulling van het bijbehorende communicatietraject € 62.000'."*

Ik kan verder zeggen dat ik zeer sympathiek sta tegenover motie 204 van het CDA en dat ik het ook nogal voor de hand vind liggen om daar sympathiek tegenover te staan. Wij hebben die motie medeondertekend.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Over de jaarrekening hebben we het natuurlijk al gehad. Het is wat het is. Ik wil graag mijn motie 188 naar voren brengen. Die gaat over een participatietraject dat drie keer een beetje misgelopen is. Ik zou daar graag voor het college lering uit willen trekken. Ik zou graag een klein onderzoekje willen naar de VAC, de Taskforce Centrum en de Alliantie Burgers Voorschoten: wat is er nou verkeerd gegaan en wat kan het college hiervan opsteken en leren? Ik hoop dat ik daar een beetje steun voor krijg. De motie, die mede wordt ingediend door de PvdA, het CDA en ONS Voorschoten, luidt:

"Motie 188.

*De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 10 juni 2021 en 15 juli 2021,*

*overwegende dat:*

- alle fracties in de gemeenteraad burgerparticipatie van groot belang vinden;
- burgerparticipatie kan leiden tot betere besluiten met een groter draagvlak, waarbij gebruikmaken van de kennis en betrokkenheid van de inwoners bevorderlijk is voor begrip en saamhorigheid;
- enkele specifieke organisaties in Voorschoten die tot doel hebben om op hun terrein te participeren bij het tot stand komen van gemeentelijk beleid (de Voorschotense Advies Commissie (de VAC), de Taskforce Centrum en de Alliantie Burgers Voorschoten), recent het vertrouwen in de samenwerking met het college hebben opgezegd;
- een andere insteek gevonden moet worden om tot succesvolle participatie te komen;

*spreekt uit dat:*

1. het in het algemeen belang van de gemeente Voorschoten is om te evalueren wat de overwegingen zijn die aan het besluit van de drie betrokken organisaties ten grondslag liggen teneinde betere voorwaarden voor succesvolle participatie te realiseren;
2. het belangrijk is om hierbij de VAC, de Taskforce Centrum en de Alliantie Burgers Voorschoten te betrekken;
3. de resultaten hiervan voor 1 oktober 2021 aan de gemeenteraad worden gepresenteerd;
4. voor de uitvoering hiervan een deel van het bedrag uit de jaarrekening, beslispunt 2: burgerparticipatie € 66.600 in te zetten,



*en gaat over tot de orde van de dag."*

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. We beperken ons bij dit agendapunt tot de reactie op het accountantsverslag, omdat we de inhoudelijke punten al in eerdere commissievergaderingen hebben besproken. De accountant constateert over 2020 een negatief verschil tussen baten en lasten van € 2,1 miljoen. Dit negatieve resultaat wordt vervolgens gecorrigeerd of opgeheven door een onttrekking van ruim € 3,8 miljoen uit de reserve, waardoor een positief resultaat van € 1,7 miljoen rest. Het goede nieuws is dat de accountant een positieve verklaring heeft afgegeven. De jaarrekening geeft daarmee een reëel en getrouw beeld van het boekjaar 2020. Dat is natuurlijk mooi nieuws en het is fijn dat de accountant zo'n verklaring afgeeft. Complimenten ook daarvoor. Een ander belangrijk signaal uit het verslag van de accountant is dat er in 2020 al een proefjaar was voor de interne controle op het financieel beheer en dat daarin goede stappen zijn gemaakt. Dat is mooi om te lezen en dat is een belangrijk punt bij 2020.

We hebben nog een paar vragen en een opmerking over het accountantsverslag. Het verslag laat zien dat er op het sociaal domein nog een onzekerheid is van € 1,7 miljoen. Wij vragen wethouder Cramwinckel hoe we dat moeten duiden. Kan er nog een nacalculatie komen? Is die € 1,7 miljoen al betaald? Dus graag nog een korte toelichting op die onzekerheid van € 1,7 miljoen.

We hebben woensdagavond een lijstje ontvangen met negen punten waarop de accountant de jaarrekening heeft gecorrigeerd. Het voert wat ver om die nu allemaal te bespreken. Morgen moet de jaarrekening worden verstuurd naar de provincie. Wij zouden de wethouder en ook de andere fracties daarom willen vragen hoe zij denken over het voorstel van het CDA om die negen punten nog eens te bespreken in de commissie P&C in oktober. Dan kunnen we misschien ook wat leren van wat de accountant heeft bedoeld met die negen punten. Dat gaat ook over de aanbevelingen die her en der in het verslag staan. Hij doet nogal een aantal aanbevelingen. Het voert nu ook wat ver om al die aanbevelingen door te lopen en het college daarop te bevragen. Ook op dit punt zouden wij willen voorstellen om die aanbevelingen in oktober in de commissie P&C met elkaar door te praten om te kijken wat we ervan kunnen opsteken. Daar is de commissie P&C ook voor bedoeld.

Onze motie gaat over één specifieke aanbeveling. De accountant roept het college en de gemeenteraad eigenlijk op de beheerplannen openbare ruimte alsnog in 2022 door de raad te laten vaststellen. De accountant zegt dat wij bij de jaarrekening een probleem hebben als we dat niet doen, omdat onze onderhoudsvoorzieningen dan niet voldoende onderbouwd zijn en omdat we dan dus ook geen beeld kunnen vormen van de correcte omvang van die voorzieningen. Daartoe is motie 204 geschreven. Graag een reactie van het college en ook van de andere fracties daarop. De motie, die mede wordt ingediend door de PvdA, luidt:

"Motie 204.

*De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 15 juli 2021 en gelezen het voorstel inzake de jaarrekening 2020 Z/21/051517/243449 (agendapunt 9),*

*overwegende dat:*

- a. de actualisatie van de beheerplannen in 2016 /2017 de directe aanleiding vormde voor het instellen van preventief provinciaal toezicht in de gemeente Voorschoten;*
- b. de Rekenkamer WOVLV recentelijk het belang van een adequate onderhoudssystematiek van het beheer openbare ruimte (kapitaalgoederen) heeft benadrukt en daarbij heeft aangegeven dat 'de staat van onderhoud aan gemeentelijke kapitaalgoederen een goede indicator is voor mogelijke toekomstige problemen' (zie onderzoeksplan Rekenkamer WOVLV 2021-2022, blz. 5);*

*constaterende dat:*

- a. het college de raad ten minste eenmaal in de vier jaar een beheerplan openbare ruimte aanbiedt en dat dit plan het kader weergeeft voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten voor het onderhoud van het openbaar groen,*

- water, wegen, kunstwerken en straatmeubilair. De raad dit plan / deze plannen op grond van artikel 19, lid 3 van de Financiële verordening Voorschoten behoort vast te stellen;*
- b. het college de raad in 2020 GEEN beheerplannen openbare ruimte ter vaststelling heeft voorgelegd (terwijl de looptijd van de beheerplannen openbare ruimte eind 2020 is geëxpireerd);*
  - c. de accountant de looptijd van de beheerplannen in de jaarrekening 2020 heeft gecorrigeerd (2016-2020 i.p.v. 2019-2023);*
  - d. de accountant de gemeente(raad van) Voorschoten adviseert 'zorg te dragen voor tijdige goedkeuring van de bedoelde beheerplannen zodat onderhoudsvoorzieningen ook in de jaarrekening 2021 een deugdelijke grondslag hebben' (zie blz. 23 accountantsverslag boekjaar 2020);*

*van mening dat college en raad de bepalingen in de Financiële verordening dienen te respecteren en de adviezen van onze accountant zouden moeten opvolgen;*

*verzoekt het college de beheerplannen openbare ruimte conform artikel 19, lid 3 van de Financiële verordening Voorschoten en conform het advies van de accountant in 2021 ter instemming aan de raad voor te leggen, zodat de onderhoudsvoorzieningen bij de jaarrekening 2021 een deugdelijke grondslag hebben,*

*en gaat over op de orde van de dag."*

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Van Oostrum. Het is fijn dat er een accountantsverslag is en dat de jaarrekening goedgekeurd is. Ik kan me helemaal vinden in zijn voorstel om de aandachtspunten of correcties te bespreken in de commissie Planning en Control. Dat lijkt me heel goed. Ik ben blij met de indiening van motie 204, die feitelijk zegt dat we de beheerplannen moeten vaststellen om in compliance te zijn. Daarmee zijn we het eens.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Erop terugkijkend was 2020 een bizar jaar. Of 2021 heel erg anders wordt, ook gelet op de passende inleiding vanavond van de voorzitter, is natuurlijk nog de vraag. 2020 kenmerkt zich door enorme verschillen tussen begroot en geactualiseerd. De majeure oorzaak ligt natuurlijk in corona en de transitie van de ambtelijke organisatie. Daar moet je redelijk in zijn. Daar heeft het college natuurlijk niet of nauwelijks grip op gehad. Dat kun je niet verwachten; dat is niet redelijk. Wij kunnen vanuit een raadsstoel onvoldoende zien of er nog andere onderliggende zwaarwegende factoren zijn die maken dat het verschil tussen wat het zou moeten zijn en wat gerealiseerd is, nu zo groot is. Dat betekent dat we nu ook niet ingewikkelder gaan zitten doen dan nodig. We stemmen in met het raadsvoorstel aangaande de Najaarsnota. Het is een goed voorstel van de heer Van Oostrum om in oktober in de commissie Planning en Control nog eens goed te kijken naar de aanbevelingen van de accountant.

Wat motie 204 over de beheerplannen betreft zouden we graag eerst willen horen wat de precieze gedachte van het college is. Als het inderdaad zo is, is het wellicht een idee om dit op te nemen in hetgeen te doen staat.

Motie 188 dateert alweer van even geleden. Die hebben we mede-ingediend. Dat geldt ook voor amendement 129. Als je bij amendement 130 kleur bekent, moet je dat ook bij amendement 129 doen. We zijn daar dus voor en hebben het mede-ingediend.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Over de jaarrekening is op zich genoeg gezegd in de diverse commissievergaderingen. We hebben heldere redenen gekregen voor de grote onderbestedingen over het vorige jaar, namelijk corona en personeelstekorten. De reorganisatie moet vooral voor dat laatste probleem een oplossing bieden, maar een punt van aandacht blijft dat beide problemen nog niet zijn opgelost en dus aandacht blijven vragen in de lopende begroting. Er ligt een goedkeurende verklaring. Daarmee kan de jaarrekening wat D66 betreft goedgekeurd worden.

Dan even over de amendementen en de moties. Wij steunden amendement 130 bij het vorige agendapunt niet, maar het beleid moet wel uitgevoerd worden. Aangezien het bij het vorige agendapunt is aangepast, moet amendement 129 volgens mij alsnog aangenomen worden. Wij zullen amendement 129 dus steunen.

Motie 204 lijkt ons logisch, maar we horen graag van het college hoe het dit precies ziet. Het lijkt ons voor de hand te liggen dat dit inderdaad aan de raad wordt voorgelegd.

De punten van de heer Van Oostrum van het CDA over het bespreken van de aanbevelingen in de P&C-cyclus lijken ons een goed idee. Dat verzoek steunen wij dus.

Wat motie 188 betreft: wij zetten het budget voor burgerparticipatie liever in voor burgerparticipatie dan voor een onderzoek ten bate van een nieuw persbericht van Voorschoten Lokaal Sterk. Die motie zullen we dus niet steunen. Op het punt van participatie is er nog een wereld te winnen in Voorschoten. Ik denk dat we dat allemaal inzien. In de nieuwe ambtelijke organisatie moet dat op een goede manier ingebed worden, maar dat zit niet in dit soort onderzoeken. Dat zit in: aan de slag gaan in de nieuwe organisatie. Daar moet wat ons betreft de focus op liggen.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Een beetje jammer dat meneer Andringa denkt dat het alleen maar over een persbericht gaat; dat vind ik zelfs heel erg jammer. Als je fouten maakt, moet je daarvan kunnen leren. Als je met deze drie groepen in gesprek gaat, kun je heel veel leren voor hoe je het beter kunt doen. Dat geldt ook voor de nieuwe organisatie. Participatie is een houding. Ik denk: leer van je fouten en verbeter je houding.

De heer **Andringa** (D66): Natuurlijk ben ik het helemaal met mevrouw Persoon eens: je moet leren van dingen die niet goed gaan en je moet ook altijd in gesprek met de organisaties. Ik weet ook dat het college regelmatig met allerlei van dit soort partijen praat; dat geeft het college ook regelmatig aan. Toen we vorige week ons debatje hadden en u volslagen verbijsterd was over het punt van de VAC, die gewoon is opgegaan in het sociaal domein, was duidelijk dat de wethouder die over het sociaal domein gaat, een beter beeld van de positie van de VAC had dan u. Dat kan gebeuren. Dat is ook helemaal niet erg, maar die gesprekken moeten natuurlijk gevoerd worden. Maar uw motie stelt iets anders voor, namelijk ook om het budget van € 66.000 voor burgerparticipatie voor dit onderzoek in te zetten. Dat is spijtig, want daarmee zegt u niet alleen dat u wilt dat we met mensen praten, maar dat u budget dat bedoeld was voor participatie, wilt inzetten voor een onderzoek in plaats van voor participatie. Netto snijdt u dus gewoon in de middelen die we als gemeente hebben om participatiebeleid uit te voeren. U schaadt dus het participatiebeleid door het geld eruit te trekken om daarmee een onderzoek te doen dat niet nodig is om gewoon met elkaar een gesprek te kunnen voeren. Vandaar dat wij dat niet steunen. Wij vinden participatie belangrijker dan een onderzoek voor de bühne.

De heer **Maassen** (SP): Ik wil reageren op de opmerking van mevrouw Persoon. Ik ben blij dat u de debatregels in stand houdt en eerst de heer Andringa liet reageren. Ik ga er straks dus wel in mijn termijn op in.

De **voorzitter**: U bent nu aan de beurt.

De heer **Maassen** (SP): Ik wist wel dat ik meteen aan de beurt zou zijn.

De **voorzitter**: Ik ook!

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Er is eigenlijk al een hele hoop gezegd. Ik sluit me eigenlijk bijna volledig aan bij wat de heer Andringa zojuist heeft gezegd. We kunnen instemmen met de jaarrekening nu er een accountantsverklaring ligt. Het was niet ons idee om amendement 130 aan te nemen, maar nu dat is aangenomen, zullen wij uiteraard voor amendement 129 stemmen, want anders is er een probleem.

Ik ben het ook helemaal eens met de punten van de heer Van Oostrum. Laten we dat bespreken in de P&C-cyclus in oktober. Motie 204 van het CDA en de PvdA lijkt mij een goede motie. Met motie 188 heb ik net als de heer Andringa wat moeite, omdat ik participatie juist belangrijk vind. Dat heeft te maken met beslispunt 4, waarmee in ieder geval een deel van het budget voor burgerparticipatie wordt ingezet voor een onderzoek. Daarnaast snap ik niet zo goed wat er bij beslispunt 1 van de motie wordt bedoeld, want volgens mij is die taalkundig incorrect. Daarom weet ik niet zo goed wat ermee bedoeld wordt. Maar ik vind het vooral vreemd om een evaluatie te vragen en bij die evaluatie alleen de negatieve ervaringen te betrekken. Volgens mij moet je kijken naar wat er goed gaat en naar wat er slecht gaat en niet alleen naar wat er slecht gaat. Dat stoort

mij aan deze motie. Wij willen heel graag een goed participatiebeleid. Wij zijn het er van harte mee eens dat het nog niet goed gaat. Daar zullen we straks in de discussie ook nog wat meer over zeggen, maar dit onderzoek wil alleen gaan kijken naar de zaken die slecht gaan. Dat lijkt mij een vooringenomen onderzoek en niet een goed uitgangspunt.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Toch denk ik dat je heel erg veel van je fouten kan leren. Daarom is het ook belangrijk om juist die fouten naar boven te halen, zeker bij deze drie partijen. Als het bij één partij misgaat, denk je: oké. Bij twee denk je: oe, dit is jammer. Maar bij drie partijen achter elkaar denk je: er is wel wat mis. Dus leer van je fouten.

De heer **Maassen** (SP): Een verstandig persoon leert niet alleen van zijn fouten, maar ook van zijn successen. Als u in deze motie alleen de fouten opneemt, lijkt het erop dat u eigenlijk gewoon wil benadrukken dat de gemeente faalt en dat u alleen wil benadrukken wat er mis is gegaan. Dat lijkt mij niet goed. Een evaluatie moet beoordelen wat er goed is gegaan én wat er slecht is gegaan en niet alleen wat er slecht is gegaan.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Ik vind het een beetje jammer dat de heer Maassen zegt dat we er alleen van uitgaan dat dit college faalt. Dat zijn uw woorden.

De heer **Maassen** (SP): Nee, dat zijn uw woorden uit een persbericht van deze week.

De **voorzitter**: Graag via de voorzitter praten.

De heer **Maassen** (SP): Mevrouw Persoon heeft deze week een persbericht gestuurd waarin zij precies zei dat het college faalt. Daar heb ik dat dus vandaan. Dat zijn dus niet mijn woorden, mevrouw Persoon, maar uw woorden.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Wij hebben niet gezegd dat het college faalt. Dat heb ik helemaal niet gezegd. Dat is niet uitdrukkelijk zo genoemd. Leer van je fouten en doe een klein onderzoekje. Leren van onze fouten kan de participatie alleen maar ten goede komen.

De heer **Maassen** (SP): Dit is de derde keer dat mevrouw Persoon dat zegt, maar ze gaat helemaal niet in op de kritiek dat er ook geleerd kan worden van de successen en dat ze dat helemaal niet benoemt in deze motie. Dat vind ik jammer. Verder zijn wij natuurlijk een groot voorstander van een goede participatie in Voorschoten. Die kan alleen maar beter worden als je die onderzoekt, maar ik denk dat een klein onderzoekje geen € 66.000 hoeft te kosten.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Als laatste aan het woord komen bij een stuk dat al eerder op een raadsagenda gestaan heeft, is een beetje een ondankbare taak. Ik zal er ook niet al te veel op ingaan. Er ligt nu inderdaad een goedkeurende verklaring. Ik denk dat het belangrijk is - de heer Van Oostrum verwees daar al een beetje naar - om in te gaan op de reden waarom het weer zo lang heeft geduurd, namelijk dat er opnieuw problemen waren bij de verbonden partijen in het sociaal domein. Het spande er even om of het binnen de marges zou blijven en of het een goedkeurende verklaring zou worden of niet. Ik vind dit wel een beetje kwalijk, want dit kan de gemeente eigenlijk helemaal niet direct aangerekend worden. Daarom vind ik het eigenlijk ook niet acceptabel. Er is natuurlijk corona als verzachtende omstandigheid, maar er gaat echt heel veel geld om in het sociaal domein. We willen de wethouder er natuurlijk niet als een soort Don Quichot op uit sturen, want we zijn maar Voorschoten, maar ik denk dat het belangrijk is dat we nog een keer benadrukken dat dit ter sprake moet komen in bijvoorbeeld de H10, waar deze problemen grotendeels liggen. Want het kan niet zo zijn dat wij als gemeente administratief in problemen komen omdat andere organisaties hun zaken gewoon niet op orde hebben. Daar moet gewoon orde op zaken gesteld worden.

Daarnaast zijn inderdaad een aantal extra punten meegegeven door de accountant. De heer Van Oostrum stelt voor om die mee te nemen in de commissie Planning en Control. Dat vind ik een uitstekend idee. Daar kunnen we mee akkoord gaan.

Ik zal even ingaan op de moties en de amendementen. Amendement 129 zal in de praktijk weinig effect hebben. Ik zal er dus zeker geen slaap door verliezen. In lijn met D66 en de SP willen wij wel heel graag dat er meters gemaakt kunnen worden in de verduurzaming van vastgoed of wat er nog over is van dat voorstel. We zullen het nu dus zeker steunen om ervoor te zorgen dat dat geld er

komt, maar ik vind het een beetje een merkwaardige constatering om dit als financieel zuiver neer te zetten. Het lijkt er een klein beetje op dat we een bedrag zien, ergens anders een ander bedrag zien en alsof het Sesamstraat is, plakken we die op elkaar en dan horen ze bij elkaar. Ik snap ook niet zo goed - mevrouw Schroot verwees daar net al naar - waar die angst voor de concernreserve vandaan komt. Die gebruiken wij om er overschotten in te storten die we hebben. Als er eenmalig geld nodig is dat wij eerder over hadden, komt het daar weer uit. Ik zou dus zeggen dat het, als het punt inderdaad is dat men een bedrag niet door wil schuiven, zuiverder is om dat dan in de concernreserve te stoppen, maar zeker niet om dat dan ergens anders door te linken. Ik denk dat we dat ook wel zien, want we zien nu die gekoppelde amendementen. Dat is exact het probleem dat dan ontstaat. Maar goed, daarover verschillen we in deze democratische samenstelling kennelijk van mening, zoals de heer Van der Elst al zei. We zullen dit amendement dus steunen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Dan mis ik een amendement van GroenLinks om in het raadsvoorstel het beslispunt te schrappen waarin staat dat het restsaldo wordt ingezet voor andere doeleinden die nog niet bekend zijn. Dan had u consequent moeten zijn en niet moeten zeggen dat wat over is, terug moet naar de concernreserve, want daar handelt u niet naar.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): De heer De Graaf legt me toch weer een beetje woorden in de mond. Ik vind dat helemaal niet. Sterker nog: dat geld hebben wij beschikbaar gesteld aan het college. Daar staat ook een doel voor, maar als de heer De Graaf uit financiële zuiverheid daar vanaf zou willen, zou ik verwacht hebben dat hij daarover een amendement had ingediend en niet iets onderling wil doorsluizen om te kunnen zeggen dat we niks uit de concernreserve gehaald hebben. Maar goed, zoals ik zei, zullen we dit amendement steunen. De heer De Graaf krijgt dus precies wat hij wilde.

Op motie 188 zijn we de vorige keer al ingegaan. Het is op dit moment een beetje een voorschot op een discussie die later komt. Wij zien eigenlijk ook weinig toegevoegde waarde in een hele dure papieren exercitie die dan dus ten koste gaat van een actieve inzet op participatie. We zullen hier dan ook niet in meegaan. Natuurlijk is het goed om in gesprek te zijn, maar we hebben in vorige vergaderingen ook al regelmatig van het college gehoord dat het in gesprek is met deze partijen. Ik zie niet in hoe daar € 60.000 tegenaan gooien tot een beter resultaat zou leiden.

Ten slotte motie 204. De accountant wijst inderdaad op de beheerplannen richting de jaarrekening 2021. Daar hebben we natuurlijk het een en ander van gezien als overbrugging richting de nieuwe organisatie, maar het is van belang dat we ook de Financiële verordening hier volgen. We horen dus graag hoe het college hiermee wil omgaan.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Ik zal ingaan op de meeste moties. Collega Spil zal ingaan op de laatste motie, motie 188. Ik begin bij de opmerkingen van het CDA, want daar sluiten een heleboel andere opmerkingen op aan. Allereerst wat de jaarrekening zelf betreft: wij zijn het eens met het idee om de aanbevelingen te bespreken in de commissie Planning en Control. Dat is een goed idee. Wij hebben zelf de accountant om die aanbevelingen gevraagd, zodat we daar lering uit kunnen trekken voor de verbetering van het proces. Ik ben het ook eens met de door u genoemde technische punten, maar ik wil een onderscheid maken in de manier waarop we dit behandelen. Die negen punten zitten namelijk echt heel erg diep in de financiële techniek. Misschien kunnen we daarbij dus al met een korte toelichting volstaan, omdat de aanbevelingen die echt wat principiëler zijn, ook wat meer vergadertijd vragen. Maar ik denk dat we daar in de voorbereiding van die commissievergadering prima uitkomen.

Verder heeft u gevraagd om een duiding van de onzekerheden in het sociaal domein, die € 1,7 miljoen. U en ook de accountant hebben al geconstateerd dat het binnen de marges blijft die we hebben afgesproken. Die onzekerheden worden grotendeels verklaard door uitgaven voor het persoonsgebonden budget. Dat heeft weer te maken met de administratie van de Sociale Verzekeringsbank - landelijk is dat een probleem; van die onzekerheden hebben we allemaal last - en ook met de accountantsverklaring van één zorgleverancier. Dat heeft weer te maken met het feit dat deze leverancier regionaal een kleine speler is, maar waarvoor Voorschoten wel voor een relatief groot bedrag verantwoordelijk is. Dit zijn even wat algemene opmerkingen over dit punt. Verder kunnen we dit in P&C uitdiepen als daar behoefte aan zou bestaan. Volgens mij is bestuurlijk natuurlijk de vraag van belang wat hier gebeurt, maar evenzeer is de vraag van belang of het binnen de onzekerheidsmarges blijft.

Dan motie 204 over het beheerplan. Hier hebben het CDA en de heer Van Oostrum een punt. Wij moeten elk jaar zorgen dat we aan de verplichtingen voldoen. Dat betekent dat we ook voor 2021 en volgende jaren een beheerplan moeten maken. Het college heeft al een brief gestuurd over hoe wij voor 2021 en 2022 invulling denken te geven aan het beheerplan. Ik denk dat we dat moeten ombouwen naar een raadsbesluit, zodat we ook voldoen aan de formele vereisten voor een beheerplan. Daar heeft u helemaal gelijk in. De vraag hoe dat precies in zijn werk gaat, is weer een andere discussie, maar het college ondersteunt de oproep in de motie.

Amendement 129 ondersteunen wij ook. U bent uiteindelijk aan zet met betrekking tot de vraag wat er met het geld moet gebeuren. In principe gaat geld terug naar de concernreserve; dat weten we allemaal. Maar er kunnen redenen zijn - als de klussen niet klaar zijn, zal ik maar even huiselijk zeggen - om geld door te schuiven en daar een bepaalde bestemming aan te geven. Dat is wat hier eigenlijk gebeurt. U gaat erover. Als u dat zo wilt, gaan we dat dus zo doen. Oordeel raad, zal ik maar zeggen.

Collega Spil komt terug op motie 188. De aanbeveling om in de H10 te bespreken hoe we met dit soort zaken omgaan, is een goede. We zijn ook veel in gesprek met elkaar als wethouders Financiën, ook van de H10. Dat zullen we daar dus ook in meenemen. Er is overigens ook controlleroverleg op ambtelijk niveau. Die dingen worden allemaal dus goed opgepakt, maar het is hele taaie kost, want zoals de heer Deuzeman terecht zei, zijn wij verantwoordelijk voor accountantsverklaringen en dergelijke elders in de keten. Dat is verdomd lastig te beïnvloeden door de gemeente. Maar we doen ons best.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Wat motie 188 betreft: er wordt steeds gezegd dat wij leren van onze fouten. Ik kan u verzekeren dat wij nadrukkelijk in gesprek zijn geweest met deze partijen. Op verschillende momenten zijn er verschillende gesprekken geweest. De VAC is opgegaan in de Adviesraad Sociaal Domein. Daar zijn nu goede contacten mee. Ze geven goede adviezen. Dat loopt dus goed. Wat de Taskforce Centrum betreft: we overleggen nu met de centrumondernemersvereniging. Die is daar heel blij mee. Met de Alliantie Burgers Voorschoten hebben we verschillende keren gesprekken gehad. Die hebben besloten om zelf verder te gaan. Dat ziet u allemaal ook in de kranten en de vragenlijst die ze iedere maand weer stellen aan de inwoners. Dat is een keuze van de Alliantie Burgers Voorschoten. Daarnaast wil ik ook benadrukken dat participatie lang niet goed gaat. Ik hoor straks dus heel graag van u op welke manier u denkt dat het nog beter kan, maar als we al het geld gaan inzetten voor dit onderzoekje, zal er van de overige wensen zeker niets komen, want we hebben gewoon geld nodig om te zorgen dat we met mensen kunnen communiceren. Ik wil nog één ding noemen. Voor de warmtetransitie hebben we een enquête uitgedaan. Daarop hebben 587 mensen gereageerd. Een bijeenkomst daarover werd door ruim 60 mensen bijgewoond. Daarnaast hebben we nog twee andere bijeenkomsten gehad die ook allemaal ruim bemenst werden. Als we alleen hieraan geld uitgeven, zullen we dat soort zaken echt niet meer kunnen doen. Dat zou ik persoonlijk ontzettend jammer vinden.

De **voorzitter**: We gaan naar de tweede termijn van de raad. Ik wil u vragen om, voor zover u dat nog niet heeft gedaan, in te gaan op de moties en de amendementen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik heb volgens mij al gereageerd op de amendementen en de moties dan wel de PvdA staat daarbij.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Wij staan natuurlijk al bij een aantal moties en amendementen. Wij willen ook graag motie 204 steunen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Dank aan wethouder Cramwinckel voor het overnemen van ons voorstel om de aanbevelingen en de negen punten te bespreken in de commissie. Dat wordt gewaardeerd. Dank ook voor het uitspreken van steun aan motie 204. Fijn dat de beheerplannen dus alsnog door de raad zullen worden vastgesteld. We zien het voorstel met belangstelling tegemoet.

Een laatste vraag over die € 1,7 miljoen. Ik snap dat u dat duidt in termen van afwijkingenbeleid, dus rechtmatigheid, maar even voor de zekerheid: wij krijgen toch geen nacalculatie van een van onze zorginstellingen van € 1,7 miljoen?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Amendement 129 zullen we steunen. Motie 188 wijzen we af. Motie 204 zullen we steunen.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Wij staan al bij motie 188 en amendement 120. Wat motie 204 betreft: als het college die omarmt, wordt zij waarschijnlijk niet in stemming gebracht. Maar dat is verder aan u.

De **voorzitter**: Dat is altijd aan de partij die de motie indient. Als de motie er ligt, wordt zij altijd in stemming gebracht, tenzij de motie wordt ingetrokken.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Volgens mij ben ik al ingegaan op alle moties en amendementen. Ik kijk uit naar het persbericht van mevrouw Persoon waarin zij uitlegt waarom zij het budget voor participatie volledig heeft leeggetrokken, waarom in de rest van het jaar niet meer wordt geparticipeerd in Voorschoten en waarom ze daar trots op is.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik heb mijn bijdrage in de eerste termijn al geleverd. Ik heb niks toe te voegen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb weinig toe te voegen. Ik zeg alleen nog even expliciet dat wij motie 204 zullen steunen.

De **voorzitter**: Ik ga voor het antwoord op één vraag naar wethouder Cramwinckel.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Het is uiterst onwaarschijnlijk dat we nog nacalculaties krijgen, maar helemaal uitsluiten kan ik dat ook niet.

De **voorzitter**: Hiermee is ook de vraag van het CDA beantwoord. Ik zie de heer Van Oostrum knikken. Ik sluit de beraadslaging.

Amendement 129 van de PvdA, het CDA, ONS Voorschoten en Voorschoten Lokaal Sterk wordt aangenomen met algemene stemmen.

Het geamendeerde voorstel wordt aangenomen met algemene stemmen.

Motie 188 van Voorschoten Lokaal Sterk, het CDA, de PvdA en ONS Voorschoten wordt verworpen met 6 tegen 13 stemmen, waarbij de fracties van Voorschoten Lokaal Sterk, het CDA, de PvdA en ONS Voorschoten ervoor hebben gestemd en de fractie van D66, de VVD, GroenLinks en de SP ertegen.

Motie 204 van het CDA en de PvdA wordt aangenomen met algemene stemmen.

## **10. Voorjaarsnota (raadsregistratienummer Z/21/054210/249021)**

De **voorzitter**: De Voorjaarsnota is de eerste tussentijdse rapportage over de begroting voor 2021 en loopt tot en met maart. Het gaat over de voortgang op financiën en beleid. De raad wordt voorgesteld een wijziging van de begroting vast te stellen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Ik wil een zeer beperkt aantal puntjes noemen. Eerst een korte vraag over het zwembad. Daar zien we een onttrekking van € 148.000 uit de bestemmingsreserve van het zwembad. Wanneer hoopt het college het nieuwe contract met Sportfondsen te sluiten? Want het gaat zo wel erg snel, met € 148.000 uit de bestemmingsreserve.

De forse mutaties rond kapitaallasten en reserves van de RijnlandRoute en het RIF willen we niet onvermeld laten. De vraag aan het college is om scherp te blijven op de juiste begroting van dit soort zaken en hiermee de regels van het BBV goed in acht te blijven houden, temeer omdat de toepassing van het BBV in Voorschoten - ik doel op de restwaarde - voor de nodige rimpels en deining heeft gezorgd. Dus scherp blijven letten op dit soort zaken rond de RijnlandRoute en het RIF.

De met anderhalf jaar vertraagde start en de overschrijding van het krediet voor de Leidseweg Noord met meer dan € 700.000 voelen voor ons niet goed, zoals we eerder hebben aangegeven.

We gaan er nu niet verder op in, omdat we later op de avond nog over dit onderwerp zullen spreken met elkaar.

Tot slot een korte vraag over de herprioritering van kredieten uit voorzieningen van en voor het Waterketenplan. Uit de antwoorden op schriftelijke vragen blijkt een beetje dat het prioriteren een collegebevoegdheid zou zijn. Waarom legt het college beslispunt 3 desondanks voor aan de raad?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. De heer Van Oostrum heeft een aantal punten opgebracht die ik had willen opbrengen. Onze zorgen gaan met name uit naar de kosten van het IWKP en inderdaad de prioritering, maar ook naar hoe we, met de enorme kostenstijgingen die we nu zien, ervoor kunnen zorgen dat we inderdaad uit kunnen voeren wat we uit willen voeren in dat plan, waarbij we de kosten maximaal met 2% per jaar laten stijgen. Ik ben benieuwd naar de reactie van het college op dat punt.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. We hebben dit natuurlijk al in de commissie besproken. Het is dan niet de bedoeling dat we in de raad alles nog een keer herhalen. Ik hou het dus heel kort. Het verschil tussen de begroting en deze Voorjaarsnota is wederom heel groot, maar anders dan de jaarrekening, waar we bij het vorige agendapunt over spraken, speelt hier nadrukkelijk mee dat ten tijde van het opstellen van de begroting corona al speelde en de reorganisatie van de WODV in volle gang was. Hier komt het aantal factoren waar het college toch echt de nodige grip op heeft, dus nadrukkelijker in beeld. Daar komt natuurlijk nog bij dat de Voorjaarsnota maar gaat over de eerste drie maanden. Wij zijn in ieder geval benieuwd hoe de discussie over wie nou bevoegd is om wat te doen met het IWKP, precies gaat lopen en wat het antwoord van het college daarop is. Maar we zijn in ieder geval niet geporteerd van het feit dat in de eerste drie maanden van dit jaar wordt besloten tot een herprioritering c.q. een herprioritering wordt voorgesteld van samen € 2,7 miljoen. We hebben vorige week in de raad de armen bij wijze van spreken al omhoog gegooid en dat doe ik nu nog een keer: welke begroting heeft de raad dan eigenlijk vastgesteld? Wat heeft het nog voor zin om begrotingen vast te stellen als je er vervolgens zo mee omgaat? Het verschil is veel te groot: € 2,7 miljoen herprioritering in de eerste drie maanden. We zijn dus uiterst kritisch over deze Voorjaarsnota.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. We hebben hier in de commissie inderdaad uitgebreid inhoudelijk over gesproken. Ik moet wel zeggen dat het, ook na de discussie over de Kadernota vorige week, waarbij we al gezien hebben dat er een grote injectie vanuit de rijksoverheid komt, een beetje vreemd is om deze Voorjaarsnota met een groot tekort vast te stellen. We weten dat er bij de Najaarsnota weer gecorrigeerd zal moeten worden, maar dat is op dit moment een beetje de aard van het beestje. We zullen het daarmee moeten doen.

Verder zijn wij natuurlijk enigszins bezorgd over de opmerkelijke kostenstijging op het punt van het riool. Dat is wel in combinatie met uitstel op enkele onderdelen. Dat is financieel natuurlijk gunstig, maar we hebben in het verleden een soort boeggolf gezien van projecten. Die kunnen we hier niet gebruiken. We hebben de afgelopen tijd flink wat extreem weer gezien. Er is natuurlijk geen kruid gewassen tegen wat nu in Limburg en in onze buurlanden gebeurt, maar het riool is wel onze eerste verdedigingslinie tegen natte voeten. We moeten zorgen dat we daarbovenop zitten. We zijn ontzettend blij dat er nu in ieder geval daadwerkelijk begonnen is aan de Leidseweg Noord/Zuid. Daar hebben de bewoners ontzettend lang naar uitgekeken. Het is ontzettend goed dat daar nu begonnen is. Wij hebben er raadsbreed mee ingestemd dat er enige fluctuaties zijn doordat je risicogestuurd gaat werken. Dat betekent inderdaad dat je zo nu en dan dingen uitstelt. Dat is ook prima. Dat valt dan te verwachten. Daar moeten we het college in vertrouwen. We zouden wel graag door het college bevestigd horen dat het het gevoel heeft dat het IWKP zoals het er nu staat, uitgevoerd kan worden en dat die kosten niet extreem blijven oplopen. In dat geval zullen we moeten kijken hoe we daarvoor ruimte kunnen maken, want dit is een heel majeur onderwerp.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Er is al veel gezegd. Ook bij ons waren de kosten van het riool opgevallen. Het is grappig dat de heer Deuzeman zei dat je "erbovenop moet zitten". Dat is bij het riool logisch, zou ik zeggen. Het is ook vreemd dat de kosten van het zwembad ineens zoveel hoger zijn. Dat was ons ook opgevallen. Dat gaat niet goed. Tenminste, het is niet goed dat het in drie maanden opeens op deze manier uitpakt. Dat had echt anders gemoeten.



Dan een verdiepende vraag ten opzichte van de RIF-bijdrage, waar weer € 1,9 miljoen in wordt gestort. Het RIF, het Regionaal Investeringsfonds dat vanuit Holland Rijnland door de verschillende gemeenten wordt gevuld, was tien jaar geleden best iets problematisch, omdat vanuit dat RIF met het geld van Voorschoten werd gelobbyd en betaald voor een weg dwars door Voorschoten die Voorschoten niet wilde, namelijk de RijnlandRoute. Voor mij is helemaal niet helder welke plannen op dit moment in het RIF zitten en waarvoor dat geld eigenlijk gespaard wordt. Graag wat meer toelichting daarop.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. De heren Van der Elst en Deuzeman gingen er ook al op in: het blijft voor D66 toch wat ongemakkelijk voelen dat we nu op basis van de eerste drie maanden van dit jaar wijzigingen doorvoeren in de lopende begroting, terwijl de situatie met dank aan de al bekende meicirculaire alweer meteen achterhaald is. Dat is het gevolg van de P&C-cyclus, zowel van het Rijk als van onszelf in Voorschoten. Daar praten we in het najaar weer over met elkaar. We hebben daar vandaag ook bij de hamerstukken iets over besloten rond de nota van wijzigingen. In de wetenschap dat er in het najaar nog aanpassingen zullen volgen, kunnen wij dus instemmen met de Voorjaarsnota. Verder zijn we natuurlijk benieuwd naar de beantwoording van de vragen die al gesteld zijn.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Op de antwoorden op de schriftelijke vragen van het CDA en de PvdA komen we terug bij agendapunt 13. Voor het overige hebben wij geen behoefte om eerdere discussies in de raad en in de commissie over te doen.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Wij hebben het in de commissie natuurlijk al uitvoerig over de Voorjaarsnota gehad. Ik heb nog één vraagje. Is het college ervan overtuigd dat het voorspelde resultaat van € 1,4 miljoen negatief in de Voorjaarsnota deze keer wel uit gaat komen?

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Ik ga ervan uit dat collega Spil een aantal vragen over het IWKP beantwoord. Ik zal beginnen met de vragen over het zwembad. De eerste vraag is hoe het gaat met de nieuwe contractafsluiting. Daar zijn we hard mee bezig. Wij verwachten dit in de tweede helft van dit jaar te kunnen afronden. Dat is antwoord één. Ten tweede merkte ik met name bij de SP enige zorgen over de stijgende kosten van het zwembad. Dat klopt; die zien wij ook. We zijn daarover in gesprek met het zwembad. Een van de factoren die hierbij meespelen, zijn de effecten van corona, maar we zijn met het zwembad in gesprek om te kijken wat hier precies gebeurt en wat eraan moet gebeuren, want we werken allemaal binnen de kaders van de afspraken die we met elkaar hebben gemaakt over het zwembad.

De aansporingen om scherp te blijven ten aanzien van de RijnlandRoute, het RIF et cetera heb ik goed ter harte genomen. Wat de plannen zijn rondom het RIF, kan ik zo uit mijn hoofd niet zeggen, meneer Maassen. Misschien moeten we dat schriftelijk aan u doen toekomen, want daar zijn wel overzichtjes van, maar dat weet ik zo niet.

Over de duiding van de verschillen hebben we al heel veel discussies gehad. Korthedshalve verwijs ik naar wat we schriftelijk hebben verklaard en naar de discussie die we gehad hebben. Ik denk dat ik de belangrijkste punten heb gehad. Ik denk dat het handig is als collega Spil de vragen rondom het IWKP en het riool oppakt.

Wethouder **Spil**: Voorzitter. Ik hoorde verschillende vragen die eigenlijk breed gingen over het IWKP, het riool, het beheer en dat soort zaken. Zoals de regels nu zijn bij de kredieten en het IWKP is het logisch dat we in de Voorjaarsnota, in de P&C-cyclus, aangeven wat er gaat veranderen. Daarom staat beslispunt 3 hier. Ik denk dat het heel goed is om in het najaar tijd te nemen om gezamenlijk eens te kijken wat we eigenlijk doen met het beheer en hoe het riool maar ook de wegen en andere zaken daarin vallen. We zijn beter in control, maar het kan nog vele malen beter. Ik hoor dus graag van u hoe u denkt dat het nog beter kan. Ik kan u ook voorspellen dat er fouten gemaakt zullen blijven worden. Dat is niet alleen in Voorschoten, maar natuurlijk in heel Nederland het probleem. Ik ga in het najaar dus graag met u in gesprek over het thema beheer en beheerplannen: hoe blijven we in control? Daarvan bespreken we dan eerst de achtergronden met elkaar en vervolgens kijken we hoe we het anders zouden kunnen doen, zodat het voor u en ook voor ons college beter beheersbaar wordt.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik zou de wethouder nog willen vragen of ze zich zorgen maakt over het realiseren van het IWKP, want dat was feitelijk de vraag die we gesteld hebben.

Wethouder **Spil**: We zijn gewoon in control bij datgene wat we nu gaan doen. We lopen geen risico's, omdat we risicogestuurd werken. We gaan het riool dus niet te snel vervangen. We gaan iedere keer testen nemen. Als uit het testen blijkt dat het niet nodig is, kunnen we nog even wachten. Maar zo niet, dan doen we het. We hebben vanuit het integrale beheerplan een goed overzicht van waar we dat wel of niet kunnen verwachten. In die zin maak ik mij dus geen zorgen. Waar ik me wel zorgen om maak, is dat we voor het grotere IWKP - dus het geheel: de klimaatadaptatie, de samenwerking met het hoogheemraadschap - meer zaken tegenkomen waarvan ik denk: er zijn nog wel wat appeltjes te schillen, ook met derden waarvan we afhankelijk zijn. Ik zet me daar heel graag voor in, want ik vind echt dat we dit moeten gaan oplossen, maar ik durf mijn hand er niet voor in het vuur te steken dat we in lijn blijven met het IWKP qua tijdslijn.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Ik heb nog een aanvulling. Ik heb een hulplijntje. Via dat hulplijntje heb ik het volgende antwoord. Op de site van Holland Rijnland onder het onderdeel Regionaal Investeringsfonds kunt u precies zien welke projecten in den brede worden gehonoreerd en ook welke projecten er voor Voorschoten zijn en voor ons van belang zijn. Misschien is het dus handig als u even op die site kijkt. Mocht u aanvullende vragen hebben, dan kunt u altijd nog een schriftelijke vraag stellen, die we dan beantwoorden.

De **voorzitter**: We gaan naar de tweede termijn van de raad. Ik hoor ook graag uw standpunt ten aanzien van de Voorjaarsnota, het voorliggende besluit, als u dat nog niet heeft gegeven.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Fijn om van wethouder Cramwinckel te horen dat hij dit jaar, in het najaar, het contract met Sportfondsen gaat sluiten. Dat is goed nieuws. Ik heb nog wel een vervolgvraag, die ik misschien in de eerste termijn had moeten stellen. Verwacht u dat de bestemmingsreserve van € 1 miljoen toereikend zal zijn om de komende tien jaar het zwembad open te houden? Want zo gaat het wel erg hard. Ik hoor dus graag hoe u aankijkt tegen de toereikendheid van de bestemmingsreserve.

In de richting van wethouder Spil zou ik op twee dingen willen reageren. Mijn fractie zou het een heel goed voorstel vinden om in de WRG-commissie het IWKP eens te evalueren: waar staan we nu? Want het is in 2019 afgesloten en we zijn op de helft van de looptijd. Laten we in een informele sessie, met de benen op tafel, eens bekijken waar we nu staan. Dan kunnen we daar wat beter zicht op krijgen. Zulke informatiesessies voor de commissies of voor de raad leveren altijd erg veel inzicht op. Als u zo iets zou willen organiseren, mevrouw Spil, dan dus heel graag.

Ten aanzien van de risico's zegt u dat u die niet loopt, maar uw eigen college heeft bij de jaarrekening 2020 het beheer van de openbare ruimte aangemerkt als top 10-risico in het risicoregister. Dat u geen risico's loopt, blijkt dus niet uit de jaarrekening en de risicoregistratie. Het staat in de top 10.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Dank aan het college voor de beantwoording van de vragen. Wij kunnen ons vinden in het voorstel.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Zoals gezegd zijn wij zeer kritisch over de Voorjaarsnota. Wij zullen onze stem in lijn daarmee uitbrengen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Dank aan het college voor de beantwoording. Ik hoorde wethouder Spil voorstellen om in het najaar terug te komen op het IWKP en om daar een sessie over te houden. Dat zouden wij op prijs stellen. Wij zullen de Voorjaarsnota steunen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Dank voor de beantwoording. De inhoud van het RIF zullen wij zeker verder bekijken. Wat ik niet helemaal snap, is waarom de bijdrage van Voorschoten aan het RIF niet gewoon in de begroting is opgenomen maar dat daarover in de Voorjaarsnota moet worden besloten.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Wij hebben geen aanvullende vragen meer. Wij steunen de Voorjaarsnota.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ook geen aanvullende vragen. Wij zullen niet tegen de Voorjaarsnota stemmen.

De **voorzitter**: Dus ervoor.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ja, het was een dubbele ontkenning; dus ervoor.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag over de € 1,4 miljoen negatief. Is dat echt het goede cijfer? Dat is een beetje onduidelijk.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Het CDA vraagt mij om even te kijken in de glazen bol van de toekomst. Die glazen bol heeft het CDA vorige week overhandigd. Daar maak ik graag gebruik van, maar als ik daarin kijk, kan ik natuurlijk niet met zekerheid zeggen of de door ons gereserveerde bedragen voldoende zullen zijn. Wat ik wel in uw vragen hoor, is een aansporing om te zorgen dat we binnen die kaders blijven. Dat zal ik meenemen in mijn gesprekken met het zwembad.

Het tweede punt heeft ook met die glazen bol te maken. Voorschoten Lokaal Sterk vraagt mij wederom om een voorspelling. Ik heb weer in die glazen bol gekeken en ook dan zie ik weer onzekerheid, want dat weten we natuurlijk niet. Eigenlijk weten we pas bij de vaststelling van de jaarrekening hoe het zal zijn gegaan. Dit zijn allemaal inschattingen. Bij de Najaarsnota komen we weer met een correctie op het beeld. Zo werkt het. Ik kan u geen garanties geven, mevrouw Persoon. Daar zullen we mee moeten leren leven.

Ten slotte de vraag over het RIF. Ik weet niet helemaal zeker waarom dat nu gedaan wordt. Wij zijn, zoals u weet, verplichtingen aangegeven voor onze bijdragen in het RIF. Ik denk dat dit te maken heeft met het feit dat er bepaalde verplichtingen en projecten geactiveerd worden, waardoor we dus steeds mutaties moeten aanbrengen. Maar eerlijk gezegd weet ik dat niet heel precies. Misschien moet ik dit schriftelijk beantwoorden.

De **voorzitter**: Het antwoord op die laatste vraag wordt dus schriftelijk naar de raad gezonden. We kijken of dat nog spoedig kan. Anders wordt het na het zomerreces. Ik sluit de beraadslaging. Ik heb van het CDA, de SP en Voorschoten Lokaal Sterk nog geen standpunt over het raadsvoorstel gehoord.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Wij stemmen ook niet tegen.

De **voorzitter**: U bent me aan het testen vanavond. Fijn!

De heer **Maassen** (SP): Ik zal het makkelijk maken: ik stem voor.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Wij stemmen voor, maar maken ons wel zorgen.

Het raadsvoorstel wordt aangenomen met 17 tegen 2 stemmen, waarbij de fracties van de VVD, GroenLinks, D66, de PvdA, het CDA, de SP en Voorschoten Lokaal Sterk ervoor hebben gestemd en de fractie van ONS Voorschoten ertegen heeft gestemd.

De **voorzitter**: Het is bijna 22.00 uur. Ik stel voor om een korte pauze in te lassen. We gaan verder om 22.10 uur.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

## **11. Kostenbesparende maatregelen Wmo (raadsregistratienummer Z/21/52973/250647-2)**

De **voorzitter**: Door de invoering van het abonnementstarief en meer vraag naar ondersteuning zijn de kosten of uitgaven van de Wmo sinds 2019 gestegen. Het college heeft scenario's opgesteld met maatregelen om de kosten terug te dringen. Voorgesteld wordt om de maatregelen uit scenario 4 en een aantal maatregelen uit scenario 5 vast te stellen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Wij vinden het voorliggende raadsvoorstel op een aantal belangrijke onderdelen onvoldragen. Ik noem daarvoor een aantal redenen. In de eerste plaats is onduidelijk wat de toepasselijkheid is van de 200%-wml-regeling. Gaat het om elk huishouden? Gaat het alleen om de eenpersoonshuishoudens of ook om de meerpersoonshuishoudens? Dat is onduidelijk. Twee: heeft het college zich gerealiseerd dat de kosten voor meerpersoonshuishoudens met een inkomen van € 45.000 per jaar met het voorstel hoger zullen zijn dan in 2018 met de oude regeling? Drie: waar zijn in Voorschoten de collectieve woonvoorzieningen waarvoor de gemeente scootmobiel betaalt? Vier: zou het niet zo kunnen zijn dat de voorgestelde maatregelen over enkele maanden in een totaal ander daglicht komen te staan na vaststelling van het regeerakkoord, waarna we wederom moeten gaan bijstellen?

Kortom, om die redenen vinden wij het voorstel onvoldragen en doen wij een dringend beroep op ons college en op onze collega's om het voorstel terug te nemen. Indien dat niet gebeurt, zullen wij in ieder geval niet voor dit voorstel kunnen stemmen.

De heer **T Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Dit raadsvoorstel doet een moreel appel op mensen die financieel gezien het meest in staat zouden zijn om deze kosten zelf volledig of gedeeltelijk op te brengen. Het is niet fraai dat gemeenten steeds meer gedwongen worden om tot dit soort noodgrepen over te gaan. Onze rijksoverheid laat steken vallen, die onder andere op het bordje van de lokale overheid terecht komen. We geven op dit moment veel meer uit aan de Wmo dan wat we ontvangen vanuit de rijksoverheid. Met dit voorstel doet het college een poging om de kosten meer in de hand te krijgen en te voorkomen dat we op termijn moeten terugvallen op het laten ontstaan van bijvoorbeeld wachtlijsten of bezuinigingen op andere terreinen, bijvoorbeeld de bibliotheek, sport of culturele voorzieningen. We zijn niet uniek in dezen. Meer gemeenten zitten op deze lijn. Het is wel goed om te melden dat de plannen van ons college nog best voorzichtig zijn. Het afwijzen van verzoeken is bijvoorbeeld niet aan de orde. Vrijwilligheid is de basis van deze maatregelen. Het is aan de professionaliteit van onze ambtenaren om in te schatten hoe passend een moreel appel is, want we vragen hier maatwerk om in te schatten en te beoordelen wanneer een dergelijk verzoek gepast is. Kan de wethouder toezeggen dat er ook bij het doen van een moreel appel per geval bekeken gaat worden wanneer dit gepast is en dat dus meerdere overwegingen betrokken worden? Uitgaand van een dergelijk maatwerk hebben wij er alle vertrouwen in dat onze medewerkers hier op een goede, professionele manier mee omgaan en dit op de juiste wijze oppakken. Daarmee wordt in ieder geval een poging gedaan om de kosten in de hand te houden in plaats van de gemakkelijke weg te kiezen door niets te doen.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. We hebben in de commissie met elkaar heel veel spreekijd besteed aan dit onderwerp. Dat is goed. Ik moet zeggen dat het ook heel nuttig en heel leerzaam was. Maar het blijft zo dat wij opgezadeld zitten met in onze ogen onvoldoende doordacht rijksbeleid. Ja, de meerkosten voor de gemeente zijn heel fors en het is uiteraard goed om naar kostenbesparingen te zoeken. Dat moet je altijd doen, zeker als het gaat om gemeenschapsgeld, in dit geval om heel veel gemeenschapsgeld. Op zich is er niks op tegen om de randen van de wetten regelgeving op te zoeken, maar we vinden dat je daar niet overheen moet gaan. Door in te zetten op het moreel appel vinden we dat je die grens wel degelijk gaat overschrijden. Dat moet je niet doen. Dat kan een vorm van rechtsongelijkheid geven; dat hebben we in de commissie al nadrukkelijk genoemd. Maar het roept ook de vraag op of de wethouder - de naam zegt het al - de wet goed toepast. We hebben veel vertrouwen in onze medewerkers. Dat is geen punt, maar sturen wij hen niet met een onmogelijke opdracht op pad?

Wij vinden het veel beter om met de Haagse politiek stevig het gesprek te blijven aangaan en te zorgen dat er gewoon meer geld bij komt. Het is ook beter als we nu een pas op de plaats maken en afwachten of een nieuw kabinet wellicht het licht gaat zien. Misschien moeten we dan nog wat aan de samenstelling veranderen; je weet het niet, maar daar hopen we wel op. Wat de PvdA noemt, is misschien helemaal niet zo'n gek idee. College, wilt u dit ook echt doorzetten?

Ten slotte iets wat we wel belangrijk vinden. We hebben in de commissie aangegeven dat die scootmobielpool helemaal niet zo'n gekke gedachte is. Eigenlijk past die ook bij het mobiliteitsbeleid dat wij voor vervoersmiddelen voorstaan, namelijk delen. Maar we realiseren ons terdege - de PvdA heeft daar de vorige keer in de commissie een stevig punt van gemaakt en heeft ons ook een beetje wakker geschud; dat moet ik eerlijk bekennen - dat het natuurlijk wel een maatvoorziening blijft. Maar als een pool mogelijk is - even los van de vraag of je nou bezuinigt of

niet - waarom zou je die dan niet als experiment proberen? Als de mogelijkheid er is, doe het dan, maar absoluut geen dwang.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Dit is een interessant voorstel. Het is natuurlijk goed. Wij erkennen dat we te weinig geld hebben gekregen van landelijk om aan de vraag uit de Wmo te voldoen. Wij erkennen ook dat het abonnementstarief daar een grote invloed op heeft. Wij kunnen ons prima vinden in veel van de in dit voorstel genoemde maatregelen: dat we gaan herindiceren en feitelijk onze portefeuille op orde willen brengen, is heel goed. Wij maken ons zorgen over het voorstel om de inkomens te toetsen. Ik zeg het al: toetsen. In de tekst van de Adviesraad Sociaal Domein wordt ook aangegeven dat je niet moet toetsen, maar dat je het juist meeneemt in de afwegingen, in zelfredzaamheidsafwegingen. Dat zou de intentie van dit voorstel kunnen zijn, maar het is ons onvoldoende duidelijk. Daar maken we ons zorgen over, want het door de gemeente opzoeken van de randen van de regelgeving is ons bijvoorbeeld bij de restwaardesystematiek slecht gekomen. We moeten dus voorzichtig zijn met de risico's die we op onze gemeente laden.

De heer **Andringa** (D66): Ik sla aan op wat mevrouw Van Meenen zei over de brief van de Adviesraad Sociaal Domein, want volgens mij staat in die brief dat je inderdaad niet moet checken, net zoals we op dit moment wel moeten beoordelen of iemand terecht een aanvraag doet, maar ook niet vragen om daarbij de medische situatie te checken. De adviesraad zegt dus dat dat niet moet gebeuren, maar in dezelfde brief zegt de adviesraad: "Het moreel appel op een inwoner die aanspraak wil maken op een voorziening uit de Wmo, is in lijn met de gedachte achter zelfredzaamheid en het basisprincipe van solidariteit". Met andere woorden: volgens mij zegt de adviesraad precies dat het voorstel van de wethouder een goed voorstel is, omdat we dus niet de check doen op financiën, maar het wel in lijn is met de gedachte die in de Wmo zit.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik begrijp wat de heer Andringa zegt. Met die uitleg kan ik me voorstellen dat we het eventueel kunnen overwegen, maar wij vinden het voorstel daar onduidelijk in. Daar maken we ons zorgen over. Aan de andere kant zien we ook de landelijke bewegingen. Wij vragen ons dus eigenlijk af of dit voorstel niet te snel tot stand is gekomen. Ik zou het college eigenlijk willen vragen om hier nog wat tijd aan te spenderen en met extra informatie te komen. Ik stel dus eigenlijk voor om dit aan te houden en kort na het zomerreces hier nogmaals naar te kijken. Dat geeft meer duidelijkheid, waar onze inwoners en met name de uitvoering aan toe zijn. Ik vind het voorstel in die zin niet helder.

De heer **Andringa** (D66): Ik hoorde de twee vorige sprekers ook al pleiten voor uitstel. Ik wilde de vorige keer eigenlijk al vragen hoe men dat procesmatig voor zich ziet. Die vraag stel ik nu dus aan mevrouw Van Meenen. We hebben vorige week in de Kadernota een taakstelling gecreëerd voor een bezuiniging van € 150.000 op de Wmo. Wij hebben het college dus de opdracht gegeven om die bezuiniging gedurende de komende zomermaanden in de begroting te verwerken. Na de zomer, nog voor de eerstvolgende raadsvergadering, krijgen wij, als het goed is, dus van het college een begroting waarin die taakstelling van € 150.000 is verwerkt. Hoe kunnen we dat doen als we vandaag geen besluit zouden nemen over dat beleid? Dan hebben we toch een gat in de begroting zitten van € 150.000 voordat er überhaupt begonnen is met de opstelling daarvan?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik zie dit anders. Wij vragen feitelijk om nog een keer naar dit voorstel te kijken, niet om het voorstel niet door te voeren of het af te serveren. Wij zijn ons zeer bewust van die taakstelling van € 150.000. Wij hopen ook inderdaad dat het college met maatregelen kan komen die dat realiseren. Daar willen we dus nadere duidelijkheid over. We hebben ook altijd gezegd: mochten we door de kosten van de Wmo tot een negatieve begroting komen, dan is dat maar zo. In die zin wensen wij dat dus niet; wij wensen een goed voorstel van het college.

De heer **De Graaf** (PvdA): De heer Andringa maakt een klein foutje of hij is in ieder geval niet consistent, want hij vergeet dat hij vorige week tot mijn grote vreugde heeft ingestemd met een wijziging van het besluit ten aanzien van de Kaderbrief. Ik memoreer even dat die zin begint met "in het besef dat ...".

De heer **Andringa** (D66): Ik weet niet naar welke wijziging de heer De Graaf precies verwijst. Dat meen ik oprecht, meneer De Graaf. Welke wijziging bedoelt u? U citeerde een halve zin. Ik weet dus niet welke wijziging u precies bedoelt.

De heer **De Graaf** (PvdA): U doet precies wat ik vorige week heb gezegd dat er zou gebeuren als beslispunt 1 in het raadsvoorstel ten aanzien van de Kaderbrief zou worden gehandhaafd. Daarom heb ik een amendement ingediend om beslispunt 1 in die zin te wijzigen dat het besluit en de doorwerking van de elementen van de Kaderbrief naar de begroting in feite ietwat zijn gerealiseerd, in het besef van de onzekerheid van de situatie en van wijzigingen die zich kunnen voordoen tussen de vaststelling van de Kaderbrief en de begroting. Dat is het enige waarop ik u en uw herinnering wil attenderen.

De heer **Andringa** (D66): Nu weet ik het weer. Daar heeft meneer De Graaf helemaal gelijk in. Er zijn altijd onzekerheden. Dat heb ik vorige week inderdaad ook gezegd. Die zijn er nu ook. Dat besef is er, maar dit is niet een externe onzekerheid zoals de onzekerheden die er zijn over het Rijk. Nee, dit is een onzekerheid die we dan zelf zouden creëren. We zouden dan zelf nu zeggen: we hebben vorige week gezegd dat er € 150.000 bezuinigd moet worden op de Wmo en binnen een week zouden we dan als raad zeggen: we slaan het beleid om die € 150.000 te realiseren weg. Of we zeggen dan: we nemen dat beleid nog niet aan en we geven het college de opdracht om een begroting op te stellen waarin € 150.000 bezuiniging gerealiseerd wordt zonder dat we daar een beleidsmatige grondslag voor gecreëerd hebben als raad. Dat zou ik zorgelijk vinden, want dan zijn we een tekort in de begroting aan het organiseren. Dat is dus niet een externe onzekerheid, maar een interne inconsistentie van deze gemeenteraad, waar ik wat meer moeite mee zou hebben.

De **voorzitter**: Dit interruptiedebatje is ten einde. Er is een interruptie van de heer 'T Lam, volgens mij op mevrouw Van Meenen.

De heer **'T Lam** (GroenLinks): Correct. Mevrouw Van Meenen gaf aan: als er een tekort zou ontstaan vanwege overschrijdingen op het gebied van Wmo-gelden, dan is dat maar zo. Ik heb eerder vandaag een collega van u gehoord die aangaf dat er niet zomaar met geld gesmeten mag worden en dat dan maar minder verduurzaamd moet worden. Waarom kan er op dit punt ineens wél met geld gesmeten worden, om met de woorden van uw collega te spreken?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik zie het niet als "met geld smijten". Ten aanzien van de Wmo en de jeugdzorg heeft de VVD al enige tijd het standpunt dat we van landelijk niet genoeg geld krijgen, dat we klaar zijn met het uithollen van de voorzieningen van onze inwoners voor deze regelingen en dat we ons dus kunnen voorstellen dat we, als het daarop aan mocht komen en als we dus geen besparingsmaatregelen kunnen vinden die acceptabel zijn, kunnen komen tot een negatieve begroting, uitsluitend voor het deel dat de Wmo aan overschrijding levert.

De heer **'T Lam** (GroenLinks): Ik meen me echt te herinneren dat we ook voor klimaatzaken te weinig geld van de overheid krijgen, maar op de ene of andere manier is dat blijkbaar een minder groot probleem voor de VVD. Dat is puur een constatering.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik laat die constatering voor rekening van de heer 'T Lam.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Gisteren stond in het Leidsch Dagblad een twee pagina's groot stuk met de titel: "De Leidse regio worstelt met goedkope hulp voor de rijken". Daarin staat dat niet alleen de gemeente Voorschoten maar alle gemeenten in deze regio eigenlijk met dit abonnementstarief worstelen en allerlei oplossingen aan het zoeken zijn. De SP zit daar redelijk genuanceerd in, want gesubsidieerde huishulp voor mensen die zelf een particuliere hulp kunnen betalen, zien wij niet zo zitten. Maar de wet staat het op dit moment toe. Sterker nog: de wet verplicht ons om dat te bieden. Allerlei gemeenten zijn daarvoor allerlei plannen aan het verzinnen. Zo lezen we bijvoorbeeld in dat artikel dat de gemeenten Leiden en Leiderdorp de mogelijkheid verkennen om mensen die hun particuliere hulp hebben opgezegd en daarna voor hun hulp naar de gemeente komen, te kunnen weigeren of in elk geval te ontmoedigen. Ik zou de wethouder willen vragen om, of we nu doorgaan met het voorstel zoals het er ligt of niet, kennis te nemen van die onderzoeken van Leiden en Leiderdorp, want dat zou ook nog een mogelijkheid kunnen bieden.

Ik zie ook dat de grens waarbij wordt gezegd "voor een schoon huis moet u misschien maar afzien van Wmo-hulp" wordt gezet op 200% van het wettelijk minimumloon. Dat is in ieder geval al meer dan de 140% die in het voorstel stond toen het in de raadscommissie lag. Dat zien wij dus als logisch. 200% is een percentage waarbij wij ons iets kunnen voorstellen, maar er zijn ook dingen die daarbij komen kijken. Er zijn namelijk twee redenen waarom het abonnementstarief indertijd voor iedereen is ingevoerd. Wij vinden dat met die twee redenen goed rekening moet worden

gehouden in de beoordeling, ook als iemand boven die 200% zit. Die twee redenen zijn de volgende. Ten eerste de samenloop met andere toeslagen. Het toeslagensysteem in Nederland maakt nogal eens gebruik van dezelfde grenzen en normen. Daardoor kan het zo zijn dat je, als je over een bepaald inkomen heen gaat, niet één toeslag maar al je toeslagen tegelijk verliest, waardoor je feitelijk slechter af bent dan toen je minder verdiende. Dat lijkt me niet de bedoeling. Ik zou het college dus willen vragen om dit bij de beoordeling in de keukentafelgesprekken mee te nemen. Ten tweede zouden wij het percentage van 200% wettelijk minimumloon niet als absoluut willen zien, zeker als het gaat om mensen die chronisch ziek of gehandicapt zijn. Want dan heb je een flinke stapeling van allerlei kosten, met name bijvoorbeeld omdat je elk jaar je eigen risico voor de zorgverzekering opmaakt. Wij zouden het belangrijk vinden om dat in ieder geval in ogenschouw te nemen.

Alles bij elkaar begrijpen wij dit voorstel dus, maar wij wachten nog heel eventjes de beantwoording door de wethouder af.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Zoals net al gezegd, hebben we vorige week al ingestemd met de bezuiniging op de Wmo. Wat ons betreft was dat terecht, omdat we te weinig middelen van het Rijk krijgen voor de Wmo, maar ook omdat we zelf te weinig hebben gedaan om de kosten voor de Wmo onder controle te krijgen. We delen de noodzaak om meer inkomsten voor de Wmo te krijgen van het Rijk, maar we moeten natuurlijk ook zelf verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van de steeds doorstijgende kosten. Dat is echt noodzakelijk. De taakstelling die we vorige week hebben ingesteld, zullen we dus moeten invullen met beleid, omdat we anders tegen een gat in de begroting aanlopen. Daarom steunen wij niet het voorstel van een aantal partijen om het voorstel nu aan te houden, want dan creëren we dat gat in de begroting. Gelukkig hoeft dat ook niet, want er ligt een rechtvaardig voorstel, waarbij een moreel appel op bewoners wordt gedaan om te kijken of ze bepaalde voorzieningen zelf kunnen betalen, zonder met een hele harde inkomenseis te werken. Dat zou vragen om de hele precieze definities die de PvdA graag wil horen maar die volgens mij niet noodzakelijk zijn, omdat we het hebben over een moreel appel en niet over een hele harde inkomensgrens. Dat zou overigens ook vaak leiden tot allerlei schrijnende grensgevallen die we op dit moment ook voorkomen en dat zou bovendien allerlei juridische risico's met zich meebrengen die we hiermee voorkomen. Vandaar dat de keuze voor een moreel appel en niet voor een harde inkomenseis in dat opzicht wat ons betreft een hele goede is.

In de brief van de Adviesraad Sociaal Domein wordt dit natuurlijk ook onderschreven: daar wordt onderschreven dat het beleid in lijn is met de uitgangspunten van de Wmo, maar ook - ik denk dat dat belangrijk is - dat er nog meer nodig zal zijn om de kosten van de Wmo werkelijk onder controle te krijgen. Laat dus duidelijk zijn dat dit een eerste stap is die we moeten zetten. Desondanks zal het college nog met aanvullende stappen moeten komen. Ik zou het daarom pijnlijk vinden als wij als raad zelfs het laaghangende fruit, de eerste stap die gezet moet worden, al niet zouden kunnen nemen en als we als raad dus zelfs zouden weglopen voor de verantwoordelijkheid om deze relatief makkelijke stap te nemen. Dat biedt weinig hoop dat we de moeillijkere stappen die ook nog moeten komen om de kosten voor de Wmo onder controle te krijgen, wel kunnen gaan nemen. Ook daarom zou ik het jammer vinden als wij als raad hier vandaag weglopen voor onze verantwoordelijkheid. Ook als dit voorstel wordt aangenomen, ligt er dus nog een grote uitdaging op ons te wachten. Wel deel ik de vraag van mevrouw Van Meenen over de aannahme van de Adviesraad Sociaal Domein in de brief dat we mensen niet gaan vragen om hun financiële gegevens allemaal op tafel te gooien zodat we het heel precies kunnen checken. Ik heb nergens aanleiding gezien om te denken dat dat wel zou gebeuren, maar ik deel dus de aannahme van de Adviesraad Sociaal Domein. Ik wil graag van de wethouder de bevestiging hebben dat die aannahme inderdaad klopt. Maar wij steunen dus het voorstel en wij zouden het erg jammer vinden als wij daar als raad geen besluit over zouden nemen, weg zouden lopen voor onze verantwoordelijkheid en een gat zouden slaan in onze begroting.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Wij hebben ons in de commissie al kritisch betoond ten aanzien van dit voorstel. Ik zal de punten nog even herhalen; meneer De Graaf heeft er een aantal genoemd en mevrouw Van Meenen heeft ze ook genoemd. De onduidelijkheid over de toepassing van de inkomensgrens baart ons zorgen; dat punt vinden we niet altijd even helder. Wij constateren ook een spanningsveld tussen de kosten van extra inzet van personeel en de opbrengsten. Wij vinden het nog wat onduidelijk en voor nadere uitwerking vatbaar hoe je calculeert. Het moreel appel dat we op oudere mensen moeten doen, vinden wij lastig, zeker als we daarbij ook de grenzen van de wet moeten opzoeken. Zoals mevrouw Van Meenen al aangaf,

hebben we daar ook slechte ervaringen mee. Het opzoeken van de grenzen van de wet- en regelgeving is de gemeente slecht bekomen. Daar zijn we niet heel gelukkig mee. We moeten natuurlijk ook erkennen dat het verschil tussen inkomsten en kosten voor de gemeente verband houdt met de introductie van het abonnementstarief, waardoor een verschil ontstaat tussen kosten en opbrengsten voor gemeenten.

Dat alles gezegd hebbende sluiten wij ons aan bij de noties van de heer De Graaf en ook van mevrouw Van Meenen. We willen niet het kind met het badwater weggooien. Volgens het CDA zou het dus misschien beter zijn om het voorstel voorlopig even aan te houden.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Ik zie ergens staan dat de kosten van de investeringen in enkele gevallen de verwachte besparingen overschrijden. Daar heb ik een vraag over. Staan de investeringen in verhouding tot de beoogde resultaten? Want dat vind ik allemaal heel onduidelijk.

Wat de scootmobielpool betreft: dat zou je natuurlijk kunnen proberen, maar ik vind het echt een probleem als mensen die zwaar invalide zijn en echt niks zonder zo'n scootmobiel kunnen, moeten gaan poolen. Daarbij heb ik weer dezelfde vraag: gaan deze investeringen meer opleveren dan ze gaan kosten? Dat is allemaal erg onduidelijk.

De heer Van Oostrum had het er al over: begrijp ik goed dat we meer ambtelijke kosten gaan maken om minder aan de inwoners te kunnen besteden? Of snap ik dit niet helemaal en zit ik ernaast?

Ik sluit me aan bij de opvatting dat dit een onvoldragen stuk is. Laten we op een nieuw kabinet wachten en kijken of er dan toch meer geld loskomt. Dit heeft ook een andere fractie al gezegd.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik merk inderdaad dat er nog wat onduidelijkheid heerst en dat er wat vragen zijn. Dat is ook niet gek, want de Wmo an sich is niet altijd een eenvoudig onderwerp en kan ook weleens gevoelig liggen. Dat besef ik natuurlijk maar al te goed. Los van de inhoud van het voorstel - daar gaan we straks op door - zijn we nog steeds van mening dat we actie moeten ondernemen. Ja, er is inmiddels natuurlijk iets meer ruimte ontstaan in het sociaal domein, maar de vraag naar en daarmee natuurlijk ook de kosten van de Wmo blijven toenemen. Dat zien we de afgelopen jaren en dat zal ook de komende jaren blijven gebeuren. Dat betekent dat we op de ene of andere manier maatregelen moeten nemen om die kosten te beteugelen. Ik merk dat de meeste twijfel bij u vooral bij beslispunt 1 ligt, met name bij a. Een aantal fracties geven aan dat het misschien beter is om het voorstel aan te houden. Ik wil daartegenover zetten dat ik zeker bereid ben om in elk geval de extra toezegging te doen dat we dit voorstel, geadviseerd door de VNG, eigenlijk vertalen als de door enkelen van u genoemde treffende passage in de brief van de ASDV, waarvan we de inzet en het meedenken overigens zeer waarderen en waarmee we een heel goed contact hebben; daarmee grijp ik een klein beetje terug op de burgerparticipatie. Ik noem het nog even, zodat het duidelijk is voor iedereen. "Uitgangspunt is dat iemand ondersteuning vanuit de voorziening krijgt indien iemand niet zelfredzaam is; dus wat kan iemand wel of niet zelf doen, wat kan iemands netwerk wel of niet doen en wat kan iemand wel of niet betalen?" Ook wordt benadrukt: "Bij geen van deze vragen is toetsing aan de orde", ook niet medisch. "Het sociale netwerk wordt niet gecheckt" en ook de financiële situatie wordt niet gecheckt. Dat betekent dat vrijwilligheid echt de basis is. De onderzoekseisen zijn echt zorgvuldig. Dit moet ook aantonen dat geen alternatieve ondersteuning mogelijk is of bestaat, bijvoorbeeld vanuit het voorveld of de markt.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Ik hoor de wethouder zeggen: we gaan niet kijken naar de financiën. Klopt dat? Is die conclusie juist? En als die conclusie juist is, wat heeft het dan überhaupt voor zin om erover te gaan praten?

Wethouder **De Bruijn**: Dat vind ik een hele goede vraag van ONS Voorschoten. Dat is ook waar ik me met dit voorstel van bewust ben: er wordt natuurlijk wel degelijk gesproken over de 200%; tenminste, over die grens. Ik gaf zojuist al aan dat er geen toets is, maar dat we het gesprek aangaan. Maatwerk en eigen bereidwilligheid zijn de basis, maar je moet wel ergens een richtlijn hebben om over te praten. Dat betekent dus niet dat het verplicht is, maar je moet voor jezelf ergens een richtlijn hebben: oké, dat zou realistisch zijn en dat niet.



De heer **Maassen** (SP): Ik hoor de wethouder zeggen dat wij iemands inkomen niet gaan toetsen, maar er wel over gaan praten tijdens het keukentafelgesprek. Als blijkt dat iemand echt een flink inkomen heeft, wordt het verzoek gedaan of iemand dan wil afzien van de voorziening "een schoon huis" en die andere voorziening, maar het gaat nu even om "een schoon huis". Hoe verhoudt het referentie-inkomen dat u daarvoor gebruikt, 200% van het wettelijk minimumloon, zich tot een AOW? Kunt u daar een indicatie van geven? Het hoeft niet precies te zijn, maar ongeveer.

Wethouder **De Bruijn**: Op dit moment weet ik dat niet in detail, maar ik weet wel dat wij altijd naar de persoonlijke situatie zelf kijken. Ik denk dat dit ook een klein beetje in het verlengde is van uw eerdere vraag over het rekening houden met de samenloop met andere toeslagen. Dat is iets wat wel degelijk in dat gesprek ter sprake kan komen. Misschien kan ik het nog een klein beetje illustreren, want heel toevallig had ik vandaag een gesprek met een casemanager van Florence. Daarbij kwam een situatie ter sprake van mensen die bijvoorbeeld dementie hebben. Er zijn natuurlijk mensen die dementie hebben die wel degelijk nog steeds een hoger inkomen hebben dan die 200%. De reden waarom in een specifiek geval die huishoudelijke ondersteuning wel toegewezen wordt, is dat het personeel bestaat uit mensen die gewend zijn om met deze mensen om te gaan en dat bijvoorbeeld een private huishoudelijke hulp minder passend is. Ik vind dit een heel treffend voorbeeld van een stukje maatwerk. Daarentegen gaf deze dame ook aan: "Wij hebben in het huis wel degelijk ook mensen die al eerder hebben gezegd dat zij dit prima zelf kunnen doen". Zij gaven dat eigenlijk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en vanuit eigen initiatief al aan. Dat geeft aan dat er wel degelijk mensen zijn die dit vrijwillig zouden willen doen. Daarom wil ik constant, iedere keer, die vrijwilligheid benadrukken. Ik hoop dat ik de heer Maassen hiermee een klein beetje duidelijkheid heb verschaft.

Ik wil terugkomen op de vraag of we niet kunnen wachten op het Rijk. Stel dat een meerderheid van u als raad het voorstel wil aanhouden - dat kunt u als raad natuurlijk beslissen - dan zou ik er zeker voor pleiten om, als we dat doen, toch zo snel mogelijk terug te komen met het voorstel en dit uiteindelijk af te concluderen, want als we gaan wachten op het Rijk, is er natuurlijk het risico dat dat niet volgende maand is, maar pas ergens volgend jaar komt. Daar zou ik voor willen waken, natuurlijk ook gezien de € 150.000 die we hebben ingeboekt. Maar ik hoop dat mijn toezegging voldoende is en dat u daar voldoende vertrouwen in heeft om misschien toch te denken: wij gaan nu die eerste stap, zoals dit ook is genoemd, uitvoeren.

De heer **Andringa** (D66): De wethouder geeft net aan: u kunt als raad besluiten om het stuk aan te houden. Volgens mij kan alleen u dat doen, want u bent de indiener van het stuk. Volgens mij bent u dus de enige die het stuk kan intrekken en kunnen we dat als raad niet besluiten. Maar stel dat u dat zou doen en dat u het voorstel dus zou aanhouden, hoe zou u dan voor u zien dat die taakstelling van € 150.000 in de begroting verwerkt zou moeten worden? Wat zou uw idee daarover zijn? Want die taakstelling ligt er.

Wethouder **De Bruijn**: Ik zou het een groter probleem vinden als het voorstel nu wordt weggestemd, want dan hebben we helemaal niks liggen. Als ik moet kiezen, heb ik dus liever dat we het iets later doen en de maatregelen uiteindelijk wel degelijk kunnen doorvoeren. Maar hoe eerder we duidelijkheid hebben, hoe beter dat is.

De heer **Andringa** (D66): Ik snap wat de heer De Bruijn zegt: het voelt altijd fijner om een voorstel aan te houden dan om het afgestemd te zien worden. Maar in formele zin is er dan toch geen verschil? Want in beide gevallen moet u deze zomer een begroting opstellen voor de Wmo waarin u € 150.000 moet bezuinigen zonder dat er een beleidsgrond ligt op basis waarvan u die € 150.000 bezuiniging door kunt voeren. Dus of u het voorstel nu aanhoudt of dat het wordt weggestemd, in beide gevallen ontbreekt een beleidsgrondslag voor de taakstelling die u moet uitvoeren. Waarin zit dan voor u dat verschil?

Wethouder **De Bruijn**: Zoals ik zojuist zei, heeft het mijn voorkeur om dit zo snel mogelijk mee te kunnen nemen in de begroting. Ik denk dat dat het netste is. In het uiterste geval, waarin we weten dat er wel een voorstel aankomt met deze maatregelen - nogmaals, dat heeft niet de voorkeur - denk ik dat we voldoende aanname hebben, ook in de begroting, om te zeggen: oké, als we die maatregelen volgend jaar wel kunnen uitvoeren, kunnen we die € 150.000 daar nog steeds realiseren. Maar ik moet zeggen dat dit inderdaad een lastige is.

De heer **De Graaf** (PvdA): De wethouder benadrukt nog altijd de vrijwilligheid van het een en ander, maar dan komt bij mij de vraag op waarom dit voorstel überhaupt noodzakelijk is. Want er wordt ook gezegd dat bij de beoordeling van de zelfredzaamheid ook wordt gekeken, voor zover dat mogelijk is, naar de financiën als onderdeel van het geheel. Als het dan om zelfredzaamheid gaat en om vrijwilligheid et cetera, waarom laat je het dan niet gewoon zoals het nu is? Dan heb je dat besispunt helemaal niet nodig. Terzijde zou ik iedereen willen aanbevelen om nog even bladzijde 11 van de notitie Kostenbesparing, bijlage 1 bovenaan, te lezen vanuit het perspectief van de Wmo-consulent die het gesprek aan de keukentafel moet aangaan. Nou, dat is wat anders dan die vrijblijvendheid van de wethouder.

Wethouder **De Bruijn**: Ik heb de passage van ASDV net voorgelezen. Dat is echt zoals wij het in ons hoofd hebben en zoals we het ook voor willen leggen. Dat zorgt er inderdaad voor - dat ziet u ook in het voorstel - dat we onze mensen zeker moeten trainen. Dat is hier meegenomen; dat is inderdaad ook de investering die hier staat. Dat is eenmalig. Wij denken dat onze mensen, die van goede kwaliteit zijn, dat wel degelijk aankunnen.

De heer **Maassen** (SP): Op verzoek van de heer De Graaf las ik het document nog even terug bovenaan bladzijde 11. Daar zie ik een zin waarvan ik denk dat hij die bedoelde: "De Wmo-consulenten mogen in het gesprek uiteraard financieel draagkrachtige cliënten wel wijzen op de mogelijkheid om de voorziening zelf te betalen. Als de cliënt dat wil en ook in staat is om dat zelf te organiseren, hoeft geen hulp te worden toegekend." Ik neem aan dat de heer De Graaf dat bedoelt.

De heer **De Graaf** (PvdA): Nee, ik bedoel dat dat het algemene uitgangspunt is en dat dat niks nieuws is. Maar daarnaast gaat het mij om die andere punten, waarin staat wat de rol van de consulent moet zijn. "De consulenten gaan een stevig moreel appel doen op financiële zelfredzaamheid van de cliënt. In het keukentafelgesprek met de client wordt nagegaan of er voldoende financiële ruimte is." Waar blijven we nou als dat de instructies zijn aan de consulent?

De heer **Maassen** (SP): Dat is niet echt bovenaan bladzijde 11, maar dat vergeef ik de heer De Graaf.

Wethouder **De Bruijn**: Ik vergat nog te reageren op het punt van het aanhouden, terugnemen of intrekken. U als raad kunt aanhouden. Wij als college kunnen terugnemen of intrekken.

Ik wil graag reageren op een paar afzonderlijke vragen. Ik heb volgens mij al veel behandeld. GroenLinks stelde een vraag over de toezegging inzake het moreel appel. Ik denk dat ik daar al redelijk op in ben gegaan. Dat is dus echt maatwerk.

Ik heb al gereageerd op de pas op de plaats voor landelijk. De SP had nog verschillende vragen. Wat kennismaken van de onderzoeken in Leiden en Leiderdorp betreft: wij trekken in de Leidse regio veel op. Wij zijn dus bekend met wat er speelt in Leiden en Leiderdorp. Die insteek verschilt eigenlijk niet heel erg van de insteek die we hier voor ons hebben liggen. Natuurlijk proberen wij ook enigszins op elkaar af te stemmen, waar mogelijk. U vroeg ook naar die 200%: is die absoluut of niet? Volgens mij heb ik daarop al antwoord gegeven: nee, dat is niet absoluut. Het is een richtlijn.

Staan de investeringen goed tegenover de opbrengsten? We hebben nu een taakstelling in dit document gezet. We verwachten echter - dat hebben we ook op het punt van jeugd gezegd - dat we richting oktober een verdere uitwerking en een verdere onderbouwing van de cijfers krijgen, waarmee we misschien nog meer duiding aan zien komen. Wij denken dat dit het waard is, omdat dit nu een investering is voor de komende jaren.

Mevrouw Persoon had het over de pools. Nogmaals, het is maatwerk. Als een persoon zo'n apparaat persoonlijk echt nodig heeft, zal hij of zij dat dus krijgen. Maar het gaat dus om de persoonlijke situatie bij de vraag of iemand gebruik wil maken van een pool of niet. Nogmaals: maatwerk.

Ik denk dat dit het was. Ik ben benieuwd naar de reacties in de tweede termijn.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik blijf van mening dat het de voorkeur verdient dat dit wordt teruggenomen. Zo niet, dan zal ik met veel enthousiasme tegenstemmen.

De heer **'T Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Wat ik nu een beetje proef, vind ik zorgelijk, want er dreigt toch een gat geslagen te worden in de begroting voor 2022, net nadat we de Kadernota hebben aangenomen. Door de heer Maassen is aangegeven dat er meer opties zijn voor besparingen. Sterker nog, er is al gememoreerd dat het niet bij deze besparingsmogelijkheden kan blijven, want we hebben echt gewoon een groot gat tussen inkomsten en uitgaven. Ik vind het belangrijk dat we als raad onze verantwoordelijkheid nemen voor dat financiële aspect en zorgen dat er gewoon maatregelen komen, zeker als het om laaghangend fruit gaat, en dat we niet terugvallen in een situatie waarin we eigenlijk wéér geen besluit nemen, zoals we vanavond ook met het Grondstoffenplan gedaan hebben.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Het wordt alleen maar lastiger voor onze fractie. Het schiet door je hoofd dat we eigenlijk wel klaar zijn met het Rijk. Dat hebben we al diverse keren laten blijken bij de nodige dossiers. Het is heerlijk om op kosten van de gemeenten te bezuinigen of om de gemeenten onvoldoende geld te geven en indirect de burger nog eens extra bij de hoorns te vatten; zo voelen wij het toch wel. Als je zegt dat die eigen bijdrage en dat morele appel echt in lijn zijn met de zelfredzaamheid zoals de Wmo die bedoeld heeft, zijn we met elkaar toch wel sukkel geweest omdat we dat niet eerder gedaan hebben. Wij zijn er helemaal niet van overtuigd dat dit onderdeel echt in lijn is met de Wmo. En van die 1,5 ton kun je zeggen dat die boterzacht is, maar je kunt ook zeggen: verkoop de huid niet voordat de beer geschoten is. We geloven er helemaal niks van. En meneer 'T Lam, we hebben geen Kadernota vastgesteld; we hebben slechts een Kaderbrief behandeld waarin het college gevraagd is te kijken of bezuinigingen van 1,5 ton mogelijk zijn op de Wmo. Het moet nog maar blijken of het kan, met die boterzachtheid. Wat mevrouw Van Meenen zei, spreekt ons aan: als we het niet halen, dan maar een tekort op de Wmo. Ik hoop dat de VVD dit ook aan het eind van het jaar zegt als dat aan de orde is, want dan zijn we dikke vrienden. Zo zitten wij er ook in. Het voorstel zoals dat er nu ligt, heeft absoluut onze steun niet. We denken dat de wethouder de wet niet uitvoert. Dat is zijn verantwoordelijkheid, maar daar moeten wij hem op controleren als het erop aankomt. En wat het scholen van onze medewerkers betreft: ik weet uit ervaring dat zij goed zijn en dat zij die keukentafelgesprekken ook goed doen of laten doen, maar ik wil ze niet met deze boodschap wegsturen. Als het voorstel niet aangehouden wordt - wij denken er eerder aan om pas in 2023 te kijken en eerst te kijken hoe die rijksbijdrage er aan het eind van het jaar uit gaat zien binnen het totale scala van rijksbijdragen - zullen wij tegen dit voorstel stemmen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. We hebben een hoop gehoord. Ik proef toch ook nog steeds veel onduidelijkheid over de toepassing. Wij zouden een beroep op de wethouder willen doen om het voorstel terug te nemen en verder te onderbouwen. Mocht het toch in stemming gebracht worden, dan zou ik graag een korte schorsing hebben voordat we tot stemming overgaan.

De heer **Maassen** (SP): Geen bijdrage in de tweede termijn, voorzitter.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Ik dank de wethouder voor de heldere beantwoording. Een moreel appel op mensen zonder een financiële check, zoals de ASDV benoemt, lijkt D66 heel rechtvaardig. Het verbaast me enigszins dat sommige partijen blijkbaar zo weinig vertrouwen hebben in de moraliteit van mensen dat ze menen dat dit nutteloos zou zijn zonder harde eisen en financiële controles. Dit zegt vooral iets over het mensbeeld van die partijen, maar goed. Het lijkt ons bijzonder onverantwoord om de wethouder de zomer in te sturen met een taakstelling om de kosten op de Wmo te reduceren zonder basis daarvoor in het beleid. Een gemeenteraad die wel naar het Rijk wijst voor meer geld maar wegloopt voor elke verantwoordelijkheid om zelf kosten te reduceren, vind ik ronduit gênant. Wij zullen dus vol enthousiasme voor het voorstel stemmen.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Ik was wat enthousiast met reageren omdat ik nog wat wilde zeggen over de onzinwoorden van de heer Andringa, maar ik wil daar eigenlijk geen minuut aan besteden.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Na alle argumenten die eerder door ons genoemd zijn en die zojuist ook herhaald zijn, zouden wij ervoor willen pleiten om het voorstel aan te houden en nog eens heel goed te overwegen. Ten aanzien van de notie rond die € 150.000 in de begroting heeft het CDA eerder het standpunt ingenomen dat wij, als wij niet uitkomen, dat ook in de

begroting kenbaar moeten maken. Dan laten wij dus ook aan de overheid zien wat de effecten van dit soort rijksmaatregelen op de lokale begroting zijn.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Ook wij blijven erbij dat we dit graag willen aanhouden. Anders stemmen wij tegen. Ik heb nog geen antwoord gekregen op de vraag of ik goed heb begrepen dat er meer ambtelijke kosten gemaakt zouden worden en dat er daardoor minder besteed wordt voor de inwoners.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Volgens mij was ik wel ingaan op de vraag van mevrouw Persoon. We gaan inderdaad één keer aan de voorkant investeren. Dat staat volgens mij ook heel duidelijk in het voorstel. Dit is gericht op de ambtenaren. Uiteindelijk heeft dat natuurlijk geen invloed op de vraag of mensen wel of niet een voorziening krijgen. Het causale verband wordt volgens mij dus niet helemaal juist gelegd, maar volgens mij ben ik daar zojuist al op ingegaan.

Ik zou graag het verzoek willen doen om even te schorsen om ook met de collega's te overleggen.

De **voorzitter**: Hoelang heeft u nodig voor die schorsing?

Wethouder **De Bruijn**: Kan dat tien minuten zijn?

De **voorzitter**: Uitstekend.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Wethouder Cramwinckel wil iets zeggen.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Wij willen u graag vragen om nog ongeveer vijf minuten extra schorsing.

De **voorzitter**: Dat sta ik uiteraard toe.

Wethouder **Cramwinckel**: Dank u.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: We waren gebleven bij de tweede termijn van het college.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Na goed overleg en na de eerste termijn nogmaals benadrukkend dat we medisch, qua sociaal netwerk en qua financiële situatie zeker geen toetsing gaan doen en dat we dus echt kijken naar de persoon, maatwerk en vrijwilligheid, zou ik het voorstel toch graag in stemming willen brengen.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Wat betekent dit voor die 1,5 ton?

Wethouder **De Bruijn**: Als het voorstel is aangenomen, is die volgens mij gedekt vanuit het beleid zoals we dat hebben besproken. Derhalve zullen we dat natuurlijk wel moeten uitvoeren en moeten realiseren.

De **voorzitter**: Ik sluit de beraadslaging. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Onze fractie heeft erg geworsteld met de onduidelijkheid die er was rondom de inkomensvoet. We zijn tevreden met de toezegging die de wethouder heeft gedaan dat er geen inkomensvoet wordt gedaan maar dat het inkomen wordt meegenomen in het keukentafelgesprek. We zijn wel heel erg benieuwd naar de uitvoering van het voorstel, maar met deze toezegging kunnen wij voor het voorstel stemmen.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Het is mooi wat de wethouder zegt. Het is ook mooi dat hij gaat streven naar 1,5 ton bezuiniging. We moeten het zien. We geloven er niet in, maar we blijven toch even worstelen met dit hele gebeuren en met de vraag of dit toch niet op het randje zit. We zullen toch tegenstemmen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik heb mooie zalvende woorden gehoord van de wethouder. Die zijn in tegenspraak met onderdelen van beslispunten en de bijgevoegde notities. Dat betekent dat ik hiermee niet kan instemmen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Een punt van orde: wat wordt punt 1a van dit raadsvoorstel? Wordt dat nu in feite vervangen door wat de wethouder heeft toegezegd en is dat in feite een amenderende toezegging? Hoe moeten we dat punt 1a van het raadsvoorstel nu lezen?

De **voorzitter**: Ik vind dit ingewikkeld, meneer Van den Dool, want ik heb de beraadslaging reeds gesloten. We zijn nu bij het afleggen van de stemverklaringen. We gaan nu dus echt over tot stemming.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Ook wij zullen tegenstemmen. We vinden dit echt een onvoldragen plan.

Het voorstel wordt aangenomen met 13 tegen 6 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, de SP, D66 en de VVD ervoor hebben gestemd en de fracties van de PvdA, het CDA, Voorschoten Lokaal Sterk en ONS Voorschoten ertegen.

## **12. Grondstoffenplan 2021-2025 (raadsregistratienummer Z/20/050273/223969/8)**

De **voorzitter**: Dit agendapunt is doorgeschoven.

## **13. Informatievoorziening**

De **voorzitter**: Bij dit agendapunt bespreken wij het onderwerp informatievoorziening. Het gaat daarbij om twee hoofdelementen: informatie van het college aan de raad en de communicatie tussen het gemeentebestuur en de inwoners van Voorschoten.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Tijdens de algemene beschouwingen over de Kaderbrief vorige week heb ik uitgebreid stilgestaan bij de informatievoorziening en de communicatie naar en het betrekken van inwoners bij onderwerpen die hen direct of indirect raken. Te vaak gebeurt dat niet of te laat en laat de informatie te wensen over. Als voorbeeld noemde ik de communicatie of beter de non-communicatie met belanghebbenden bij de Jan Wagtendonkstraat, terwijl in het coalitieakkoord staat dat de gemeente inwoners en belanghebbenden in een zo vroeg mogelijk stadium betreft bij plan- en beleidsontwikkeling. Navrant is ook dat op de ochtend van de dag waarop wij dit debat hebben, eindelijk een gesprek tussen de wethouder en een kernteam plaatsvond. Ik sprak over de informatievoorziening naar de raad en in dat verband ook over de vertrouwensrelatie en het feit dat de raad in februari onjuist is geïnformeerd over de kostenoverschrijding bij de Leidseweg Noord. In de Tweede Kamer noemen ze dat "een doodzonde", terwijl in de Gemeentewet staat dat het college de verplichting heeft de raad alle informatie te verschaffen die hij nodig heeft voor de uitoefening van zijn controlerende, kaderstellende en volksvertegenwoordigende taken. Zijn die twee voorbeelden incidenten? Nee, helaas niet. Daarom spreek ik van een zich herhalend patroon van gebrekkige of niet correcte informatievoorziening die de raad en de burger soms zelfs op het verkeerde been zette. Een zich herhalend patroon; ik zal dat nader toelichten.

Ik begin met het project Jan Wagtendonkstraat. Op 31 mei stelde de PvdA hierover schriftelijke vragen aan het college, waaronder de volgende: "In het bestemmingsplan Jan Wagtendonkstraat staat dat de locatie voor niet meer dan 50% mag worden bebouwd. Betekent dit dat de andere 50% volledig beschikbaar blijft als publieke groenvoorziening en speelveld voor de buurt?" Het antwoord luidde: "Dit is onderdeel van de uitwerking." Uit dat antwoord zou je kunnen afleiden dat alles nog open ligt, maar dat is helemaal niet geval, want uit de opgevraagde Wob-stukken blijkt uit een mail van 4 november 2020 aan De Sleutels: "Op dit moment is de intentie van de gemeente alle grond, dus ook de tuin, uit te geven aan De Sleutels. We sorteren dus voor op de ruimtelijke onderbouwing van het bestemmingsplan." Als je al die tekeningen bij die Wob-documenten ziet, zie je dat het helemaal niet de bedoeling is dat 50% van de kavel beschikbaar blijft. Het antwoord is ontwijkend, stuurt een raadslid het bos in en wekt verkeerde verwachtingen bij betrokken burgers.

Casus 2 ten aanzien van het herhalen betreft de overschrijdingen bij de Leidseweg Noord. We hebben het nog steeds over een zich herhalend patroon van onduidelijke en onjuiste informatievoorziening. Gisteren ontving de raad het antwoord van het college op enkele vragen van de PvdA en het CDA die met deze overschrijding te maken hebben. De derde vraag van ons begon, kort samengevat, als volgt: u heeft eerst opdracht verstrekt tot herinrichting van de Leidseweg Noord voor een bedrag dat het toegekende krediet met tientallen procenten overstijgt en enkele dagen later schrijft u aan de raad dat de uitvoering van werkzaamheden niet heeft geleid tot extra kosten. Onze vraag was heel simpel: deelt het college onze mening dat u de raad toen onjuist heeft geïnformeerd? Het antwoord van het college: nee hoor, toen we de beantwoording van die schriftelijke vragen vaststelden, waren we nog niet over die overschrijding geïnformeerd. Luister goed naar het citaat. Vanmiddag zijn Mark van Oostrum en ik nogmaals naar het gemeentehuis gegaan om de betreffende documenten in te zien, want we willen graag zorgvuldigheid betrachten. Wat blijkt? Niet alleen vond de beantwoording van de vraag van D66 een week later plaats dan de opdrachtverstrekking aan een aannemer, waaruit bleek dat er een fikse overschrijding zou gaan plaatsvinden, maar het is veel erger, geachte collega's en geachte mevrouw de voorzitter, want op 11 januari zijn vier offertes ontvangen voor de uitvoering van de werkzaamheden aan de Leidseweg Noord. Bij elk van die offertes is sprake van een fikse overschrijding van de omvang van het toegekende krediet. De conclusie is dus dat vanaf 11 januari al bekend was dat het toegekende krediet met tientallen procenten zou worden overschreden.

Dan denk ik bij mezelf drie dingen. Eén: wordt er nu gejoek? Sommigen noemen het "liegen", maar laten we hier zeggen: wordt er nu gejoek? Zo niet, twee: indien het college, in ieder geval de betrokken wethouder, echt niet is geïnformeerd, moet de conclusie toch zijn dat het college volstrekt niet in control is? Wat is erger: onjuist geïnformeerd worden of niet in control zijn? Mijn derde opmerking in dit verband is dat het onbegrijpelijk is dat het college op 13 juli het blijkbaar de normaalste zaak van de wereld vindt om onze vraag te beantwoorden met: nee hoor, wij wisten van niets. Terwijl er vorige week al een discussie over heeft plaatsgevonden en er vanavond een discussie met elkaar zou plaatsvinden, is het simpele antwoord: nee hoor, we wisten van niets. Daarom spreken wij van een zich herhalend patroon dat het vertrouwen van burgers in het gemeentebestuur schaadt en tevens het vertrouwen van de gemeenteraad in het college. Daarom dient de PvdA samen met de fracties van het CDA, ONS Voorschoten en Voorschoten Lokaal Sterk een motie in die thans door de griffie zal worden verspreid. Naar het oordeel van sommigen van ons is de motie nog redelijk mild van toon en naar het oordeel van een aantal andere indieners treft de motie de juiste toon. De motie luidt:

"Motie 208.

*De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 15 juli 2021,*

*overwegende dat:*

- a. het college van burgemeester en wethouders de verplichting heeft om aan de raad de informatie te verschaffen die hij nodig heeft voor de uitoefening van zijn controlerende, kaderstellende en volksvertegenwoordigende taken;*

*voorts overwegende dat:*

- b. in het coalitieakkoord 2018-2022 is vastgelegd dat de gemeente inwoners en belanghebbenden in een zo vroeg mogelijk stadium bij plan- en beleidsontwikkeling wil betrekken;*
- c. in het coalitieakkoord voorts is vastgelegd dat gewaarborgd wordt dat inwoners van meet af aan kunnen deelnemen aan de planvorming over het gebruik van ruimte;*

*constaterende dat:*

- a. het college op de beleidsterreinen financiën, woningbouw, openbare ruimte en riolering in enkele gevallen geheel of gedeeltelijk onjuist of te laat heeft geïnformeerd, waarbij zich een herhalend patroon aftekent. Belangrijke voorbeelden hiervan zijn de overschrijdingen Leidseweg Noord en de restwaarde;*

*voorts constaterend dat:*

- b. *het college vaker dan wenselijk heeft nagelaten om belanghebbenden in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken bij plan- en beleidsontwikkeling die hen direct raakt;*
- c. *de informatievoorziening vanuit het college naar burgers vaker dan wenselijk laat en/of onvolledig is (bijvoorbeeld Jan Wagtendonkstraat);*

van mening dat:

- a. *onjuiste, onvolledige en/of niet-tijdige informatie van het college aan de raad raakt aan het vertrouwen van raad in college;*
- b. *onjuiste, onvolledige en/of niet-tijdige informatie van het college aan betrokken en/of belanghebbende burgers het vertrouwen van burgers in het gemeentebestuur schaadt;*

spreekt uit dat:

1. *hij het handelen van het college en in het bijzonder de betrokken portefeuillehouders betreurt;*
2. *hij met instemming kennis heeft genomen van de erkenning door de burgemeester in de raadsvergadering van 8 juli jl. dat de communicatie naar burgers en raad 'beter kan en beter moet';*
3. *voortvarendheid geboden is in het toewerken naar een cultuur van goede en tijdige informatievoorziening teneinde vertrouwen te herstellen,*

*en gaat over tot de orde van de dag."*

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Even organisatorisch: ik word nu geacht om te reageren op een motie waarover de heer De Graaf verder niets heeft gezegd, behalve dat sommige mensen haar mild vinden en anderen niet. Ik heb die motie nog niet gezien. Misschien moeten we dus eerst de kans krijgen om die motie tot ons te nemen. Anders kan ik er in ieder geval niet op reageren.

De **voorzitter**: U kunt er ook altijd nog op reageren in de tweede termijn als u dat wil. Als uw raad nu een schorsing vraagt om eerst de motie te kunnen lezen en vervolgens verder te gaan met de eerste termijn, vind ik dat uiteraard prima, maar dan moet u die schorsing even aanvragen.

De heer **Andringa** (D66): Ik had het chic gevonden als deze motie wat eerder was verspreid in plaats van om 23.30 uur 's avonds, maar dat gezegd hebbende denk ik dat we er dankzij de keuze die de indieners blijkbaar hebben gemaakt, niet aan ontkomen om nu te schorsen om alsnog te lezen wat we misschien ook eerder vandaag hadden kunnen lezen, want ze hebben de motie vast niet in de laatste twee minuten opgesteld.

De **voorzitter**: Voor hoelang vraagt u de schorsing aan?

De heer **Andringa** (D66): Ik denk dat dat ook afhankelijk is van hoelang de motie is, maar laten we beginnen met vijf minuten.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik was in de eerste termijn van de raad gebleven bij de heer Andringa.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Ik heb de motie kunnen lezen. Ik denk dat ik kort over de motie kan zijn. Soms leveren tekstexegesese ook een aardig inkijkje op in het politieke proces dat erachter heeft plaatsgevonden. De overwegingen gaan over vertrouwen en het derde dictum gaat over vertrouwen, maar nergens spreekt de motie uit dat er geen vertrouwen zou zijn. Dat is interessant, want je ziet dat moties van wantrouwen of moties van treurnis blijkbaar ergens door elkaar heen hebben gelopen in dit proces. Dat zal ook zijn waar de heer De Graaf naar hintte toen hij zei dat de motie volgens sommigen ver gaat en volgens anderen niet ver genoeg. Dat gezegd hebbende deel ik een belangrijk punt van de heer De Graaf, namelijk dat communicatie en informatievoorziening echt niet altijd goed gaan. Hij noemde een aantal voorbeelden. De Jan Wagtendonkstraat is een terecht voorbeeld. Daarvan heeft het college zelf middels een informatiebrief enige tijd geleden overigens al aangegeven dat de communicatie daarbij niet goed is gegaan en dat die anders moet. Dat is wat ons betreft ook heel belangrijk. Het college heeft zijn

strategie op dat dossier ook aangepast. Dat is belangrijk, want dat het niet altijd goed gaat, is evident. Je moet redelijk onder een steen leven als je in Voorschoten het idee zou hebben dat communicatie in Voorschoten een feilloos proces zou zijn. Maar fouten worden gemaakt en hebben ook oorzaken. Een van de dingen die we natuurlijk zien, is dat we de afgelopen tien jaar een organisatie hebben opgericht die dermate ver van het dorp af stond dat communicatie vaak een ondergeschoven kind was. Daar wordt nu gelukkig ook op geschakeld. De reorganisatie moet daarin belangrijke handvatten bieden. Daarmee wil ik zeker niet zeggen dat waar dingen fout gaan in de communicatie, dat een ambtelijk probleem is en dat er politiek niets aan de hand zou zijn. Zeker niet zelfs, want we zijn met z'n allen verantwoordelijk en uiteindelijk is het college hoofdvastwoordelijk voor de keuzes die gemaakt worden, inclusief voor communicatie en participatie.

De heer **De Graaf** (PvdA): Meneer Andringa is een handige debater, maar desalniettemin gebeurt het heel vaak dat het college zich verschuilt achter de ambtenaren. Dat is in deze situatie wellicht ook het geval. In het gisteren door ons ontvangen antwoord op onze vraag staat simpelweg: nee hoor, wij waren toen nog niet over die overschrijding geïnformeerd. Met alle respect, dat vind ik vluchtgedrag, want het lijkt erop dat het college of de betrokken wethouders zich verschuilen achter non-informatie van de kant van het ambtelijke apparaat en hun politieke verantwoordelijkheid niet voluit durven te nemen.

De heer **Andringa** (D66): Dat ging over het andere voorbeeld. Ik denk dat iedereen die ooit in een wat grotere organisatie heeft gewerkt - de heer De Graaf heeft dat zeker ook gedaan - weet dat informatiestromen elkaar soms kunnen kruisen. Als je tot op de dag precies gaat zitten kijken welk briefje op welk moment waar precies binnenkwam, vind ik het dus niet heel verrassend dat het college antwoordt: luister, we hebben uw vraag beantwoord op het moment dat wij nog niet precies elke in een bepaalde aanbesteding binnengekomen offerte hadden geanalyseerd en op basis daarvan hebben we dat antwoord gegeven. We kunnen vandaag twee dingen doen. We kunnen in allerlei individuele voorbeelden gaan zitten. Dan gaat de focus natuurlijk altijd liggen op de negatieve voorbeelden; daar hadden we het eerder vandaag ook bij de participatiemotie over. Dan kan ik vanuit de coalitie gaan uitleggen hoe fijn het gegaan is bij Huize Bijdorp en Intratuin, hoe de grote chaos in de communicatie bij de Van der Waalslaan in de afgelopen tijd recht is getrokken en meer van dat soort voorbeelden. Dan heeft u twaalf voorbeelden en dan heb ik elf of dertien voorbeelden. Dan kunnen we een wedstrijdje doen: wie kan de meeste voorbeelden noemen? Dat lijkt me weinig waarde toevoegen. Ik denk dat we met elkaar kunnen vaststellen dat er fouten worden gemaakt in de communicatie, zowel politiek als ambtelijk en zowel door de raad als door het college en door de ambtelijke organisatie, en dat de reorganisatie die nu plaatsvindt, een belangrijke slag is om dat structureel te veranderen, maar dat dit uiteindelijk begint met een goede cultuurverandering, waarin we met z'n allen een verantwoordelijkheid dragen. Ik zie in alles, zowel bij het college als bij de ambtelijke organisatie, volgens mij soms nog het minst bij onze eigen gemeenteraad, de wens om die cultuurverandering werkelijk door te maken en die positieve slag werkelijk te maken. Daarmee ben ik, om de tekst van de motie aan te halen, niet treurig gestemd over de situatie. Ik betreur dat het vaak fout gaat, te vaak wat mij betreft, zoals ik elke fout betreur die gemaakt wordt vanuit de gemeentelijke organisatie, maar de politieke connotatie en de politieke aanname die de oppositie eigenlijk doet door er een soort kwade wil achter te impliceren, zoals de heer De Graaf doet, deel ik volkomen niet. Vandaar dat we de motie niet zullen steunen. De heer De Graaf zal mij verder absoluut aan zijn zijde treffen in zijn strijd in de komende jaren voor betere communicatie met een beter functionerende ambtelijke organisatie en een beter functionerend gemeentebestuur, dat daar ook veel meer zelf de verantwoordelijkheid voor neemt.

De heer **De Graaf** (PvdA): Zoals verwacht bagatelliseert de heer Andringa de situatie. Daar neem ik kennis van. Ik denk dat het goed is dat we van elkaar goed weten waar iedereen staat, niet alleen wij maar ook de inwoners en de betrokkenen die aankijken tegen het functioneren van college en raad.

De heer **Andringa** (D66): Ik bagatelliseer niks, maar ik relativeer wel de kwade wil die de heer De Graaf lijkt te impliceren in zijn verhaal en de kwade opzet die hij het college in de schoenen lijkt te willen schuiven. Dat lijkt me vooral politiek gemotiveerd. Ik snap het: we zitten een jaar voor de verkiezingen. Ik begrijp dus volkomen dat de heer De Graaf puntjes wil scoren. Dat is volledig zijn goed recht, maar ik breng graag die relativering aan. Voor de rest staan wij volgens mij aan



dezelfde kant, meneer De Graaf, als het gaat om de noodzaak om nog een heleboel te verbeteren in dit dorp. Daar ga ik de komende tijd ook graag met u mee verder.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ik heb helemaal niets gesuggereerd of geïnsinueerd in de zin van kwade wil, zoals u suggereert. Ik heb drie opties genoemd. Eén optie is: onjuiste informatie. De tweede optie is: het college is niet in control. Als het inderdaad zo is - dat wil ik graag aannemen - dat er geen moment onjuiste informatie is verstrekt, constateer ik dus dat het college niet in control is en dat moet u dan ook constateren. Dan is de vraag wat voor conclusie u daaraan verbindt, maar u heeft volgens mij geen spreektijd meer. Dat maakt de discussie wat makkelijker.

De heer **Andringa** (D66): Ik neem aan dat ik wel een vraag mag beantwoorden, voorzitter. Mijn betoog was klaar, hoor.

De **voorzitter**: U heeft inderdaad geen spreektijd meer. U mag deze vraag kort beantwoorden.

De heer **Andringa** (D66): Dat is goed. Nee, ik hoef die conclusie dat het college niet in control is, helemaal niet te trekken, want zoals ik al zei, zie ik een heleboel voorbeelden waar het wel goed gaat. Het interessante is natuurlijk dat er nog een derde mogelijke verklaring is, zoals je zo mooi ziet in die brief over de Jan Wagtendonkstraat: mensen maken een inschatting op basis van de informatie die ze op dat moment hebben. Daarbij denken ze: ik denk dat dit goed gaat werken. Soms pakt dat niet goed uit. Dat is precies wat het college aangeeft in de informatiebrief over de Jan Wagtendonkstraat: het college heeft een afweging gemaakt op basis van wat het college op dat moment het beste leek en moet constateren dat dat niet goed heeft uitgepakt. Dat is meestal de situatie als dit soort dingen fout gaan.

De **voorzitter**: Uw spreektijd is dus inderdaad voorbij.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Gelet op het late uur zal ik het tamelijk beknopt houden, ook gelet op de uitvoerige toelichting die de heer De Graaf als eerste spreker heeft gegeven. Mijn fractievoorzitter heeft vorige week in het debat bij de algemene beschouwingen onder andere letterlijk gezegd dat inwoners nog te vaak worden overvallen door ingrijpende plannen, zoals bij de Jan Wagtendonkstraat of eerder bij de procedure rond het A&B-huis. Andere fracties hebben dat trouwens ook genoemd. Mijn fractie ziet deze motie als een constructief signaal, een constructieve oproep tot meer alertheid om beter te communiceren. Dat geldt voor alle betrokken partijen: college naar inwoners, college naar raad en ook waar de raad het zelf beter kan. Ik neem er met instemming kennis van dat ook de heer Andringa zegt dat het nog te vaak fout gaat. Ik denk dat dat gewoon een zakelijke constatering is waar we goed kennis van nemen.

De heer **Maassen** (SP): De heer Bremmer is net als ik voor de tweede periode raadslid, nu bijna acht jaar. Hij heeft dus ook het vorige college meegemaakt, waar ook het CDA wethouders aan leverde. Mijn vraag aan de heer Bremmer is eigenlijk de volgende. Als u aan de Van der Waalslaan en aan de situatie met Avalex denkt, bent u dan van mening dat het huidige college beter of slechter functioneert dan het vorige college op het punt van communicatie?

De heer **Bremmer** (CDA): U bent een beetje de rode vaandeldrager van dit blauw-groene college. Dat is mij vaker niet ontgaan. Maar dit college zegt in zijn coalitieprogramma en zei ook al in de verkiezingscampagne uitdrukkelijk dat het dit met een hoge ambitie en met een hoge inzet veel beter wilde doen dan het college dat u zojuist noemde. Men heeft gezegd dat het een leerproces is. Dat erkennen wij ook, maar na drieënhalve jaar worden er, om de heer Andringa te citeren, toch nog regelmatig fouten gemaakt. Ik denk dat het gewoon goed is om dat te constateren. Mag ik een beeldspraak gebruiken? Een scheidsrechter gebruikt soms een gele kaart om de wedstrijd verder een goed vervolg te geven. Dat doet hij niet om de wedstrijd af te breken, maar gewoon in positieve zin om het spel verder te verbeteren. Zo moet u dit zien. Ik begrijp dat de heer Maassen, die historicus is, graag terugkijkt. Daar is hij ook goed in, maar wij kijken nu even vooruit.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik vind dit wel een beetje opmerkelijk. Hoor ik de heer Bremmer nu zeggen dat het vorige college het weliswaar heel slecht deed, maar ook geen enkele ambitie had om het goed te doen en dat het daarom niet geeft? Dat vind ik een heel erge verlaging van de lat, maar daarvan akte.

De heer **Bremmer** (CDA): Nu is de heer Deuzeman natuurlijk helemaal verkeerd bezig. Hij weet dat al te goed. Ik neem zijn opmerking niet serieus. Ik ga gewoon uit van de stukken van dit college en van de intenties in het coalitieakkoord. Het staat daar ook duidelijk. De heer Andringa was net zo eerlijk om toe te geven dat het lang nog niet altijd slaagt. Dat waardeer ik. Hij heeft meer gezegd, maar de kern ervan is dat hij dat gewoon erkent. Dat vind ik echt belangrijk en dat vind ik ook integer handelen. In het dictum ziet u ook dat wij er met instemming kennis van hebben genomen dat de burgemeester zegt dat de communicatie naar burgers en raad beter kan en moet. Dat waardeer ik zeer. Ik vraag de collega-raadsleden om ook van dat dictum kennis te nemen. Wij zijn dus niet alleen maar negatief bezig, maar knopen ook aan bij een goede intentie. Maar die cultuur van een goede en tijdige informatievoorziening moet echt beter, want er is echt best veel vertrouwen bij burgers geschaad. Je kunt dat regelmatig in de Voorschotense Krant zien. Ik ga hier niet de boeman spelen. Dat is niet zo. De intentie hiervan is om dit samen beter te doen. Dat verwoordt de motie op een goede manier.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Net als de heer Andringa heb ik net kennis moeten nemen van deze motie. Ik heb de uitleg van de heer De Graaf en de heer Bremmer natuurlijk gehoord. Daarin wordt nogal kleuring gegeven aan een aantal incidenten. Het lijkt mij niet zo zinnig om daar een welles-nietesspel van te maken. Wellicht reageert het college daar nog op. Ik kan instemmen met de heer Andringa: natuurlijk lopen een aantal zaken niet. Ik ben hier vorige week bij de algemene beschouwingen al uitgebreid op ingegaan. Ik denk dat we als raad al een aantal keren gezamenlijk hebben vastgesteld dat de processen zoals die de afgelopen jaren liepen, te bureaucratisch en te verkokerd waren. Dat betekent niet dat iemand niet in control is, maar wel dat zaken inderdaad niet goed lopen. Er is ook te weinig institutioneel geheugen. Een vertrekkend ambtenaar neemt te vaak de kennis mee die er was. Dan valt er een gat. Het klinkt flauw en ik ga ervan uit dat de heer De Graaf in zal breken en zal zeggen "u verschuilt zich", maar dit is natuurlijk precies de reden waarom we een nieuwe organisatie opzetten. Om eerlijk te zijn hadden we dat misschien al jaren geleden moeten doen, want dit speelt al een tijd. Tegelijkertijd wordt hier de suggestie gedaan dat er een loopje wordt genomen met informatie richting de raad, maar ik zie ook een college dat zijn uiterste best doet om de raad overall bij te betrekken en dat ontzettend veel informeel overleg organiseert en een groot aantal informatiebrieven stuurt. Het stemt ook een beetje treurig dat het verhaal desondanks nog steeds is dat er achteraf toch niet genoeg informatie was en dat het goed was gekomen als er nog een klein beetje meer informatie was gegeven. Dat moet mij wel van het hart. Het steeds uitstellen van besluiten, zoals we vanavond ook weer gedaan hebben met het afvalbeleid, doet ook wat met de geloofwaardigheid van de gemeente ten opzichte van de bewoners. Die zien ook dat er gewoon niks besloten wordt.

Richting die bewoners: ja, de communicatie loopt soms inderdaad scheef. Dat is ook een kwestie die al langer speelt; de heer Maassen verwees daar al naar. Er zijn recent inderdaad een paar zaken geweest waar inwoners tegenover de gemeente zijn komen te staan. Daar zaten inschattingfouten bij en er waren onheldere kaders. Het college heeft dat ook erkend. Ik denk dat het goed is om daar lering uit te trekken. Dat is zeker waar. Dat moet natuurlijk meer zijn dan alleen maar zeggen: sorry, dat had anders gemoeten. Het is belangrijk dat we hieromtrent ook gewoon processen helder krijgen om te voorkomen dat we in de toekomst weer in deze val lopen. Maar daar staat tegenover - de heer Andringa zegt dat het een beetje flauw is om daarmee te komen - dat er ook gewoon een aantal dingen losgetrokken zijn, zoals de heer Maassen ook aangaf. Een aantal van die dossiers zijn in deze periode losgetrokken. Dat waren ook niet altijd gemakkelijke dossiers, maar daar loopt het participatietraject desondanks juist heel goed. Ik hoorde de heer Maassen eerder vanavond zeggen dat het belangrijk is om ook uit positieve ervaringen lessen te kunnen trekken: wat is daar wel goed gegaan en wat moeten we daar dan mee? Met deze eenzijdige inkleuring in de zin van "het vertrouwen moet hersteld worden, want er is een patroon" komen we zo tegenover elkaar te staan dat er niet heel veel te halen valt uit het gezamenlijk optrekken. Ik denk ook dat we moeten erkennen dat dit soort problemen niet alleen in Voorschoten spelen. We hebben allemaal de berichten uit Leiden gezien waar buurtverenigingen collectief het vertrouwen opzeggen of kortgeleden de onrust in Oegstgeest, die nogal gênant op een niet al te elegante wijze de landelijke pers haalde. Rond projecten is vaak onrust. Er zijn altijd tegenstrijdige belangen en niet iedereen krijgt zijn gelijk. Ik denk dat we niet de illusie moeten hebben dat op een gegeven moment alles met hosanna ontvangen wordt en dat, als dat niet gebeurt, dat een graadmeter is van succes of mislukking. Dus wat dat betreft: ja, erkenning van het feit dat zaken beter moeten. Ik sluit me ook aan bij het tweede dictum. Als dat uit deze motie gelicht zou worden, denk ik dat we dat unaniem aan kunnen nemen. Het kan en moet beter. Als ik de heer Bremmer hoor zeggen "we hebben de intentie om het samen beter te doen", houd ik me

daaraan vast, maar in de rest van de implicaties kunnen wij ons natuurlijk niet vinden. Wij zullen wat dat betreft niet meegaan.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Om te beginnen wil ik zeggen dat ik het redelijk ironisch vind dat een motie die kritiek levert op de informatievoorziening zo te elfder ure of eigenlijk te twaalfde ure bij ons naar binnen wordt gegooid. Ik heb deze motie niet van tevoren kunnen lezen. Dit is een overvaltaktiek waar ik niet zo blij mee ben. Ik had dit graag eerder gelezen, zodat we dit ook hadden kunnen voorbereiden. Wat dat betreft ben ik hier niet zo blij mee.

Daarnaast vind ik dat de heer De Graaf alle recht heeft om kritiek te hebben op het college, maar de andere ondertekenaars niet. De heer Bremmer noemde mij zojuist al "de rode vaandeldrager van dit college" en daar is een hele goede reden voor, meneer Bremmer. Die reden is dat het vorige college, dat werd gesteund door uw fractie, door de fractie van ONS Voorschoten en door de fracties waar mevrouw Persoon en mevrouw Van Herk toen in zaten, er een enorme bende van maakte. Dit college doet dat een stuk beter ik waardeer het daarvoor. Het gaat niet perfect; dat hebben een aantal coalitiepartijen al aangegeven en waarom zou ik als eenmansfractie in de oppositie het college daar dan ineens in gaan steunen? Natuurlijk doe ik dat niet, maar dat is ook zo. Je moet daar eerlijk in zijn: er gaan dingen niet goed. Maar mag ik erop wijzen dat het tot vier jaar geleden eigenlijk altijd oorlog was tussen de bewoners van de Dobbewijk en het college en dat dat nu niet meer gebeurt en dat dat probleem weg is en opgelost is, dat de manier waarop verbouwd zou worden bij Beresteijn door het vorige college helemaal geëscaleerd is en dat dat inmiddels opgelost is, dat de bewoners van de Van der Waalslaan keer op keer met 30, 40, 50 man boos in de raadzaal zaten en dat dat niet meer het geval is en dat dat opgelost is, dat in het Avalex dossier door de CDA-wethouder ineens werd aangegeven dat er een vuilstort in de Dobbewijk zou komen en dat dat soort dingen nu ook niet meer gebeuren. Dus nee, het gaat niet goed. Die constatering is gemaakt en daar sluit ik me volledig bij aan. Het was ook de fractie van de SP die als eerste kritische vragen stelde over de informatievoorziening aan de bewoners van de Jan Wagtendonkstraat. Het moet beter, maar het gaat wel beter dan het ging. De hypocrisie van de partijen die de heer De Graaf ondersteunen, terwijl ze in het vorige college zaten en nu zeggen dat het niet goed ging, betekent dat die partijen echt even in de spiegel moeten kijken.

De heer **Bremmer** (CDA): Ik weet niet of de heer Maassen kennis heeft genomen van alle edities van de Voorschotense Krant in het afgelopen jaar en of hij weet hoeveel actiegroepen en andere groepen zijn afgehaakt in hun contacten met het college en teleurgesteld zijn opgehouden. De heer Maassen kan natuurlijk allerlei voorbeelden uit het verleden noemen, maar hij slaat alle voorbeelden uit het heden over van alle taskforces, burgerallianties en Cultuurfabriekgroepen die zijn afgehaakt, waarvan akte.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb aangegeven dat het nu niet goed gaat en dat het beter moet. Daar bedoel ik natuurlijk deze voorbeelden mee, maar ik moet straks nog een motie indienen. Ik moet dus spaarzaam met mijn spreektijd omgaan.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Als de heer Maassen één keer zegt dat ik het recht niet zou mogen hebben om kritiek op iemand te hebben, wil ik het laten gaan, maar als hij het twee keer zegt, is drie keer ... U weet het wel. Ik geloof dat de heer Maassen ooit geschiedenis gestudeerd heeft. Als hij mij op wil roepen om in de spiegel te kijken, zou ik meneer Maassen willen zeggen om eindelijk eens een keer op te houden met eindeloos in de achteruitkijkspiegel te kijken. We moeten vooruit kijken. De ene ramp is altijd nog niet zo erg als een andere ramp. U weet het nog wel: een motoragent houdt je staande omdat je 120 rijdt. Dan ga je toch ook niet zeggen dat iemand anders 150 rijdt en waar die motoragent het over heeft? Er gaan gewoon dingen fout. Ik zal daar straks in mijn inbreng op terugkomen, maar ik heb het democratische recht om kritiek te hebben op wie ik wil, als het maar met de raad te maken heeft.

De heer **Maassen** (SP): Ik zal de heer Van der Elst dat recht nooit ontzeggen of ontnemen. Het komt alleen nogal hypocriet over.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. We hebben al veel gehoord. Ook de VVD vindt dat niet alle informatievoorziening even goed gaat. Dat is natuurlijk al door meerdere sprekers geconstateerd. Als ik naar de grote lijn kijk, constateer ik dat er vaak vanuit het defensief wordt gecommuniceerd. Dat is jammer. Als de defensie dan wordt doorbroken, wekt dat ook vaak achterdocht en wantrouwen bij degene met wie wordt gecommuniceerd. Dat is op zich heel

begrijpelijk. We zien ook voorbeelden waarin het college inspanningen heeft gedaan om proactief te communiceren. We zien ook incidenten waarbij het college fouten toegeeft. Dat is plezierig, want er worden inderdaad fouten gemaakt, maar die worden in alle organisaties gemaakt. Juist in deze publieke sector, waarin zoveel verschillende stakeholders zijn, is het ingewikkeld om iedereen op zijn wenken te bedienen. We staan natuurlijk ergens voor. Juist met de opzet van de nieuwe organisatie willen we beter communiceren en onze inwoners beter betrekken, maar ook opgabegericht werken, dus vanuit één opgave bewoners informeren. Dan krijg je mogelijk ook niet de verwarring zoals die bij de Leidseweg Noord is gekomen, waar aan de ene kant inderdaad een aanbesteding wordt gedaan waarbij de kosten veel hoger zijn en het college aan de andere kant op vragen antwoordt dat het college niks bekend is. Dus ja, dat kan verbeteren. Als het misgaat, graag ruimhartig excuses aanbieden. Wat ons betreft doet de motie geen recht aan het brede gevoel waarvan we zeggen dat we graag willen verbeteren, want zij legt te veel nadruk op individuele problemen en niet op de grote lijn. Van defensief naar proactief communiceren lijkt me een hele goede stap voorwaarts.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik ben bijna aan het eind van het lijstje sprekers en het valt mij op dat ik niemand, maar dan ook niemand hoor zeggen dat alles goed gaat of dat alles fout gaat. Wat dat betreft zijn de verschillen niet zo groot. Wat wel opvalt, is de gematigde, bijna milde toon die de opsteller van deze motie heeft gekozen. De formulering is niet scherp en niet agressief. Ook in de mondelinge toelichting herken ik dat niet. Wat me tevens opvalt, is de toch vrij massale bagatellisering van de partijen die toevallig vertegenwoordigd zijn in het college. Als iets soms heus wel aardig goed gaat, maar best vaak essentieel hartstikke fout gaat, ben je dan in control? We hadden indertijd toevallig twee majeure cases vrij kort op elkaar: natuurlijk de Jan Wagtendonkstraat en wat we een "echec" kunnen noemen en wat onder agendapunt 10 in deze raadsagenda nog eens is uitgelegd. Daarover hebben het CDA en de PvdA de vraag gesteld en ik zou zeggen dat het antwoord voor zich spreekt; dat is niet jofel. Ben je dan in control? Dat is feitelijk de vraag die de heer De Graaf gesteld heeft. Ik moet hem daar gelijk in geven. We hebben daar best wel twijfels over. Als je ziet wat hier gebeurd is, vind ik dat het niet onder control is. Ik hoor de heer Andringa zeggen dat hij dat doodnormaal vindt in grotere organisaties en hij moedigt anderen aan om dat eigenlijk te herkennen. Ik weet niet in wat voor grotere organisaties de heer Andringa gewerkt heeft. Ik heb best wel in grote organisaties gewerkt, maar dit was bij ons niet normaal en het gebeurde trouwens ook niet. En als het zou gebeuren, zouden er echt consequenties zijn, waar in deze motie niet eens om gevraagd wordt. Met de bedoeling om het met elkaar beter te doen, krijg je een situatie waarin zo'n motie een keer ingediend wordt. Ik vind daar weinig bijzonders aan en we steunen de motie, want we vinden haar terecht. En verder vallen er geen doden als de motie aangenomen wordt; kom op zeg! Maar het kan natuurlijk wel een heel stuk beter.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Elk college maakt fouten. Ik vind gewoon dat wij allemaal een rol hebben, of je nou raadslid bent, in het college zit of ambtenaar bent. Je moet gewoon verbindend optreden naar elkaar toe, het college naar de raadsleden en naar de burgemeester, maar ook naar je inwoners. Deze motie geeft gewoon een beetje aan: jongens, let er nou op; hou dat voor ogen en wees gewoon alert op waar je mee bezig bent.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik hoor mevrouw Persoon hier spreken over "verbindend optreden" wanneer dit soort dingen spelen. Ik mag dan hopen dat we dat voortaan ook gaan zien op Facebook, waar ik van sommige partijen toch niet de meest verbindende berichten zag. Dat leek toch iets meer op olie op het vuur gooien dan op verbindend optreden.

De **voorzitter**: Mevrouw Persoon, wilt u hier nog op reageren?

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Nee, ik zou weer niet weten waarover hij het heeft.

De **voorzitter**: We zijn gekomen aan het eind van de eerste termijn van de raad. Misschien is het goed om te melden dat de fracties van D66 en de SP geen spreektijd meer hebben.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Mag ik vragen om een schorsing van vijf minuten om even te kijken hoe we hierop gaan reageren?

De **voorzitter**: Prima.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik zal als portefeuillehouder Communicatie reageren op een aantal vragen en opmerkingen. Ik wil de heer Bremmer vragen of hij tijdens deze beraadslaging het voorzitterschap van de raad wil overnemen.

De heer **Bremmer** (CDA): Dat zal ik doen. Als ik assistentie nodig heb, krijg ik die wel van de griffie.

(De heer Bremmer neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de burgemeester.)

Burgemeester **Stemerdink**: Voorzitter. Ik heb het vorige week ook al aangegeven: het college heeft uw woorden en signalen heel goed gehoord. Ik heb vorige week ook al aangegeven dat de communicatie naar uw raad en naar de inwoners beter kan en moet. Ik denk dat we daar ook al de eerste stappen in hebben gezet. Daar gaan we mee door. We gaan elke dag bekijken hoe die communicatie en die informatievoorziening beter kunnen. Ik zeg ook maar even heel duidelijk dat dit niet betekent dat iedereen gelijk kan krijgen of dat de inwoners hun zin krijgen, als ik het zo mag aangeven. Uiteindelijk zijn we als college en u als raad er ook om besluiten te nemen. Dus ja, een betere informatievoorziening en een betere communicatie naar de inwoners toe, maar we moeten goed beseffen dat we het niet iedereen naar de zin kunnen maken. Wij gaan proactief werken. We gaan dit echt oppakken bij alle dossiers die er liggen en die de komende jaren uiteraard ook nog gaan komen. Dat gaat zeker niet vanzelf. We kunnen blij zijn dat we een eigen ambtelijke organisatie krijgen, een organisatie die ook verbonden is met de samenleving in Voorschoten en die echt als een tierelier gaat draaien, als ik dat zo mag zeggen. Maar ik wil daar nog wel één opmerking over maken, want ik heb een aantal van u toch horen zeggen dat het college zich achter de organisatie verschuilt. Ik spreek nu ook even als portefeuillehouder Personeel en Organisatie: laat één ding heel helder zijn, namelijk dat het college zich nooit en te nimmer achter de ambtelijke organisatie zal verschuilen. Het college is politiek verantwoordelijk; punt. Ik wil dat u daar in uw bijdrage ook aan denkt. De organisatie kan zich hier niet verdedigen tegenover uw raad. U spreekt de wethouder aan als dingen beter kunnen en fout gaan en ook als dingen goed gaan. Dat vinden we af en toe ook leuk om te horen, want er gaat gelukkig ook heel veel goed. Maar er gaan ook dingen niet goed. Dat hebben we ook aangegeven en dat gaan we ook oppakken. We hebben de signalen dus gehoord. We zijn ermee aan de slag, we gaan ermee aan de slag en we gaan er alles aan doen om de informatievoorziening en de communicatie te verbeteren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik heb zes duidelijke punten genoteerd. Ik ga de fracties langs. Ik probeer dat uit mijn hoofd te doen, zo veel mogelijk in de vorige volgorde.

Burgemeester **Stemerdink**: Voorzitter, zal ik weer de tweede termijn voorzitten? Dan kunt u als woordvoerder ook zelf iets zeggen over de beantwoording door het college.

De **voorzitter**: Ja, dat is prima.

(De burgemeester neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de heer Bremmer.)

De **voorzitter**: Dank u wel voor het overnemen.

De heer **De Graaf** (PvdA): Voorzitter. Ik heb drie concrete vragen. De eerste vraag is naar aanleiding van uw verhaal van zojuist. U zei: "Het college zal zich nooit en te nimmer achter de ambtelijke organisatie verschuilen." Hoe verklaart u dan het antwoord dat wij gisteren van het college hebben gekregen waarin staat dat het college nog niet was geïnformeerd over de overschrijding van het eerder toegekende krediet? Want dat lijkt toch verdraaid veel op het afschuiven in de richting van de ambtelijke organisatie. "Niet geïnformeerd zijn over ..."; hoe ziet u dat? Dat is één.

Twee: vindt het college het normaal en gebruikelijk dat op 11 januari bekend is dat er een kostenoverschrijding plaatsvindt van enkele tonnen op de Leidseweg Noord omdat op dat moment alle offertes binnen zijn, terwijl op 25 februari wordt ontkend dat die kostenoverschrijding er is? Is dat normaal?

Vraag drie: zou het denkbaar zijn dat het feit dat de Cultuurfabriek in een recente brief schrijft over "misleidende informatie van het college", de resultante is van een terugkerend patroon van niet gehoord worden en niet serieus genomen worden door het college?

Dat zijn mijn drie vragen.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Geen spreektijd meer en ook geen verdere inbreng.

De **voorzitter**: O ja, dat is waar. Dat was ik helemaal vergeten.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik sluit me uiteraard aan bij de vragen van de eerste spreker, de heer De Graaf. Onze fractie heeft met waardering kennisgenomen van uw benadering en de toezegging. Ik zou in dit verband wel willen vragen om ook te organiseren dat er regelmatig over die andere, betere aanpak gesproken wordt. Ik zit zelf niet in het presidium. Ik kan dat dus niet van binnenuit beoordelen, maar ik zou me bijvoorbeeld kunnen voorstellen dat je in de commissie Burger en Bestuur een vast agendapunt maakt van de informatievoorziening van het college aan de raad en aan de inwoners. Ik kijk ook even hoe dit door de griffie geagendeerd is bij agendapunt 13. Dan kunnen we de voortgang daarin en ook de successen - daar zijn we echt niet te beroerd voor: het gaat om de plussen en de minnen, om de tegenvallers en om de successen - evalueren. Het gaat dus om een georganiseerde evaluatie van de voortgang om dit beter te doen. Dat zou mijn constructieve bijdrage zijn om verder te komen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Wij herkennen ons in de door de burgemeester geschetste ambities. Het is een proces van vallen en opstaan. Het zal niet perfect gaan, maar ik denk dat er hard aan gewerkt wordt en ik heb er ook vertrouwen in dat het goed komt.

De **voorzitter**: De heer Maassen heeft geen spreektijd meer.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ik ben blij met uw reactie. Verder heb ik op dit moment geen inbreng.

De heer **Van der Elst** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Dank voor uw reactie namens het hele college. We herkennen er eigenlijk alleen maar dingen in die waar zijn. Het college zit vanavond achter de tafel; daar zitten niet de ambtenaren. Zo werken dingen en het is ook niet de intentie om dat anders te doen. Het kan en moet beter. De wereld is dynamisch. Dan is het toch wel zuur dat de heer De Graaf zo uit de pocket het volgende voorbeeld haalt. Dat is wel vervelend. We moeten dus gas gaan geven. Het is echt niet leuk, want er zijn mensen in Voorschoten die kwaad worden en die zeggen: er worden mij dingen in de mond gelegd die ik niet gezegd heb en ik word geframed in iets in waar ik niet in hoor. Daar moeten we heel erg mee oppassen.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal Sterk): Voorzitter. Dank voor uw antwoorden. Ik denk dat de boodschap wel duidelijk is voor iedereen. Dus wat kan ik er nog meer over zeggen?

De **voorzitter**: Ik vraag de heer Bremmer wederom om even het voorzitterschap over te nemen zodat ik de vragen kan beantwoorden die er nog liggen.

(De heer Bremmer neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de burgemeester.)

Burgemeester **Stemerdink**: Voorzitter. Ik begin met wat de heer Van der Elst zei over gas geven voor de verbetering. Daar ben ik het helemaal mee eens. Ik zou bijna willen zeggen dat het gisteren al geregeld had moeten zijn, maar zo werkt het niet. We constateren dat het beter kan en beter moet. Daar gaan we mee aan de slag. U kunt ervan uitgaan dat we als college, daar waar dat kan, alle vaart gaan zetten die maar mogelijk is, want hoe eerder dit beter gaat, hoe beter dat is voor ons allen. Want uiteindelijk werken we allemaal - u als raad en het college - voor de inwoners van Voorschoten.

Ik vind de suggestie van de heer Bremmer een mooie. We starten met de nieuwe organisatie. Dat betekent inderdaad ook dat we dingen moeten evalueren die niet goed zijn gegaan. Ik doe dat nu zelf ook al als portefeuillehouder Communicatie. Als ik dingen zie waarvan ik denk "tja, matig", loop ik even de organisatie in en bespreken we met elkaar hoe ik het zie en hoe ik het graag zou willen zien. Dat is allemaal nog even op microniveau, maar die suggestie gaan we oppakken, want

die is waardevol. Hoe erg ook, je leert het meest van fouten. Uiteraard moeten de fouten niet heel groot worden, maar we leren het meest van fouten. Dan is het des te belangrijker dat je de dingen die niet goed zijn gegaan, met elkaar bespreekt en vervolgens bekijkt hoe we het wel gaan doen. Die suggestie ga ik dus zeker meenemen en in de nieuwe organisatie doornemen.

De heer De Graaf heeft drie concrete vragen gesteld. Ik kan daar niet direct een concreet antwoord op geven, maar ik wil vooral ingaan op de eerste vraag, want die vind ik eigenlijk het relevantst. Als de beantwoording door het college uw raad de indruk heeft gegeven dat wij ons zouden verschuilen achter de ambtelijke organisatie, constateer ik dat wij dat als college niet goed hebben aangepakt. Die neem ik dus even op mij. Ik heb die beantwoording nu niet voor mij liggen, maar als dat zo is, gaan we daarnaar kijken. Ook daar zullen wij aan gaan werken. Want nogmaals, het is geenszins de bedoeling dat het college zich verschuilt achter de ambtelijke organisatie.

De heer **De Graaf** (PvdA): Ik vind dit antwoord zo jammer, met termen als "als ... dan ..." en "als dat zo overkomt, is dat niet de bedoeling". Voor mij is dit een teken van het beperkte lerend vermogen van het college. Daar gaat het mij om in deze situatie en dan vind ik dit antwoord jammer. Misschien komt het nog. Ik vind het ook jammer dat er geen reactie lijkt te komen op mijn tweede en derde vraag. Wellicht is het mogelijk dat de betrokken wethouders daar zelf iets over zeggen.

Burgemeester **Stemerdink**: Ik vind het jammer - dat meen ik oprecht - dat de heer De Graaf daar zo op reageert. Waarom vind ik dat jammer? Omdat het absoluut niet onze intentie is geweest. Als het zo is overgekomen, neem ik daar acht van, maar ik kan dat nu niet meer terugdraaien. Het enige wat ik kan doen, is ervoor gaan zorgen dat het de volgende keer niet gebeurt. Dat is ook precies het punt dat ik hier wil maken. Ik ga het niet afschuiven en ik ga het niet bagatelliseren. Ik heb u goed gehoord. Ik neem het punt mee en we gaan het beter doen, want het is geenszins de bedoeling van het college om ons achter de organisatie te verschuilen. Dat is uitgesloten.

De heer **De Graaf** (PvdA): Maar dan had u in plaats van "als ... dan ..." et cetera, et cetera toch gewoon kunnen zeggen dat het een onjuist, fout antwoord was?

Burgemeester **Stemerdink**: Ik heb de antwoorden nu niet direct voor me liggen. Ik ga hier niet zo direct een antwoord op geven. We gaan ernaar kijken, maar ik ga het nogmaals herhalen: als het zo bij u is overgekomen, constateer ik dat we dat als college niet goed hebben gedaan en daar ga ik mee aan de slag. Dus meneer De Graaf, ik geef u hier gelijk als het zo is overgekomen; punt. Daar is gewoon niets meer aan toe te voegen. Wat uw andere twee vragen betreft: volgens mij gaat het hier vanavond niet om het weer helemaal uitspitten van al die andere dossiers. Het gaat om het signaal en dat heeft u net als alle andere fracties luid en duidelijk gegeven: de communicatie en de informatievoorziening kunnen en moeten beter. Dat trekken we ons aan. Dat heb ik vorige week ook aangegeven. Daar gaan we mee aan de slag en we komen hier ongetwijfeld vaker bij u op terug, want ik heb ook uw reflectie nodig om te kijken hoe het gaat. Dit is dus zeker niet de laatste keer dat ik met uw raad spreek over de communicatie en de informatie, want ook als het beter gaat - daar ga ik zonder meer van uit - hoor ik graag van uw zijde dat u verbeteringen ziet. Dat is namelijk ook fijn om te horen, want het werkt zo: als het niet goed gaat, is dat een fout van mij als bestuurder en als het wel goed gaat, zijn de complimenten voor de organisatie. Dat is af en toe ook leuk om te horen. Tot zover de beantwoording door het college in de tweede termijn.

(De burgemeester neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de heer Bremmer.)

De **voorzitter**: We zijn aan het einde gekomen van de beraadslaging. Voor de besluitvorming geef ik aan dat de heer In 't Veen de vergadering inmiddels heeft verlaten en dat er dus nog achttien raadsleden aanwezig zijn op de presentielijst bij dit agendapunt.

Motie 208 van de PvdA, het CDA, ONS Voorschoten en Voorschoten Lokaal Sterk wordt met 6 tegen 12 stemmen verworpen, waarbij de fracties van de PvdA, ONS Voorschoten, het CDA en Voorschoten Lokaal Sterk ervoor hebben gestemd en de fracties van D66, GroenLinks, de SP en de VVD ertegen.

#### **14. Bekrachtiging geheimhouding**

De **voorzitter**: Er is geen voorstel voor bekrachtiging van de geheimhouding.

### **15. Motie 203 van de SP en GroenLinks over definitie van "sociale huur" in gemeentelijk beleid**

De **voorzitter**: Ik zou de raad willen vragen of de heer Maassen één minuut mag krijgen om zijn motie toe te lichten. Bent u daarmee akkoord?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Als het van u mag, kan de heer Maassen mijn minuut aan spreektijd gebruiken.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik weet niet hoeveel minuten u nog heeft.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik ben ermee akkoord, als het geen historisch exposé wordt.

De **voorzitter**: Nee, ik ga timen. De heer Maassen krijgt één minuut.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Een historisch exposé in één minuut red ik niet. Dit gaat dus gewoon over het andere ding waar ik zo vaak over praat, de huurwoningen. Je loopt er heel vaak tegenaan dat wettelijk niet geregeld is wat een sociale huurwoning is. Er zijn verschillende andere termen die gebruikt worden, maar "sociale huurwoningen" is geen wettelijk vastgelegde term. Tegelijkertijd schrijven wij als gemeente net als alle andere gemeenten wel in ons beleid op dat wij een bepaald percentage sociale huurwoningen willen in het totaal en bij nieuwbouwprojecten. Het probleem is dan dus dat dat begrip "sociale huurwoningen" niet zo goed gedefinieerd is. Dan kan het dus zijn dat die sociale huurwoningen wel een prijs hebben van een sociale huurwoning als ze gebouwd worden maar dat ze eigenlijk worden geëxploiteerd door een particuliere verhuurder of een belegger, die die prijzen snel gaat verhogen. Daarom vindt de SP het wenselijk dat wij vastleggen dat een sociale huurwoning niet alleen een bepaalde prijs heeft onder de liberalisatiegrens, maar dat we ook zeggen dat dat een woning is van een woningbouwcorporatie. Dan heb je een verhuurder met wie je jaarlijks prestatieafspraken maakt over die voorraad sociale huurwoningen en die je kan aanspreken op het huurbeleid. Je kunt dan ook vastleggen dat die woningen sociale huurwoningen zijn en dat zij in het bezit van een corporatie zijn en blijven. De motie luidt:

#### "Motie 203.

*De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 15 juli 2021,*

*constaterende dat:*

- a) *er begripsverwarring bestaat over de term 'sociale huur';*
- b) *in het beleid van de gemeente Voorschoten niet goed is vastgelegd wat er onder 'sociale huur' wordt verstaan;*

*overwegende dat:*

- a) *toegelaten instellingen (woningcorporaties) een wettelijke taak hebben in het verhuren van betaalbare huurwoningen;*
- b) *de gemeente jaarlijks prestatieafspraken maakt met corporaties en hun huurders over de voorraad sociale huurwoningen;*
- c) *het maken van beleid gericht op de voorraad sociale huurwoningen veel effectiever is als het woningen van corporaties betreft;*

*van oordeel dat het wenselijk is dat de voorraad sociale huurwoningen in Voorschoten bestaat uit corporatiewoningen;*

*roept het college op in alle beleidsstukken (waaronder de Woonvisie en de nieuwbouwplannen) op te nemen dat de definitie van het begrip 'sociale huur' is: gereguleerde huurwoningen van toegelaten instellingen volgens de Woningwet,*

*en gaat over tot de orde van de dag."*



De **voorzitter**: Wil iemand hierop reageren? Ik hoor uiteraard ook graag het standpunt van uw fractie over deze motie.

De heer **Zeelt** (ONS Voorschoten): Voorzitter. U vraagt naar ons standpunt. Wij zijn blij met dit initiatief van de SP. We denken dat dit een hele waardevolle aanvulling is en we hopen dat het college deze motie zal overnemen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Wij hebben deze motie medeondertekend. Wij beschouwen haar als ondersteuning voor het bestaande beleid. Wij denken dat dit een lacune vult en extra bescherming biedt voor sociale huurwoningen in Voorschoten.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. De VVD is een partij die niet graag meer regels maakt. Wij beschouwen het huidige instrumentarium als voldoende. We zien dus geen noodzaak om deze motie aan te nemen. Wij zijn dus tegen.

Wethouder **Cramwinckel**: Voorzitter. Ik denk dat de SP en het college het over één ding eens zijn, namelijk dat we moeten zorgen dat sociale huurwoningen geëxploiteerd en beheerd worden door een corporatie. De route die de heer Maassen nu probeert te kiezen, is dat hij dit via een definitie veilig probeert te stellen. Die definitie roept daarmee een juridisch probleem op, namelijk of de Woningwet en ook het Besluit Ruimtelijke Ordening de ruimte biedt om een definitie te geven langs de lijn van het eigenaarschap. Bijvoorbeeld in artikel 1, onder a van onze eigen Doelgroepenverordening ziet u dat sociale huurwoningen daar gedefinieerd worden aan de hand van het prijssegment waarin ze zitten. Ik ben wel positief over de gedachte achter deze motie, maar ik zou eigenlijk de ruimte willen vragen om te kijken of we vanuit de landelijke wetgeving überhaupt de juridische ruimte hebben om dit te kunnen doen. Als het antwoord ja is, stel ik voor dat we opnieuw naar deze motie kijken om te kijken of dat dan verstandig is. Ik zou de heer Maassen willen vragen om de motie in dat opzicht even aan te houden, want dit kon vanmiddag zo snel niet juridisch bekeken worden. Ik heb uit andere dossiers geleerd - u weet welke ik bedoel - dat het belangrijk is om dit even goed te bekijken, want anders gaan we met z'n allen de bietenbrug op.

De **voorzitter**: De heer Maassen, heel kort.

De heer **Maassen** (SP): Gezien de spreektijd ben ik er niet tegen om deze discussie op een ander moment verder te voeren, want dan kunnen we er dieper op ingaan. Ik zou daar wel een termijn bij willen, zodat het niet wegloupt.

De **voorzitter**: Wethouder Cramwinckel, wanneer kunnen wij de door u aangegeven informatie aan de raad verstrekken?

Wethouder **Cramwinckel**: Volgens mij is de eerstvolgende raadsvergadering in september of begin oktober. We zullen dus in ieder geval zorgen dat u dan de informatie heeft en dat u er dan ook over kunt stemmen.

De **voorzitter**: Ik probeer het concreet te maken. Ik heb de vergaderdatum niet in mijn hoofd zitten, maar zullen wij proberen om de informatie hierover voor half september aan de raad aan te leveren, zodat de indiener daar ook nog naar kan kijken en eventueel vragen daarover kan stellen?

Wethouder **Cramwinckel**: Ja, dat kan. Dan kan het ook nog eerst in de commissie en vervolgens in de raad.

De **voorzitter**: De toezegging is dus dat de informatie zoals de heer Cramwinckel die heeft genoemd, voor half september naar de raad komt. Daarmee is motie 203 door de heer Maassen aangehouden, zoals hij zojuist aangaf.

## 16. Sluiting

De **voorzitter**: Het is een lange zit geweest. Het is 0.31 uur. Ik wil u danken voor deze avond. Ik wil u vooral een hele fijne vakantie wensen. Vanaf morgenmiddag gaat de zon schijnen. Ik wens u

een fijne en rustige zomervakantie toe. Ik hoop u in september weer gezond en wel terug te zien.  
Dank u wel voor de afgelopen maanden.

De voorzitter sluit om 0.32 uur de vergadering.

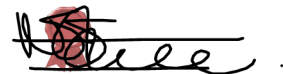
Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 7 oktober 2021.

De griffier,



Drs. B.J. Urban

De voorzitter,



Drs. N. Stemerding